

TRONG SỐ NÀY

Chịu trách nhiệm xuất bản
PGS.TS Huỳnh Thành Đạt

Hội đồng biên tập

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt
(Chủ tịch)

ThS Nguyễn Văn Hà
(Thường trực)

ThS Dương Thị Kim Anh

TS Nguyễn Hoàng Tú Anh

TS Nguyễn Khắc Cảnh

PGS.TS Nguyễn Ngọc Điện

TS Nguyễn Kim Quang

ThS Võ Tấn Thông

Tổng biên tập

Nguyễn Văn Hà

Thư ký tòa soạn

Đoàn Thị Minh Châu

Trị sự

Phạm Hữu Nghĩa

Trình bày

Đặng Đức Lợi

TIÊU ĐIỂM - SỰ KIỆN

4. PGS.TS Huỳnh Thành Đạt:
Đưa chất lượng giáo dục ĐHQG-HCM lên tầm cao mới
8. Những xu hướng nổi bật trong giáo dục đại học thế giới
10. Hơn 1.000 SV dự buổi thuyết trình của Hiệu trưởng ĐH Harvard
12. Chất lượng nguồn nhân lực: Thách thức lớn khi hội nhập
15. Quản trị công chức Việt nhìn từ bối cảnh hội nhập quốc tế
20. ĐHQG-HCM: Toàn cảnh tuyển sinh năm 2017
22. ĐHQG-HCM tổ chức Tư vấn mùa thi 2017

KHOA HỌC - GIÁO DỤC

25. Văn Khoa ngày tháng cũ
28. 40 năm Khoa Sử: Cái nôi sinh ra những ngành học mới
30. Có phải quốc hiệu Đại Cồ Việt chẳng văn hoa tí nào?
32. GS.TS Nguyễn Kim Phi Phụng: 40 năm cần mẫn và sáng tạo
34. TS Trương Hải Nhung: Học cách cân bằng giữa công việc và gia đình
36. Nhà khoa học châu Á duy nhất được giải Nobel 2016

VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

38. *The Red Turtle* và câu chuyện điện ảnh hậu Ghibli
40. Khi ông già Lý nhìn ra thế giới
42. Những bài hát trở lại thời vàng son
43. Thương tháng ba
44. Đi qua những mùa năn
46. Rơm rạ đại khờ
48. Hoài niệm thanh xuân
50. Thơ: Màu của thanh xuân
Những người đàn bà thợ xây
51. Cắt tóc

NHIP SỐNG TRẺ

52. Đoàn Thanh niên ĐHQG-HCM: 6 công trình đạt giải thưởng Hồ Hảo Hớn
54. Chàng trai công nghệ
55. "Soái ca" xe ôm 4k
56. Thời hoa niên và thế giới văn chương
58. Diễn đàn thanh niên: Cơ hội lớn cho sinh viên
60. Những người trẻ mê làm phim ngắn
62. Phía sau những bức tranh
64. Truyện ngắn: Hoán đổi

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt. Ảnh: TL

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt:

ĐƯA CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC ĐHQG-HCM LÊN TẦM CAO MỚI

Ngày 16/1/2017, Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam đã trao quyết định của Thủ tướng Chính phủ bổ nhiệm PGS.TS Huỳnh Thành Đạt làm Giám đốc ĐHQG-HCM. Nhân dịp này, *Bản tin ĐHQG-HCM* đã có buổi trò chuyện cùng tân Giám đốc về đường hướng phát triển của ĐHQG-HCM trong thời gian tới.

Hữu Nghĩa thực hiện

** Xin trân trọng chúc mừng ông vừa được trao trọng trách mới. Ông có thể giới thiệu nét chính về bối cảnh phát triển của ĐHQG-HCM hiện nay?*

- ĐHQG-HCM phát triển trong bối cảnh đất nước trải qua hơn 30 năm đổi mới, ĐHQG-HCM có hơn 20 năm gầy dựng và trưởng thành, đã vượt qua bao khó khăn, thử thách, và đến nay có thể khẳng định rằng: việc thành lập hai ĐHQG để làm nòng cốt cho giáo dục đại học Việt Nam là quyết định đúng đắn, mang tầm chiến lược của Đảng và Nhà nước.

“ Sự xuất sắc và cống hiến hết mình của những người tiên nhiệm vừa cho chúng ta những bài học, những kinh nghiệm quý giá, nhưng đồng thời cũng yêu cầu chúng ta phải nỗ lực nhiều hơn, đặc biệt trong nhiều vấn đề còn khó khăn trước mắt ”

Trong những năm qua, hai ĐHQG đã từng bước trở thành trung tâm đào tạo, nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ hàng đầu của Việt Nam. Hiện nay, riêng ĐHQG-HCM đang dẫn đầu cả nước về số lượng chương trình đào tạo đạt chuẩn khu vực và quốc tế, về số lượng và chất lượng công bố quốc tế, và cả về các chương trình liên kết, hợp tác quốc tế. ĐHQG-HCM cũng là đơn vị đi đầu cả nước trong việc hình thành và phát triển một khu đô thị đại học khang trang, hiện đại, thân thiện với môi trường, hướng tới một thành phố đại học thông minh tại cửa ngõ Đông Bắc TP.HCM.

Sự xuất sắc và cống hiến hết mình của những người tiên nhiệm vừa cho chúng ta những bài học, những kinh nghiệm quý giá, nhưng đồng thời cũng yêu cầu chúng ta phải nỗ lực nhiều hơn, đặc biệt trong nhiều vấn đề còn khó khăn trước mắt. Các vấn đề đó là: việc giải phóng mặt bằng trong khu đô thị, việc tiếp tục xây dựng, chăm lo và phát triển đội ngũ, nâng cao chất lượng đào tạo, nghiên cứu khoa học trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra ngày càng mạnh mẽ, toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng.

** Trong bối cảnh đó, ông được Thủ tướng Chính phủ bổ nhiệm chức vụ Giám đốc ĐHQG-HCM, cảm xúc và suy nghĩ của ông thế nào?*

- Tôi rất xúc động và vinh dự khi được Đảng, Nhà nước tin tưởng giao nhiệm vụ gánh vác trọng trách Giám đốc ĐHQG-HCM. Đây là nhiệm vụ vinh quang đồng thời cũng rất nặng nề, đầy thách thức trong bối cảnh toàn cầu hóa, sức ép cạnh tranh ngày càng lớn trên nhiều lĩnh vực trong đó có cả giáo dục đại học từ trong nước và ngoài nước.

Trong những năm qua, ĐHQG-HCM đã gặt hái được nhiều thành quả quan trọng, đóng góp cho sự phát triển đất nước nói chung, ngành giáo dục nói riêng và cho cả chính mình. Thành quả đó là kết tinh công sức của nhiều thế hệ thầy và trò của chúng ta. Đó còn là kết quả của sự chỉ đạo sát sao, hỗ trợ hiệu quả của các cấp lãnh đạo từ trung ương đến địa phương. Tôi nhận thức rằng bảo vệ, duy trì những thành quả đạt được là khó và để có được những thành tựu lớn hơn trong tương lai là khó hơn nhiều lần.

Để làm được điều đó, cá nhân tôi và toàn hệ thống phải nỗ lực, phấn đấu không ngừng nghỉ trong tư duy và hành động với khát vọng vươn lên đỉnh cao của sự phát triển, góp phần cho sự phồn vinh và vững bền của đất nước.

*** Kinh nghiệm nhiều năm liền làm Phó Giám đốc Thường trực ĐHQG-HCM sẽ giúp ông có nhiều thuận lợi trên cương vị mới để điều hành ĐHQG-HCM?**

- Tôi được học tập, rèn luyện và trưởng thành từ một trường thành viên, tham gia công tác quản lý trường sau đó cấp ĐHQG từ những năm đầu hình thành ĐHQG-HCM. Tôi được giao nhiệm vụ Phó Giám đốc Thường trực trong hơn 12 năm, kể từ năm 2004. Tôi đã nỗ lực, phấn đấu để thực thi tốt nhất chức trách của mình, qua đó tôi học hỏi được nhiều điều rất bổ ích, tích lũy được nhiều kinh nghiệm quý giá từ thực tiễn ở hầu hết các lĩnh vực hoạt động của một hệ thống đại học lớn. Đặc biệt, tầm nhìn và khả năng tư duy của tôi luôn được mở rộng, nâng cao từng bước.

Tôi mong muốn chúng ta hãy đoàn kết một lòng, phát huy mạnh mẽ tài năng và trí tuệ, niềm đam mê khoa học, những khát khao khám phá. Chúng ta làm thật tốt vai trò người thầy, người lãnh đạo, người quản lý để cùng góp phần tích cực vào công cuộc xây dựng, phát triển ĐHQG-HCM

Cũng trong thời gian này, tôi được Đảng, Nhà nước và lãnh đạo ĐHQG-HCM cử tham gia các chương trình đào tạo, bồi dưỡng về lý luận chính trị và kỹ năng lãnh đạo cấp chiến lược. Một điều không thể không nói đến, là trong thời gian giữ nhiệm vụ Phó Giám đốc Thường trực và trước đó là Chánh Văn phòng, tôi có điều kiện tham gia làm việc nhiều với các đơn vị trong hệ thống. Từ đó, tôi hiểu được thế mạnh, điểm yếu, tính đặc thù, tính phổ biến, khả năng hợp tác, cạnh tranh của các đơn vị. Dần dần tôi hình thành được mối quan hệ tốt đẹp và mạng lưới công việc ngày càng hiệu quả trong toàn hệ thống.

Ngoài ra, công việc thường xuyên quan hệ với các bộ ngành, cơ quan trung ương và địa phương cũng giúp tôi có được nhiều thuận lợi

trong việc báo cáo, đề xuất nhanh những vấn đề quan trọng liên quan đến phát triển ĐHQG-HCM. Tất cả những điều đó là hành trang quý báu, là thế năng, là xung lượng mạnh mẽ sẽ thực sự giúp tôi hoàn thành nhiệm vụ trên cương vị mới với nhiều thách thức này.

*** Trong công tác chỉ đạo, điều hành ĐHQG-HCM sắp tới, ông có những quyết sách ưu tiên gì?**

- Như đã được khẳng định trong chiến lược phát triển của ĐHQG-HCM, thời gian sắp tới hai mảng công việc lớn mà tôi ưu tiên quan tâm trong công tác chỉ đạo điều hành là xây dựng thành công khu đô thị đại học và đưa chất lượng giáo dục đại học của ĐHQG-HCM lên tầm cao mới. Đây là niềm khát vọng luôn cháy bỏng, nỗi trăn trở thường xuyên của cá nhân tôi cũng như của các đồng chí lãnh đạo tiền nhiệm và của tất cả chúng ta.

Đối với việc thứ nhất, có hai vấn đề khó, đó là công tác giải phóng mặt bằng (GPMB) và nguồn vốn cho xây dựng công trình. Hai vấn đề này hiện nay cũng có hướng ra khả thi và giải pháp thực hiện. Về GPMB, Thủ tướng Chính phủ đã đồng ý phương án đề xuất của ĐHQG-HCM là giải quyết dứt điểm công tác này trong năm 2018 với nguồn vốn tập trung của Chính phủ, vốn hỗ trợ của hai địa phương (TP.HCM và tỉnh Bình Dương) và những nguồn vốn hợp pháp khác. Về nguồn vốn xây dựng công trình, đây là việc khó, nhất là trong bối cảnh kinh tế đất nước còn khó khăn, vốn đầu tư bị hạn chế. Giải pháp là bên cạnh nguồn vốn ngân sách nhà nước, chúng ta đang đề nghị các cấp có thẩm quyền cho thực hiện phương thức công - tư PPP (cụ thể là phương thức hợp đồng xây dựng - chuyển giao - BT). Hiện nay Thủ tướng Chính phủ đã đồng ý về nguyên tắc. Nếu việc này thuận lợi, các công trình của các đơn vị cũng như của toàn khu có khả năng hoàn thành sớm và theo đó khu đô thị đại học hiện đại, thân thiện, thông minh sẽ sớm thành hiện thực, không còn là "làng đại học" nữa.

Việc nâng cao chất lượng đào tạo để sớm hội nhập ngang tầm khu vực và quốc tế là trách nhiệm lớn của toàn hệ thống với mục tiêu, lộ trình đã được thể hiện rõ trong chiến lược phát triển. Hiện nay các trường thành viên đã nhận thức ngày càng đầy đủ hơn và theo đó đã có đầu tư thích đáng cho công tác đảm bảo chất lượng đào tạo ở tất cả các mặt.

Tiểu sử Giám Đốc ĐHQG-HCM

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt sinh ngày 26/8/1962 tại xã An Định, huyện Mỏ Cày, tỉnh Bến Tre. Trình độ: Phó Giáo sư, Tiến sĩ Vật lý, Cử nhân chính trị.

Trước khi được bổ nhiệm giữ chức vụ Giám đốc ĐHQG-HCM, PGS.TS Huỳnh Thành Đạt trải qua các chức vụ: Phó Trưởng Phòng Tổ chức Hành chính, Trưởng Phòng Tổ chức Hành chính Trường ĐH KHTN ĐHQG-HCM; Chánh Văn phòng, Phó Giám đốc Thường trực ĐHQG-HCM.

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt hiện là Ủy viên Trung ương Đảng khóa XII, Thành ủy viên, Bí thư Đảng ủy ĐHQG-HCM đồng thời là Đại biểu Quốc hội khóa XIII.

Trong quá trình công tác, PGS.TS Huỳnh Thành Đạt đã được tặng thưởng: Huân chương Lao động hạng III, Huy chương "Vì thế hệ trẻ", Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ năm 2005, Bằng khen của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT năm 2003, Chiến sĩ thi đua cấp Bộ năm 2006, Chiến sĩ thi đua toàn quốc năm 2009.

BBT

Văn hóa chất lượng, môi trường chất lượng đã dần được hình thành ở hầu hết đơn vị. Công tác đánh giá, xếp hạng cấp quốc gia, khu vực và quốc tế đã được quan tâm đầu tư đúng mức và cũng đã đạt được nhiều thành quả rất đáng tự hào. Việc tham gia xếp hạng quốc tế cũng đang được đẩy mạnh, bước đầu đạt được một số kết quả đáng khích lệ.

Đã được xem là ưu tiên, thì cần phải được tập trung đầu tư và chỉ đạo, điều hành và để đạt được hai mục tiêu ưu tiên lớn này trong thời gian không xa nhất thiết chúng ta phải thay đổi cách làm, cách tư duy; cần dám nghĩ, biết làm và sẵn sàng chịu trách nhiệm. Tôi rất mong tất cả chúng ta chia sẻ điều này.

*** Trên cương vị mới, ông có gửi thông điệp gì tới cán bộ, giảng viên, công nhân viên ĐHQG-HCM?**

- Tôi nghĩ không phải là thông điệp mà là

những suy nghĩ, trăn trở, ước muốn và tình cảm mà tôi muốn gửi đến toàn thể cán bộ, công chức, giảng viên, viên chức của ĐHQG-HCM thân yêu của chúng ta rằng Đảng và Nhà nước giao cho ĐHQG-HCM sứ mạng hết sức lớn lao và theo đó trách nhiệm cộng đồng của chúng ta rất vẻ vang.

Tôi mong muốn chúng ta hãy đoàn kết một lòng, phát huy mạnh mẽ tài năng và trí tuệ, niềm đam mê khoa học, những khát khao khám phá. Chúng ta làm thật tốt vai trò người thầy, người lãnh đạo, người quản lý để cùng góp phần tích cực vào công cuộc xây dựng, phát triển ĐHQG-HCM. Đoàn kết để chúng ta đủ sức làm tròn sứ mệnh và trách nhiệm được giao, đồng thời góp phần nâng tầm tri thức và giá trị Việt Nam sánh ngang cùng với các nước phát triển trong khu vực và thế giới như kỳ vọng của Đảng và Nhà nước.

*** Xin trân trọng cảm ơn ông! ■**

NHỮNG
XU HƯỚNG NỔI BẬT
TRONG GIÁO DỤC
ĐẠI HỌC THẾ GIỚI

Quá trình toàn cầu hóa đang chuyển biến rất nhanh. Bức tranh giáo dục đại học (GDĐH) thế giới cũng đang thay đổi từng ngày. Đây là những sắc màu đậm nét trong bức tranh đó?

TS Phạm Thị Ly

Bảo đảm chất lượng đang và sẽ tiếp tục là mối quan ngại và là trọng tâm chú ý của nhà nước cũng như công chúng. Cùng với việc đại chúng hóa, thương mại hóa GDĐH và tình trạng cử nhân thất nghiệp lan rộng, các nhà làm chính sách đang chịu sức ép lớn về việc kiểm soát chất lượng đào tạo đại học; và với truyền thống tôn trọng sự tự chủ của các trường, công cụ hữu hiệu nhất của họ là các tổ chức kiểm định chất lượng. Vai trò của kiểm định viên và các tổ chức kiểm định đang bị đẩy theo hướng xem xét sự tuân thủ các quy định thay vì giúp các trường phân tích và đánh giá về mặt mạnh yếu của họ nhằm mục đích cải thiện. Tuy nhiên, cái gì tạo ra "chất lượng" sẽ vẫn là một chủ đề tiếp tục gây tranh luận.

Học tập trực tuyến sẽ trở nên phổ biến hơn, dưới nhiều hình thức đa dạng, cùng với sự phát triển nhanh chóng của công nghệ. Cùng với nó là sự thay đổi mô hình học tập. Lớp học kiểu truyền thống sẽ trở thành quá khứ. Ngày nay, thư viện nằm gọn trong máy tính, việc dạy và học cũng như đánh giá kết quả đều có thể thực hiện trực tuyến, tạo ra cơ hội cho một xã hội học tập. Các chương trình học trực tuyến và bằng cấp của nó sẽ giành được sự tôn trọng như những bằng cấp "chính quy" trước đây.

Về tài chính, GDĐH đang phụ thuộc ngày càng nhiều vào các nguồn tài chính tư nhân, trong đó có học phí, thay vì chủ yếu dựa vào nhà nước như trước đây. Đó là hệ quả của đại chúng hóa giáo dục và chi phí ngày càng cao của đào tạo đại học và nghiên cứu khoa học. Indonesia tăng nhanh nhất với 12,7% hàng năm, tiếp theo là Argentina, Guatemala và Brazil. Sự tăng cường tính chất tư nhân còn thể hiện dưới nhiều hình thức khác, như sự trở dậy của các trường đại học tư, đặc biệt là ở khu vực Đông Á, và ở Trung Quốc còn có trường hợp "tư trong công", tức các đơn vị "tự chủ tài chính" trực thuộc các trường công. Cùng với sự thay đổi mô hình tài chính đại học, GDĐH đang thay đổi về bản chất: ở nhiều nước, nó ngày càng trở thành một loại hàng hóa dịch vụ và bản chất phục vụ công ích xã hội của nó đang bị mờ đi. Một số nước coi đây là một nguồn thu nhập quan trọng: ở Úc, sinh viên quốc tế đóng góp 4,3 tỷ USD cho nền kinh tế (2013), còn ở Anh là 11,2 tỷ bảng.

Tính thị trường và cạnh tranh của GDĐH ngày càng tăng một cách khốc liệt trên phạm vi toàn cầu. Xếp hạng đại học, ấn phẩm khoa học đang được coi là công cụ để thúc đẩy thị trường này. Bên cạnh việc thúc đẩy hoạt động nghiên cứu và làm tăng trách nhiệm giải trình của các trường, những công cụ này cũng đang tạo ra những hệ quả tiêu cực mà quan trọng nhất là làm lạc hướng sự mạng thực sự của trường đại học.

Vẫn đang tăng số lượng sinh viên trong các ngành nghệ thuật, nhân văn và các ngành phi kỹ thuật, mặc dù nhu cầu lao động trong lĩnh vực khoa học và kỹ thuật cũng rất cao trên toàn cầu và ở nhiều nước thiếu hụt chuyên gia cũng như bị chảy máu chất xám trong lĩnh vực này. Ngành học phổ biến nhất là khoa học xã hội, kinh doanh, luật, chiếm tới 33,4% tổng số sinh viên ở các nước phát triển trong khi khoa học chiếm 8,7%, kỹ thuật xây dựng chiếm 11,8% ■

SV Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM chào đón GS Drew Gilpin Faust. Ảnh: Đức Lộc

Hơn 1.000 SV dự buổi thuyết trình của Hiệu trưởng ĐH Harvard

GS Drew Gilpin Faust - Hiệu trưởng ĐH Harvard vừa có buổi hội kiến PGS.TS Huỳnh Thành Đạt - Giám đốc ĐHQG-HCM trong khuôn khổ chuyến thăm Trường ĐH KHXH&NV, ĐHQG-HCM sáng 23/3.

Phan Nhật Anh

Được bổ nhiệm vào năm 2007, bà là Hiệu trưởng thứ 28 trong lịch sử gần 400 năm của ĐH Harvard.

Lịch sử giúp đấu tranh cho hòa bình

Giới thiệu về ĐHQG-HCM là một trung tâm đào tạo đại học, sau đại học và nghiên cứu khoa học - công nghệ đa ngành, chất lượng cao, PGS.TS Huỳnh Thành Đạt mong muốn ĐHQG-HCM và ĐH Harvard sẽ tăng cường hợp tác, trao đổi kinh nghiệm và giao lưu nghiên cứu trên nhiều lĩnh vực để thúc đẩy quá trình hội nhập giáo dục sâu rộng giữa hai ĐH.

Chia sẻ về lý do chọn Trường ĐH

KHXH&NV ĐHQG-HCM mở đầu cho chuyến thăm Việt Nam của mình, nữ hiệu trưởng trường ĐH danh tiếng bậc nhất thế giới cho biết: "Trước khi trở thành Hiệu trưởng ĐH Harvard, tôi là một học giả và giảng viên lịch sử trong suốt hơn 30 năm. Vì vậy, tôi đặc biệt vui mừng được có mặt tại Trường ĐH KHXH&NV - một trung tâm nghiên cứu lịch sử hàng đầu của Việt Nam".

Phát biểu trước hơn 1.000 giảng viên, sinh viên Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM về chủ đề "Cuộc chiến đã qua đi: Hồi ức và bài học lịch sử", GS Drew Gilpin Faust đã khéo léo truyền đi thông điệp hòa bình cũng như mong muốn hàn gắn vết thương giữa hai dân tộc Việt - Mỹ.

"Việc có mặt tại đây, ở đất nước các bạn, đối với tôi mang rất nhiều ý nghĩa, bởi vì nhiều giai

đoạn lịch sử quan trọng của hai quốc gia đã quện chặt vào nhau và ảnh hưởng tới tất cả chúng ta" - GS Faust bắt đầu bài thuyết trình của mình.

Nữ giáo sư cho biết bà vẫn hằng mong đến một ngày nào đó, Việt Nam trong tâm trí của bà không phải tên gọi của một cuộc xung đột bất ngờ ập đến mà thể hệ bà đã đi qua trong day dứt, mà là một Việt Nam với tất cả sự phức hợp, vẻ đẹp, lịch sử, sự sống động và triển vọng của nó.

Nhắc đến những lời tự vấn của nhân vật Kiên trong tác phẩm *Nỗi buồn chiến tranh* của nhà văn Bảo Ninh "Tại sao lựa chọn chiến tranh? Tại sao anh phải viết về cuộc chiến?", GS Faust cho biết: "Cũng như anh, chúng ta viết, chúng ta trò chuyện và chúng ta ghi nhớ bởi chúng ta đều cố gắng để hiểu chiến tranh đã nhào nặn chúng ta ra sao. Việt Nam và Hoa Kỳ đã đối đầu nhau trong một cuộc chiến kéo dài và tàn phá nặng nề. Giờ đây, riêng cũng như chung, chúng ta đang đối diện với hậu quả của nó".

Chúng tôi tin rằng ĐH Harvard sẽ tiếp tục kết hợp và giúp chương trình này phát triển theo một cách độc lập. Như tôi đã trao đổi với Hiệu trưởng Võ Văn Sen và Giám đốc ĐHQG-HCM, Harvard sẽ có rất nhiều hoạt động kết hợp với Việt Nam trong các lĩnh vực khác nhau

Và bà kết luận: "Trong nỗ lực này, lịch sử là điều không thể thiếu. Lịch sử giúp chúng ta đối diện với quá khứ để lại như một di sản cho hiện tại. Nó giúp chúng ta hình dung và đấu tranh cho hòa bình".

Không có sự phân biệt giữa SV các nước

Trong phần gặp gỡ báo chí, GS Drew Gilpin Faust cho biết ĐH Harvard hiện có 16 SV mang quốc tịch Việt Nam đang theo học tại đây. Trả

lời câu hỏi của phóng viên về cơ hội học bổng của SV Việt Nam khi đến học tại Harvard sau chuyến thăm này, nữ hiệu trưởng ĐH Harvard khẳng định: "Sinh viên Việt Nam sẽ có cơ hội nhận học bổng như SV nước Mỹ. Sẽ không có bất cứ sự phân biệt nào giữa SV Mỹ và SV nước ngoài. Chúng tôi sẽ xem xét điều kiện tài chính của từng em để có những hỗ trợ học bổng hợp lý nhất".

Khi được hỏi "Trong một bài viết, bà từng chia sẻ quan niệm 'Thế giới này không phải là của đàn ông', vậy theo bà thế giới này là của ai?", GS Faust chia sẻ: "Tôi sinh ra trong một gia đình truyền thống và bảo thủ về chính trị. Lúc còn trẻ tôi có rất nhiều ý kiến về chuyện này. Có một lần, mẹ tôi rất bức xúc với tôi và nói: 'Con ơi con phải biết đây là thế giới của đàn ông. Phải nhớ điều đó để cuộc đời con thoải mái hơn'. Từ khi mẹ nói ra câu đó, tôi đã dành cả cuộc đời của tôi để chứng tỏ, mẹ tôi không đúng. Trong những năm 1960, khi còn là một sinh viên, tôi tham gia cả hai phong trào lớn đương thời là giành quyền lợi cho người Mỹ gốc Phi và phong trào phản chiến. Mẹ tôi qua đời năm 1966. Rất tiếc bà đã không sống để xem tôi đã làm cho người ta đau đầu như thế nào".

Trước câu hỏi về vụ kiện của các nạn nhân chất độc dioxin ở Mỹ, nữ giáo sư phát biểu: "Nói về chất độc dioxin, chúng tôi có biết đến trong quá trình tham gia phản chiến, nước Mỹ có rất nhiều người tranh luận về vấn đề này. Nó là vấn đề được quan tâm. Chiến tranh có thể trở nên vĩ đại khi bạn hy sinh cứu người khác nhưng nó cũng trở nên thật ác liệt nếu nhìn ở góc độ hậu quả".

Trao đổi về những dự định hợp tác khoa học và các chương trình nghiên cứu của Harvard về Việt Nam, GS Drew Gilpin Faust cho biết: "Chúng tôi rất hân hoan khi được hợp tác với Trường ĐH Kinh Tế TP.HCM để giảng dạy chương trình Fulbright. Chúng tôi tin rằng ĐH Harvard sẽ tiếp tục kết hợp và giúp chương trình này phát triển theo một cách độc lập. Như tôi đã trao đổi với Hiệu trưởng Võ Văn Sen và Giám đốc ĐHQG-HCM, Harvard sẽ có rất nhiều hoạt động kết hợp với Việt Nam trong các lĩnh vực khác nhau. Hiện nay, chúng tôi đang có những dự án nghiên cứu về Đồng bằng sông Cửu Long và tôi hy vọng dự án này sẽ mở ra nhiều cơ hội hợp tác giữa Harvard và các trường ĐH tại Việt Nam" ■

TS Nguyễn Đức Nghĩa phát biểu tại hội nghị Nguồn nhân lực hội nhập quốc tế: Thực trạng và giải pháp do ĐHQG-HCM tổ chức tháng 12/2016.
 Ảnh: Đức Lộc

Chất lượng nguồn nhân lực: THÁCH THỨC LỚN KHI HỘI NHẬP

Ngày 31/12/2015, Cộng đồng Kinh tế ASEAN (AEC) chính thức ra mắt, gồm 10 quốc gia với dân số hơn 630 triệu người. Trong đó, lực lượng lao động chiếm tỷ lệ hơn 50%, khoảng 322 triệu người. Điều này có nghĩa, thị trường lao động sẽ không còn phân định biên giới lãnh thổ, người lao động có chuyên môn sẽ có cơ hội di chuyển, tìm kiếm việc làm theo khả năng, nhu cầu bản thân.

Nhạc Sơn

Hội nhập là tất yếu. Nhưng trên thực tế, nguồn nhân lực Việt Nam đã sẵn sàng hay chưa? Và giải pháp nào cho nguồn nhân lực Việt khi hội nhập?

Nước đã tràn đến chân

Theo số liệu của Tổng cục Thống kê, tính đến quý II năm 2016, cả nước có hơn 1 triệu lao động thất nghiệp. Đáng chú ý, trong số này có tới 418.200 người có chuyên môn kỹ thuật, cụ thể có 191.300 người có trình độ đại học trở lên,

94.800 người có trình độ cao đẳng, 59.100 người có trình độ trung cấp. Qua đó cho thấy, Việt Nam có nguồn nhân lực trẻ dồi dào, được đào tạo qua trường lớp bài bản, nhưng có nhiều hạn chế về chất lượng, kỹ năng, khả năng hợp tác. Điều này, trong thời kỳ hội nhập càng tạo nên nhiều thách thức.

Một con số khác của Ngân hàng Thế giới (WB) năm 2015 chỉ ra Việt Nam đang rất thiếu lao động có trình độ tay nghề, công nhân kỹ thuật bậc cao. Về chất lượng nguồn nhân lực, nếu lấy thang điểm 10 thì Việt Nam chỉ đạt 3,79 điểm, xếp thứ 11/12 các nước châu Á tham gia xếp hạng của WB. Trong khi đó, Thái Lan, Malaysia lần lượt đạt 4,94 và 5,59 điểm.

Theo PGS.TS Trịnh Quốc Trung (Khoa Tài chính Ngân hàng, Trường ĐH Kinh tế - Luật ĐHQG-HCM), chất lượng nguồn nhân lực của Việt Nam thấp và có khoảng cách lớn với các nước trong khu vực. "Xét về năng lực cạnh tranh của các nước thuộc AEC, Việt Nam nói chung chỉ tốt hơn Lào, Campuchia và Myanmar. Cụ thể, về thể chế chỉ cao hơn Campuchia và Myanmar; về cơ sở hạ tầng chỉ hơn Philippines, Lào, Campuchia và Myanmar; về môi trường kinh tế vĩ mô chỉ hơn Lào, Myanmar trong khi

thua xa các nước khác; về giáo dục và đào tạo cũng chỉ hơn Lào, Campuchia và Myanmar" - Ông Trung nhấn mạnh.

Những con số trên cho thấy, chúng ta không còn thời gian để mơ mộng "vươn ra biển lớn" bởi nước đã tràn đến chân mình.

Nhân lực Việt Nam thiếu... đủ thứ?

Nhân lực thời kỳ hội nhập như một ngôi nhà luôn mở cửa để đón gió, tức là trong tâm thế sẵn sàng đón cả những "cơn gió thách thức" từ bên ngoài. Mà nguồn nhân lực được đào tạo, có bằng cấp, trình độ học vấn từ đại học, cao đẳng trở lên bị tác động nhiều nhất.

PGS.TSKH Phạm Đức Chính (Trường ĐH Kinh tế - Luật ĐHQG-HCM) đã chỉ ra thực trạng quản trị đội ngũ công chức ở Việt Nam với 4 vấn đề: Quy trình tuyển dụng cố định, cứng nhắc; Môi trường làm việc mang nặng tính dân chủ hình thức, không còn phù hợp; Chế độ đãi ngộ còn nhiều bất cập, lương trên danh nghĩa thì ít nhưng nhiều người "sống rất đàng hoàng"; Mối quan hệ giữa cấp trên và cấp dưới thiếu thân thiện đến mức đáng báo động.

Các nhà tuyển dụng cho rằng nguồn nhân lực trẻ Việt Nam có những đặc điểm nổi bật như cần cù, chịu khó, nhanh nhẹn; tuy nhiên, đây mới chỉ là yếu tố "cần" chứ chưa "đủ" để hội nhập. Bà Võ Thị Ngọc Hương (Giám đốc nhân sự Saigon Co.op) cho biết mỗi năm Saigon Co.op có nhu cầu tuyển dụng khoảng 1.000 đến 3.000 nhân viên. Trong đó dành nhiều ưu tiên

cho sinh viên mới ra trường, song đa số chưa đáp ứng được yêu cầu công việc. "Sinh viên Việt Nam phần lớn có kiến thức chuyên môn tốt, có kỹ năng và khả năng hội nhập nhưng thiếu tính dân thân, chịu trách nhiệm và tinh thần tự lực" - Bà Hương nhận xét.

Bày tỏ thái độ lo ngại về nguồn nhân lực trẻ, trong đó nhấn mạnh đến sinh viên, ông Giang Ngọc Phương (Phó TGD Công ty CP KCN Hiệp Phước) cho rằng người trẻ ngày nay quá mộng mơ, thiếu nhiệt huyết, thiếu tính cộng đồng và chỉ muốn kiếm thật nhiều tiền. Ông Phương cho rằng điều này sẽ khiến những người lao động trẻ ở nước ta thua trên chính sân nhà khi hội nhập.

Nhìn nhận xu hướng tuyển dụng, ông Nguyễn Đức Quỳnh (Giám đốc FPT Software) cho biết nhà tuyển dụng yêu thích những người lao động trẻ biết chấp nhận dân thân và có EQ (chỉ số cảm xúc) cao. "Chúng tôi không dám chọn những 'ngôi sao' học đường, mà đặc biệt chú ý đến những sinh viên có khả năng và thái độ làm việc chuyên nghiệp. Đó cũng là yêu cầu trong thời kỳ hội nhập" - Ông Quỳnh nhấn mạnh.

Ở góc nhìn tổng thể hơn, ThS Trần Anh Tuấn (Phó Giám đốc Trung tâm Dự báo nhu cầu nhân lực và Thông tin thị trường lao động TP.HCM) cho rằng có 3 vấn đề thách thức nguồn nhân lực Việt Nam trong thời kỳ hội nhập: Kỹ năng, ngoại ngữ và tác phong công nghiệp (kỷ luật và trách nhiệm).

Ông Tuấn phân tích, hội nhập đồng nghĩa với việc người lao động phải có kiến thức, ngoại

ngữ, khả năng hợp tác, kỹ năng làm việc, kỹ năng giao tiếp, những hiểu biết về môi trường văn hóa doanh nghiệp và tác phong làm việc công nghiệp. Ngoài ra, còn cần phải học về kỹ luật lao động công nghiệp, trang bị khả năng gánh chịu rủi ro.

Đi tìm giải pháp hội nhập

Từ thực trạng đáng quan ngại trên, các chuyên gia đã đưa ra nhiều giải pháp cho nguồn nhân lực Việt Nam thời kỳ hội nhập.

PGS.TS Trịnh Quốc Trung cho rằng, khi bàn về vấn đề nguồn nhân lực Việt Nam trong giai đoạn này điều cần quan tâm trước tiên không phải là người lao động nói chung mà cần phải xác định ưu tiên hàng đầu chính là đội ngũ cán bộ, công chức, đặc biệt là đội ngũ "tinh hoa" đang lãnh đạo, quản lý, điều hành đất nước. Những hiện tượng dưới nhiều tên gọi như "tìm người nhà thay cho người tài", "những chữ ký hoàng hôn", "chạy chức, chạy quyền, chạy đu đũa"... đã và đang kéo đất nước đi xuống.

"Việt Nam cần phải quan tâm đến việc đào tạo, bồi dưỡng, tuyển dụng, đãi ngộ và kiểm tra, giám sát nhằm tránh tình trạng những cá nhân vì những lợi ích nhóm, lợi ích cá nhân gây thiệt hại cho doanh nghiệp, cho ngân sách, cho người lao động, kéo lùi sự phát triển của đất nước. Trên cơ sở Việt Nam có được đội ngũ 'tinh hoa', đội ngũ cán bộ, công chức 'đang hoàng, tử tế' mới có khả năng đưa ra các giải pháp nhằm nâng cao nguồn nhân lực Việt Nam hướng tới hội nhập" - Ông Trung thẳng thắn.

Câu chuyện thứ hai dành cho "tam giác" nhà trường - sinh viên - doanh nghiệp. Giai đoạn hội nhập kinh tế và thị trường lao động, yếu tố cạnh tranh lớn nhất chính là con người. Do đó, mỗi bên cần thực tế hơn.

Về phía nhà trường cần thực tế hơn trong đào tạo giúp sinh viên bớt "xa lạ" giữa học và làm; đẩy mạnh việc đào tạo ngoại ngữ; xác định mục tiêu của hệ thống đào tạo: Đào tạo để đi làm thuê, đào tạo để khởi nghiệp và đào tạo để quản lý nhà nước theo hướng "kiến tạo, phục vụ và phụng sự".

Về phía sinh viên cần ý thức mở rộng kiến thức nghề nghiệp, nâng cao năng lực tư duy khoa học, độc lập, lao động sáng tạo, phát huy sáng kiến, áp dụng công nghệ mới, không ngừng phát triển kỹ năng nghề nghiệp, bởi không có chuyện hội nhập "ngồi mát ăn bát vàng".

Và doanh nghiệp Việt Nam phải tạo điều kiện cho chính người lao động Việt Nam, đặc biệt là sinh viên mới ra trường. Mỗi doanh nghiệp muốn cạnh tranh được phải có tầm nhìn dài hạn về nguồn nhân lực, có môi trường làm việc tốt, có chế độ đãi ngộ hợp lý, bởi hội nhập sinh viên ước mơ "lương 2.000USD" không còn quá bất ngờ.

TS Nguyễn Đức Nghĩa (Phó Giám đốc ĐHQG-HCM) cho rằng "tam giác" nhà trường - sinh viên - doanh nghiệp cần tiếp cận, trao đổi nhiều hơn. "Làm sao sinh viên Việt Nam tìm được việc làm trên đất nước Việt Nam. Và doanh nghiệp Việt Nam thu hút được người lao động trên chính đất nước mình, đó cũng là một phần của hội nhập" - Ông Nghĩa nhấn mạnh.

Chất lượng nguồn nhân lực Việt Nam nhìn chung còn quá thấp so với các nước trong khối ASEAN. Chúng ta có lợi thế về lao động dồi dào và giá rẻ, tuy nhiên trong thời kỳ hội nhập đây không phải là lợi thế lâu dài, bền vững. Khi việc di cư lao động tự do và sôi động thì nguy cơ thua trên sân nhà là rất lớn. Thách thức đó cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các bên liên quan, hướng đến một Việt Nam đủ sức cạnh tranh khi tự do mở cửa ■

ĐHQG-HCM có nhiều hoạt động hỗ trợ sinh viên hội nhập

Là thành viên của Mạng lưới các trường đại học Đông Nam Á (AUN), ĐHQG-HCM đã tổ chức nhiều hoạt động hỗ trợ sinh viên hội nhập.

Về học thuật: Tham gia hệ thống chuyển đổi tín chỉ ACTS; dẫn đầu cả nước trong công tác kiểm định với hơn 30 chương trình đạt chuẩn khu vực ASEAN, châu Âu, Hoa Kỳ. Đây được xem là "giấy thông hành" cho sinh viên tốt nghiệp tham gia các chương trình học bổng do AUN thông báo.

Về hoạt động, phong trào: Diễn đàn Văn hóa thanh niên Đông Nam Á; Diễn đàn Thủ lĩnh sinh viên ASLF; Diễn đàn Giáo dục và cuộc thi Nhà hùng biện trẻ; Chiến dịch Mùa hè xanh tại Lào...

Về liên kết, hợp tác: Là thành viên chính thức của Liên mạng thư viện điện tử AUNILo từ năm 2009; Ký kết hợp tác với các trường đại học...

QUẢN TRỊ CÔNG CHỨC VIỆT nhìn từ bối cảnh hội nhập quốc tế

Vấn đề quản trị đội ngũ công chức trong bối cảnh cải cách kinh tế và hội nhập quốc tế của Việt Nam hiện nay đang là một yêu cầu cấp bách, thu hút sự quan tâm của dư luận. Công chức, họ là ai? Họ có vai trò gì? Tại sao bổ nhiệm cán bộ, công chức, đặc biệt ở các cấp lãnh đạo lại gây nhiều bức xúc trong dư luận? Đây là nguyên nhân và giải pháp cho tình trạng trên? Cùng *Bản tin ĐHQG-HCM* trao đổi những vấn đề này với PGS.TSKH Phạm Đức Chính - Trưởng khoa Quản trị Kinh doanh, Trường ĐH Kinh tế - Luật ĐHQG-HCM.

Phiên An thực hiện

PGS.TSKH Phạm Đức Chính. Ảnh: NVCC

*** Trước hết, xin ông giới thiệu một hình dung về công chức ở Việt Nam?**

- Theo Luật Cán bộ, Công chức (2010) được Quốc hội khóa XII thông qua, nhân sự của các cơ quan trong khu vực hành chính công ở Việt Nam được chia thành ba nhóm đối tượng. Mỗi nhóm được quy định chặt chẽ về trách nhiệm, nghĩa vụ, quyền hạn, chế độ làm việc cụ thể trong nền công vụ nhà nước. Đó là các nhóm: (1) Cán bộ; (2) Công chức; và (3) Cán bộ, công chức cấp xã.

Công chức là những công dân Việt Nam đang làm việc trong khu vực nhà nước và được phân chia làm ba nhóm đối tượng: (1) là công dân Việt Nam, được tuyển dụng, bổ nhiệm vào ngạch, chức vụ, chức danh trong cơ quan của Đảng Cộng sản Việt Nam, Nhà nước, tổ chức chính trị - xã hội ở trung ương, cấp tỉnh, cấp

huyện; trong cơ quan, đơn vị thuộc quân đội nhân dân mà không phải là sĩ quan, quân nhân chuyên nghiệp, công nhân quốc phòng; (2) đang làm việc trong cơ quan, đơn vị thuộc công an nhân dân mà không phải là sĩ quan, hạ sĩ quan chuyên nghiệp và trong bộ máy lãnh đạo, quản lý của đơn vị sự nghiệp công lập của Đảng Cộng sản Việt Nam, Nhà nước, tổ chức chính trị - xã hội (gọi chung là đơn vị sự nghiệp công lập), trong biên chế và hưởng lương từ ngân sách nhà nước; (3) đối với công chức trong bộ máy lãnh đạo, quản lý của đơn vị sự nghiệp công lập thì lương được bảo đảm từ quỹ lương của đơn vị sự nghiệp công lập theo quy định của pháp luật.

Công chức phân thành các ngạch: chuyên viên cao cấp (nhóm A), chuyên viên chính (nhóm B), chuyên viên (nhóm C) và cán sự (Nhóm D). Việc thăng tiến theo ngạch chủ yếu dựa vào thâm niên công tác và kết quả thi nâng ngạch.

“ Xã hội hiện nay đang chứng kiến việc bổ nhiệm những quan chức lãnh đạo khi tuổi còn trẻ, hoặc những người cùng trong một "gia đình chính trị". Vấn đề này xuất hiện rất bình thường ở nhiều quốc gia phát triển, nhưng lại không bình thường ở Việt Nam ”

** Trong quá trình xây dựng chính phủ kiến tạo phát triển mà Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc kêu gọi, công chức có vai trò như thế nào?*

- Để đảm trách được vị trí tiên phong cho con tàu kinh tế đất nước, đội ngũ công chức, cũng như bộ máy lãnh đạo phải có quyền tự trị, độc lập tương đối trong việc theo đuổi các lợi ích quốc gia, mặc dù có thể làm ảnh hưởng đến lợi ích của những nhóm cục bộ (như lợi ích của một giai tầng, một vùng hoặc một lĩnh vực nào đó). Sự độc lập tương đối của bộ máy lãnh đạo không có nghĩa là tách rời hệ thống xã hội (tức là mang tính quan liêu), mà ngược lại phải hòa cùng hệ thống các mối quan hệ xã hội và có mối liên hệ mật thiết với môi trường xã hội. Xây dựng các kênh trao

đổi thông tin trên cơ sở luật định để thường xuyên thảo các mục tiêu và các dự án phát triển chung.

Mặc dù, đều là những người làm công ăn lương, phụng sự tổ quốc, nhưng cần phải có nhận thức rằng, sứ mạng con người công chức đại diện cho một nhà nước và con người kinh tế trong xã hội có những yêu cầu khác biệt rất đáng kể. Nhiệm vụ của người công chức đại diện cho nhà nước là những công bộc của dân, không chỉ dừng lại ở chỗ, hoàn thành những công việc được giao như những cán bộ mẫn cán biết tuân thủ mệnh lệnh chỉ đạo từ trên xuống mà còn phải có trách nhiệm tham gia vào việc hoạch định, thực thi các chính sách quốc gia phục vụ đất nước, cộng đồng, xây dựng và phản biện những chính sách quốc kế dân sinh sao cho mục đích của nó đạt được là cao nhất cho toàn xã hội.

Do vậy, sản phẩm do những người công chức tạo ra không giống như những hàng hóa thông thường để mua và bán theo giá thị trường mà là một loại sản phẩm có thuộc tính cộng đồng xã hội rất cao. Người được hưởng thành quả của một bộ máy xã hội vận hành trơn chu đảm bảo lợi ích tối ưu cho mọi thành viên thì không chỉ là những người tham gia trên thị trường, mà còn cả gia đình họ cùng với xã hội thông qua việc tuân thủ nó làm cho xã hội ổn định và phát triển hơn.

** Thưa ông, trong bối cảnh hội nhập hiện nay, công chức Việt Nam và các nước trong khu vực cũng như thế giới có đặc điểm gì? Đây là ưu điểm và hạn chế của công chức Việt Nam?*

- Các hệ thống công vụ nhà nước trên thế giới đã hình thành, phát triển và được chia ra làm hai nhóm đặc trưng riêng biệt là: hệ thống theo chức nghiệp và hệ thống theo vị trí việc làm. Nền công vụ hành chính theo chức nghiệp là hệ thống có tính khép kín, nghĩa là công chức thường bắt đầu sự nghiệp ở cấp thấp, sau đó lên các vị trí cao hơn sẽ do chính những cán bộ trong số này đảm nhiệm. Trong khi đó, nền công vụ hành chính theo hệ thống vị trí việc làm (hay còn gọi là hệ thống việc làm trong cấp bậc) lại chú trọng việc lựa chọn ứng cử viên phù hợp cho công việc, vị trí cần được bố trí nhân sự. Ngược lại với hệ thống chức nghiệp, hệ thống theo vị trí việc làm thường được điều chỉnh theo nhiệm kỳ.

Việt Nam là nước đang chuyển đổi từ mô hình kế hoạch hóa tập trung sang kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, có thể nói

mới bắt đầu đề cập nhiều về nền công vụ khi công cuộc Đổi mới được triển khai cách đây khoảng ba thập niên. Theo đánh giá của Chương trình phát triển Liên Hiệp Quốc vào năm 2009, xuất phát từ hoàn cảnh lịch sử và văn hoá của Việt Nam, có một số yếu tố đặc biệt ảnh hưởng sâu sắc tới nền công vụ, cụ thể như sau:

Thứ nhất, nền công vụ được hình thành qua một thế kỷ đô hộ của thực dân Pháp chú trọng xây dựng bộ máy quan lại để cai trị xã hội hơn là một nền công vụ phục vụ nhân dân. Một thời gian dài chiến tranh sau đó lại cản trở Việt Nam xây dựng hệ thống quản lý hành chính mang những đặc điểm của một nền công vụ hiện đại.

Thứ hai, trong một thời gian dài, Việt Nam đã áp dụng cơ chế kế hoạch hóa tập trung theo mô hình của Liên Xô và một hệ thống cán bộ mà trong đó không phân biệt rõ chức danh công chức và cán bộ. Như vậy, nền công vụ của Việt Nam dựa trên hệ thống cán bộ (một khái niệm được sử dụng bởi hầu hết các nước xã hội chủ nghĩa trước đây như Liên Xô, các nước Đông Âu, Trung Quốc, Việt Nam và Lào). Không có định nghĩa rõ ràng về công vụ và cũng không có sự phối hợp nỗ lực chính thức để phát triển khái niệm này một cách hệ thống. Đặc điểm chính ở đây là có ít sự lựa chọn về việc làm trong khu vực tư nhân, mà chủ yếu là trong khu vực nhà nước.

Thứ ba, Việt Nam là nước có một đảng cầm quyền và Đảng Cộng sản là lực lượng lãnh đạo toàn diện xã hội. Hầu hết cán bộ của các cơ quan trong khu vực công là đảng viên và khái niệm về tính trung lập của công chức đang có ở nhiều

nước, thì chưa bao giờ được đặt ra ở Việt Nam. Hệ thống quản trị nguồn nhân lực của Đảng tồn tại cùng với hệ thống quản trị nguồn nhân lực của Chính phủ. Hệ thống song trùng phụ thuộc như vậy mang lại những lợi ích thiết thực, song cũng có những bất lợi như sự trùng lặp về hoạt động và đôi khi sinh mâu thuẫn giữa yêu cầu của Đảng (về chính trị) với yêu cầu của bộ máy hành chính (tính khách quan và năng lực chuyên môn...).

Ba yếu tố này có ý nghĩa rất quan trọng vì chúng cho thấy rõ tình hình phát triển và thực trạng hiện nay của hệ thống công vụ và sẽ tiếp tục tác động đáng kể tới sự phát triển, vận hành của nền công vụ trong tương lai. Ngay cả khi Việt Nam trở thành nước có mức thu nhập trung bình và nền công vụ cần được cải cách để đáp ứng những thách thức mới thì những đặc điểm này và ý nghĩa của chúng cũng vẫn cần được xem xét khi phân tích hệ thống công vụ để đưa ra các phương án chính sách nhằm tiếp tục đổi mới, hoàn thiện hệ thống này. Trong đó, yếu tố thứ ba có ý nghĩa đặc biệt quan trọng.

**** Đường như việc bổ nhiệm cán bộ, công chức trong thời gian qua đã khiến dư luận có nhiều lo ngại, ngay Thủ tướng cũng phải kêu gọi bổ nhiệm người tài chứ không phải bổ nhiệm người nhà. Ông bình luận như thế nào về vấn đề này?***

- Xã hội hiện nay đang chứng kiến việc bổ nhiệm những quan chức lãnh đạo khi tuổi còn trẻ, hoặc những người cùng trong một "gia đình chính trị". Vấn đề này xuất hiện rất bình thường

Thứ nhất, quy trình bổ nhiệm cán bộ lãnh đạo các cấp. Sau khi đất nước thống nhất, rất nhiều người thiếu tiêu chuẩn về năng lực quản lý vẫn được bổ nhiệm vào các cương vị quan trọng, sau đó mới cho đi học tại chức để tiêu chuẩn hóa cán bộ. Cơ chế này có thể áp dụng trong một khoảng thời gian nhất định khi bộ máy chính quyền còn non trẻ thì phù hợp, nhưng đến nay đất nước đã thống nhất hơn 40 năm rồi, quy trình này vẫn tồn tại và chưa có tín hiệu nào cho thấy sẽ chấm dứt.

ở nhiều quốc gia phát triển, nhưng lại không bình thường ở Việt Nam. Có thể thấy vì hai lý do cơ bản sau: Một là, thông tin và quy trình tuyển chọn, bổ nhiệm không rõ ràng, chưa thật sự minh bạch đến mức thuyết phục được người dân. Hai là, thành tích và sự đóng góp của cá nhân chưa tương xứng với vị trí công việc đảm nhiệm, đặc biệt là khả năng chuyên môn và kinh nghiệm, bản lĩnh cho các vị trí quản lý cấp cao trong khu vực hành chính nhà nước.

Những lãnh đạo được bổ nhiệm tuổi 30, (như truyền thông Việt Nam thông tin vào các kỳ Đại hội Đảng, tháng 10/2015) đều chưa hội đủ các yếu tố trên nên đưa đến những tác động không tích cực cho toàn xã hội. Sâu xa hơn, nó còn là dấu hiệu của một sự cạnh tranh, một sự lựa chọn nhân sự hết sức không lành mạnh ở trong nền công vụ hành chính nhà nước. Một số nhà nghiên cứu gọi quy trình phát triển nhân sự lãnh đạo, chọn người vào bộ máy nhà nước theo truyền thống, trước hết chú ý những người trong "gia đình mình". Thêm nữa, trong xã hội Việt Nam còn có quá nhiều hiện tượng tiêu cực trong tuyển dụng, đào tạo và bổ nhiệm cán bộ, công chức khu vực hành chính nhà nước thì những lý giải về việc bổ nhiệm được thực hiện theo đúng quy trình lại càng làm cho người dân thêm thiếu tin tưởng vào bộ máy lãnh đạo hiện nay.

*** Theo ông, căn nguyên của vấn đề trên là do đâu?**

- Chúng tôi cho rằng có 3 lý do cơ bản giải thích cho nền công vụ còn nhiều bất cập ở Việt Nam hiện nay.

Thêm vào đó, cơ chế bổ nhiệm cán bộ quá chú trọng vào quy trình, mà lại không minh bạch và chỉ chú trọng vào chế độ bằng cấp sẽ tạo cho cán bộ muốn giữ được vị trí làm việc phải bằng mọi cách tạo ra nhiều mối quan hệ, mà không phải là quan hệ công việc, và có nhiều bằng cấp, bằng càng cao càng tốt. Như vậy, chính Nhà nước đã tạo ra quy trình ngược cho hoạt động này: tuyển chọn, sử dụng rồi đào tạo, trong khi quy trình đúng phải là: đào tạo trước, rồi sau đó mới tham gia tuyển chọn, để có thể sử dụng những con người phù hợp nhất với công việc.

Hậu quả này đem lại những mất mát rất nặng nề không chỉ cho nền công vụ hành chính quốc gia, mà còn cho toàn xã hội. Tổn thất lớn nhất mà quy trình sử dụng cán bộ, công chức trong khu vực công kéo dài nhiều thập kỷ qua không chỉ tạo ra môi trường làm việc kém hiệu quả, mà lớn hơn là tạo ra một trong những nguyên nhân làm cho cả hệ thống giáo dục, đào tạo xuống cấp, nhiều đại học sống dựa vào sinh viên tại chức, đạo đức học đường, quan hệ thầy trò bị đảo lộn và từ đó ảnh hưởng đến cả hệ thống đào tạo nguồn nhân lực không thể tìm được lối ra cho cải cách.

Thứ hai, chính sách luân chuyển cán bộ. Điều đó được thể hiện, một là, tạo bè kết phái để được luân chuyển rồi bổ nhiệm những chức vụ cao hơn mà không cần phải đánh giá hiệu suất công việc, chỉ cần tuân thủ những quy trình bổ nhiệm sẵn có. Đây chính là nguồn gốc của sự thăng quan tiến chức quá nhanh mà lại không

dựa vào khả năng làm việc, nhưng lại được hợp pháp hóa bằng những quyết định của tập thể lãnh đạo.

Hậu quả của chính sách này làm cho sở trường của một số quan chức nào đó thành sở đoản, do vậy không có cơ sở nào để khẳng định anh ta sẽ làm việc tốt hơn với sở đoản của mình, chứ chưa nói đến những chức vụ còn cao hơn thế nữa. Hai là, chính sách này cũng là công cụ hữu hiệu để trừ dập, triệt phá những cá nhân không cùng bè phái bằng cách bổ nhiệm những chức vụ không thú vị so với công việc đương nhiệm, hoặc sau đó không được bổ nhiệm vào những chức danh như đã được quy hoạch. Nhiều nhà nghiên cứu gọi trường hợp này là "quy hoạch treo, quy hoạch trật". Tất cả những chính sách này đều được lý giải, đó là quyết định của tập thể, ý kiến của ban lãnh đạo, chỉ đạo của thường vụ.

Thứ ba, lạm dụng quyền lực và tham nhũng. Nguyên nhân này là hậu quả của các chính sách bổ nhiệm và luân chuyển cán bộ. Có thể thấy

“ Chúng tôi thiết nghĩ, cải cách hệ thống công vụ và nâng cấp nền móng phát triển không chỉ là bước đi khẩn thiết để Việt Nam có thể vượt qua khó khăn hiện tại mà còn là mệnh lệnh thiêng liêng để thế hệ hôm nay không phải hổ thẹn với quá khứ và lỗi hẹn với tương lai của dân tộc ”

trong điều kiện còn quá nhiều khiếm khuyết của hệ thống công vụ hiện hành theo chế độ chức nghiệp và cùng với cơ chế thị trường chưa hoàn thiện của Việt Nam, các loại hình thu nhập bổ sung ngoài lương của cán bộ lãnh đạo diễn biến muôn hình vạn trạng, tạo ra thu nhập ngầm rất lớn, thực chất là các dạng tham nhũng của cán bộ khi có quyền lực trong tay. Cho dù luật pháp không cho phép và dư luận phê phán gắt gao, các chiến dịch chống tham nhũng được bàn cãi rất nhiều, nhưng cơ chế giám sát không hiệu quả thì những biểu hiện này không chỉ không được kiểm soát mà còn có khuynh hướng gia tăng, vượt quá

tầm kiểm soát của bộ máy nhà nước.

*** Theo ông, cần có những giải pháp gì để việc quản trị đội ngũ công chức đạt hiệu quả?**

- Hệ thống công vụ với những quy tắc vận hành như hiện nay không chỉ chưa tạo được động lực chân chính và mạnh mẽ cho cán bộ và công chức nỗ lực kiến tạo nên giá trị mới mà còn làm thang bảng giá trị của xã hội bị méo mó và xuống cấp. Trước những khó khăn gay gắt tạm thời hiện nay, Việt Nam đang đứng trước sự lựa chọn giữa hai cách ứng xử.

Cách thứ nhất dựa trên các giải pháp xử lý có tính tình thế, có thể quyết liệt tức thời về sự vụ nhưng tránh né không động chạm đến những yếu tố nền móng. Cách giải quyết này có thể làm khó khăn đang gặp phải tạm thời lắng đi trong ít năm để rồi sau đó lại trở dậy với mức độ gay gắt và nguy hại lớn gấp nhiều lần trong khi nền móng phát triển mỗi ngày một suy yếu.

Cách thứ hai dựa trên cách tiếp cận chiến lược, với ý chí nâng cấp căn bản nền tảng phát triển, trong đó hệ thống công vụ là trụ cột chính yếu, tạo dựng cho nền kinh tế Việt Nam phát triển trên nền móng của một quốc gia có đẳng cấp hàng đầu như Nhật Bản, Hàn Quốc, Singapore đã và đang làm. Cách tiếp cận thứ hai này không chỉ giúp Việt Nam vượt qua khó khăn hiện thời mà còn tạo nên một khí sắc đổi thay có sức đột phá mạnh mẽ cho công cuộc phát triển của đất nước.

Việt Nam có thể sẽ lựa chọn cách tiếp cận thứ nhất và sẽ xoay sở thành công để thoát ra khỏi khó khăn hiện tại, những vấn đề trước mắt. Thế nhưng, lựa chọn cách tiếp cận này thì Việt Nam sẽ không thể chứng minh được rằng, mình là một dân tộc có thể lớn lên từ thất bại, mạnh lên từ khó khăn, thách thức.

Kinh nghiệm của thế giới chỉ ra rằng, trong hầu khắp các nước có nền kinh tế phát triển, hệ thống công vụ đều được sản sinh nhờ có một xã hội mà ở đó pháp luật là thượng tôn, thị trường là phương tiện và người dân có tiếng nói trước những vấn đề quốc kế, dân sinh. Chúng tôi thiết nghĩ, cải cách hệ thống công vụ và nâng cấp nền móng phát triển không chỉ là bước đi khẩn thiết để Việt Nam có thể vượt qua khó khăn hiện tại mà còn là mệnh lệnh thiêng liêng để thế hệ hôm nay không phải hổ thẹn với quá khứ và lỗi hẹn với tương lai của dân tộc.

*** Trân trọng cảm ơn ông đã tham gia trả lời phỏng vấn của Bản tin ĐHQG-HCM ■**

PGS.TS Đinh Đức Anh Vũ,
Trưởng Ban Đại học
ĐHQG-HCM.
Ảnh: MC

Năm 2017, Bộ GD&ĐT ban hành quy chế tuyển sinh với nhiều điểm thay đổi. Theo đó, công tác tuyển sinh của ĐHQG-HCM có gì mới? Việc ưu tiên xét tuyển vào các trường thành viên ĐHQG-HCM ra sao? *Bản tin ĐHQG-HCM* đã có cuộc gặp gỡ với PGS.TS Đinh Đức Anh Vũ, Trưởng Ban Đại học ĐHQG-HCM để tìm hiểu về các vấn đề này.

ĐHQG-HCM: Toàn cảnh tuyển sinh năm 2017

Đoàn Châu thực hiện

*** Thưa ông, bối cảnh tuyển sinh năm 2017 trong cả nước có gì khác so với năm 2016?**

- Năm 2017 và có thể một số năm sau, kỳ thi THPT Quốc gia vẫn được dùng làm cơ sở cho việc xét tốt nghiệp và tuyển sinh ĐH, CĐ. Kỳ thi này do Sở GD&ĐT các tỉnh, thành chủ trì tổ chức. Thí sinh sẽ thực hiện 1 bài thi tự luận (môn Ngữ văn) và 4 bài thi trắc nghiệm là Toán, Ngoại ngữ, Khoa học Tự nhiên (tổ hợp các môn Vật lý, Hóa học, Sinh học) và Khoa học Xã hội (tổ hợp các môn Lịch sử, Địa lý, Giáo dục công dân).

Các trường ĐH, CĐ có thể dùng nhiều phương án để xét tuyển như sử dụng kết quả học tập ở THPT; kết quả thi THPT Quốc gia; sơ tuyển dựa vào kết quả kỳ thi THPT Quốc gia hoặc dựa vào kết quả học tập ở THPT kết hợp với thi đánh giá năng lực chuyên biệt của thí sinh hay cũng có thể là tổ chức kỳ thi đánh giá riêng.

*** ĐHQG-HCM sẽ xét tuyển theo phương án nào?**

- Năm 2017, ĐHQG-HCM không tuyển sinh riêng mà thống nhất chủ trương sử dụng kết

quả kỳ thi THPT Quốc gia năm 2017 để xét tuyển vào các trường thành viên, khoa trực thuộc ĐHQG-HCM nhằm tuyển chọn những thí sinh đạt chất lượng, đủ năng lực theo học các nhóm ngành, ngành đào tạo.

Ngoài phương án xét tuyển thẳng, ưu tiên xét tuyển thí sinh theo quy chế tuyển sinh ĐH, CĐ hệ chính quy năm 2017 của Bộ GD&ĐT, ĐHQG-HCM còn dự kiến dành 15-20% tổng chỉ tiêu để ưu tiên xét tuyển thí sinh theo quy chế của ĐHQG-HCM. Theo đó, học sinh giỏi các trường THPT chuyên, năng khiếu của các trường đại học, tỉnh thành trên cả nước và các trường THPT thuộc nhóm 100 trường có điểm trung bình thi THPT Quốc gia cao nhất năm 2015, 2016 sẽ được ưu tiên xét tuyển vào một trong các đơn vị đào tạo của ĐHQG-HCM nếu đạt danh hiệu học sinh giỏi trong 3 năm: lớp 10, lớp 11 và lớp 12 hoặc là thành viên đội tuyển của trường hoặc tỉnh, thành tham dự kỳ thi học sinh giỏi quốc gia.

Năm nay ĐHQG-HCM thí điểm xét tuyển dựa trên kết quả kỳ thi đánh giá năng lực theo đề án tuyển sinh của Trường ĐH Quốc Tế với một

tỷ lệ nhất định (khoảng 35% chỉ tiêu của nhóm ngành, ngành của trường).

*** Còn chỉ tiêu xét tuyển của ĐHQG-HCM năm 2017 thì thế nào, thưa ông?**

- ĐHQG-HCM tuyển sinh trong cả nước, với tổng chỉ tiêu dự kiến cho trình độ ĐH là 13.455 và trình độ CĐ là 450. Chỉ tiêu cụ thể cho từng ngành, nhóm ngành đào tạo đã được công bố chi tiết trên website.

*** Xin ông cho biết thí sinh muốn xét tuyển vào ĐHQG-HCM thì cần điều kiện gì?**

- Bachelor (ĐH), thí sinh có trung bình cộng các điểm trung bình 3 năm học (lớp 10, 11, 12) từ 6,5 trở lên. Bachelor (CĐ), thí sinh có trung bình cộng các điểm trung bình 3 năm học (lớp 10, 11, 12) từ 6,0 trở lên.

ĐHQG-HCM sẽ xét tuyển thẳng và ưu tiên xét tuyển các thí sinh theo quy chế tuyển sinh ĐH, CĐ hệ chính quy năm 2017 của Bộ GD&ĐT và phương án tuyển sinh của ĐHQG-HCM như đã nói ở trên.

Các thí sinh thuộc các trường được ưu tiên xét tuyển, muốn xét tuyển thẳng cần phải thỏa mãn các điều kiện sau: Tốt nghiệp THPT năm 2017; đạt danh hiệu học sinh giỏi trong năm lớp 10, 11 và 12 hoặc là thành viên đội tuyển của trường hoặc tỉnh thành tham dự kỳ thi học sinh giỏi quốc gia; có hạnh kiểm tốt trong năm lớp 10, 11 và 12. Các điều kiện này chỉ áp dụng một lần đúng năm học sinh tốt nghiệp THPT. Dự kiến thời gian nhận hồ sơ xét tuyển thẳng là từ 15/5/2017 - 15/6/2017.

ĐHQG-HCM dành 50 - 80% tổng chỉ tiêu của ngành, nhóm ngành để xét tuyển dựa trên kết quả thi THPT Quốc gia 2017. Kế hoạch và thời gian xét tuyển sẽ được cập nhật chi tiết ngay sau khi Bộ GD&ĐT ban hành quy chế tuyển sinh 2017.

*** Cụ thể ở các đơn vị thì có điểm mới nào cần lưu ý, thưa ông?**

- Trường ĐH Bách Khoa (QSB): Có các tổ hợp môn xét tuyển dựa vào kỳ thi THPT Quốc gia 2017, riêng ngành Kiến trúc thí sinh phải dự thi môn năng khiếu do trường tổ chức (không chấp nhận kết quả môn năng khiếu từ các trường khác). Ngoài ra, nhóm ngành, ngành tuyển sinh của trường này cũng có một số thay đổi: ngành Kiến trúc không còn tính điểm môn Toán nhân hệ số 2. Tiêu chí phụ để xét tuyển là môn Toán (áp dụng cho tất cả các ngành khi có nhiều thí sinh cùng mức điểm xét tuyển và số thí sinh vượt

quá chỉ tiêu). Nhóm ngành Vật lý kỹ thuật - Cơ kỹ thuật được tuyển theo ngành, không tuyển theo nhóm ngành.

Trường ĐH Khoa học Tự nhiên (QST): Bên cạnh hai tổ hợp A00 và A01, năm nay, nhà trường xét tuyển thêm một tổ hợp mới là Toán - Khoa học Tự nhiên - tiếng Anh ở tất cả ngành.

Trường ĐH Kinh tế - Luật (QSK): Ngoài ba tổ hợp môn thi truyền thống (A, A1 và D1), nhà trường thêm một tổ hợp môn thi xét tuyển mới: Toán, Ngoại ngữ và bài thi Khoa học Tự nhiên. Năm nay, trường dự kiến mở thêm lớp chất lượng cao ngành Thương mại Điện tử và hai lớp chất lượng cao hoàn toàn bằng tiếng Anh gồm ngành Tài chính - Ngân hàng và Kế toán.

Trường ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn (QSX): Năm 2017 nhà trường sẽ áp dụng nhân hệ số 2 vào nhiều ngành: nhân hệ số 2 môn ngoại ngữ vào các ngành ngôn ngữ (cụ thể là vào các ngành: Ngôn ngữ Anh, Ngôn ngữ Pháp, Ngôn ngữ Nga, Ngôn ngữ Đức, Ngôn ngữ Trung Quốc, Ngôn ngữ Tây Ban Nha và Ngôn ngữ Italia); môn Ngữ văn vào ngành Văn học và Ngôn ngữ học; môn Lịch sử vào ngành Lịch sử; môn Địa lý vào ngành Địa lý học; tiếng Nhật vào ngành Nhật Bản học.

Trường ĐH Quốc Tế (QSQ): Sẽ tổ chức kỳ thi kiểm tra năng lực theo dạng SAT II để tuyển sinh. Theo đó, kỳ thi được tổ chức vào tháng 3 và tháng 9 năm 2017. Phương thức xét tuyển sử dụng kết quả kỳ thi kiểm tra năng lực theo dạng SAT II này chiếm 35% tổng chỉ tiêu tuyển sinh năm 2017. Đối tượng và điều kiện dự tuyển kỳ thi này là các thí sinh đã tốt nghiệp THPT hoặc sẽ tốt nghiệp THPT vào năm 2017. Thí sinh dự thi hai môn, gồm: một môn bắt buộc (Toán) và một môn tự chọn trong các môn sau: Lý, Hóa, Sinh, tiếng Anh. Nội dung đề thi gồm kiến thức trong các lĩnh vực toán, lý, hóa, sinh, tiếng Anh của chương trình trung học phổ thông các lớp 10, 11, 12.

Trường ĐH Công nghệ Thông tin (QSC): Nhà trường tuyển 1.000 chỉ tiêu (không đổi so với năm 2016). Bên cạnh hai tổ hợp A00 và A01, năm nay nhà trường xét tuyển thêm một tổ hợp mới D01 ở tất cả ngành.

Khoa Y (QSY): Năm nay khoa này dành 175 chỉ tiêu cho hai ngành Y đa khoa (100 chỉ tiêu) và Dược học (75 chỉ tiêu) với tổ hợp xét tuyển B00.

*** Xin trân trọng cảm ơn ông! ■**

Học sinh nghe tư vấn tuyển sinh. Ảnh: Đức Lộc

ĐHQG-HCM TỔ CHỨC TƯ VẤN MÙA THI 2017

Chương trình "Tư vấn mùa thi" do Bộ GD&ĐT, ĐHQG-HCM và báo Thanh Niên tổ chức tại Nhà Điều hành ĐHQG ngày 12/2 thu hút gần 10.000 học sinh thuộc 4 tỉnh, thành phố: TP.HCM, Bình Dương, Đồng Nai và Bà Rịa - Vũng Tàu tham dự. Chương trình đã cung cấp cho các em học sinh nhiều thông tin mới liên quan kỳ thi THPT Quốc gia và xét tuyển vào các trường ĐH, CĐ.

Phiên An - Huyền Mai

TS Trần Văn Nghĩa - Phó Cục trưởng Cục Khảo thí và Kiểm định Chất lượng Giáo dục, TS Nguyễn Đức Nghĩa - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM và TS Lê Thị Thanh Mai - Trưởng Ban Công tác Sinh viên ĐHQG-HCM đã trực tiếp giải đáp thắc mắc của các em học sinh.

Đăng ký bao nhiêu nguyện vọng là vừa?

Phát biểu khai mạc, Thứ trưởng Bộ GD&ĐT Bùi Văn Ga cho biết những thay đổi về tuyển sinh của Bộ luôn hướng đến mục đích tăng tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm của nhà trường trong việc lựa chọn thí sinh phù hợp, đảm bảo chất lượng đào tạo nên ông mong các trường cần gắn chặt chẽ hơn nữa công tác tư vấn hướng nghiệp với đào tạo, đáp ứng nhu cầu xã hội.

"Các em nên nhớ, dù thi theo phương thức nào, việc cơ bản của các em vẫn là tập trung học tập cho tốt để có kết quả cao, có thể trúng tuyển vào ngành, trường mà các em yêu thích" - Thứ trưởng Bộ GD&ĐT Bùi Văn Ga nhấn mạnh.

Đánh giá hoạt động hướng nghiệp - tư vấn tuyển sinh trong những năm qua, PGS.TS Huỳnh Thành Đạt - Giám đốc ĐHQG-HCM cho biết: "Thông qua các chương trình hướng

nghiệp do ĐHQG-HCM tổ chức, các địa phương có cơ hội nhìn lại thực trạng đào tạo so với nhu cầu nguồn nhân lực tại địa phương trong tổng thể định hướng phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và khu vực".

Tại buổi lễ khai mạc, 20 học sinh học giỏi vượt khó của các trường THPT thuộc 4 tỉnh, thành: TP.HCM, Bình Dương, Đồng Nai và Bà Rịa - Vũng Tàu đã được đại diện báo Thanh Niên trao 20 suất học bổng khuyến học Nguyễn Thái Bình.

Trong phần tư vấn hướng nghiệp tại hội trường Nhà Điều hành ĐHQG, TS Trần Văn Nghĩa công bố những thông tin mới về quy định tổ chức các bài thi. Trả lời câu hỏi của học sinh (HS) Trung tâm GDTX Dĩ An (Bình Dương) về việc đợi sau khi có kết quả thi mới đăng ký xét tuyển được không, ông Trần Văn Nghĩa cho biết khi đăng ký dự thi, thí sinh phải đăng ký xét tuyển. Nếu thí sinh không đăng ký sẽ bị hiểu là không có nguyện vọng vào ĐH và không còn cơ hội tham gia xét tuyển sau này.

“ Vấn đề cốt lõi ở đây là dù có đăng ký nhiều nguyện vọng nhưng cuối cùng thí sinh chỉ trúng tuyển một và chỉ một nguyện vọng. Đó là nguyện vọng cao nhất khi các em đăng ký xét tuyển. Do đó, các em hết sức cân nhắc số lượng nguyện vọng của mình. ”

"Thí sinh có thể đăng ký rồi điều chỉnh sau nhưng trước hết ở thời điểm này thí sinh phải trả lời câu hỏi có đăng ký xét tuyển ĐH không, nếu đánh dấu có thì mới có cơ hội xét tuyển. Nếu không đăng ký, thí sinh sẽ mất cơ hội này vì khi đăng ký dự thi thí sinh phải nộp luôn lệ phí xét tuyển" - TS Trần Văn Nghĩa cho biết.

Liên quan vấn đề này, TS Lê Thị Thanh Mai nói thêm: "Trong thời điểm đăng ký dự thi mà chưa xác định được ngành nghề sẽ gặp nhiều khó khăn trong việc khai hồ sơ. Muốn xác định điều này, bản thân thí sinh cần tự trả lời một số câu hỏi liên quan để khám phá sở thích, đam mê và

sự phù hợp trước khi tìm hiểu những điều kiện tuyển sinh. Ngoài ra, thí sinh cần cân nhắc xu hướng phát triển nguồn nhân lực trong tương lai".

Trước các thắc mắc của thí sinh về việc đăng ký nguyện vọng, TS Nguyễn Đức Nghĩa lưu ý: "Tuy quy chế tuyển sinh cho phép thí sinh đăng ký không giới hạn số nguyện vọng nhưng chẳng lẽ các em đăng ký hết tất cả ngành của tất cả trường trên cả nước? Như vậy, các em đăng ký bao nhiêu nguyện vọng là vừa, năm, bảy hay mười, hay là đăng ký cho đến khi nào hết chỗ ghi trên phiếu đăng ký xét tuyển? Vấn đề cốt lõi ở đây là dù có đăng ký nhiều nguyện vọng nhưng cuối cùng thí sinh chỉ trúng tuyển một và chỉ một nguyện vọng. Đó là nguyện vọng cao nhất khi các em đăng ký xét tuyển. Do đó, các em hết sức cân nhắc số lượng nguyện vọng của mình".

TS Nguyễn Đức Nghĩa cho biết thêm, khi làm hồ sơ đăng ký dự thi THPT Quốc gia, thí sinh cần xem xét chọn môn thi và bài thi nào phù hợp với việc xét tuyển ĐH, CĐ sau này. Đồng thời, nguyện vọng đầu tiên thí sinh ghi trên phiếu đăng ký xét tuyển sẽ là nguyện vọng quan trọng nhất. Nếu trúng tuyển nguyện vọng này xem như thí sinh đã thực hiện đúng ước mơ của mình. Ngược lại, thí sinh sẽ bị trúng tuyển vào các ngành mà mình không thích.

Sẽ trượt nếu chọn một đáp án cho toàn bài trắc nghiệm

HS Mã Văn Vượng - THPT Nam Hà (Đồng Nai) nêu thắc mắc: "Trong bài thi, nếu thí sinh chọn một đáp án cho toàn bộ bài thi trắc nghiệm thì có bị đánh rớt hay không? Về cách tính điểm trắc nghiệm, Bộ sẽ phân bổ 25% điểm ở 4 đáp án như mọi năm không?"

TS Nguyễn Đức Nghĩa cho biết: "Hiện nay, theo quy chế, chúng ta chưa có quy định cấm thí

sinh đánh một đáp án từ đầu tới cuối, và chưa có quy định trừ điểm đáp án sai nếu thí sinh làm sai. Do đó, các em có quyền được lựa chọn theo ý của mình". Theo TS Trần Văn Nghĩa, về việc phân bổ đều 25% điểm ở 4 đáp án trắc nghiệm ông "không dám chắc" vì còn phụ thuộc vào người làm đề. Ông cho biết Bộ đã nhắc nhở người làm đề không để xảy ra chuyện cân bằng điểm giữa 4 đáp án như trước. Tức sẽ tăng điểm ở một số đáp án và giảm ở các đáp án khác để thí sinh nào lười không chịu suy nghĩ có thể sẽ trượt. Do đó, nếu năm nay thí sinh cứ đánh một phương án có khả năng sẽ bị trượt.

Đây là năm đầu tiên học sinh lớp 12 tham dự kỳ thi THPT Quốc gia ngay tại trường mình đang học. Trước thông tin này, có thí sinh đặt câu hỏi thí sinh tự do có được chọn điểm thi không? TS Trần Văn Nghĩa cho biết, đối với các thí sinh đã tốt nghiệp THPT trước đó và năm nay chỉ thi để xét tuyển đại học - cao đẳng thì các em có quyền được chọn địa điểm đăng ký để dự thi và được chọn các môn thành phần để thi, không phải thi tất cả bài. Ví dụ, thí sinh thi để xét tuyển vào ngành với tổ hợp môn là Toán, Lý, Hoá thì các em chỉ thi môn Toán, Lý, Hoá không phải thi thêm môn Sinh nữa. Còn với các thí sinh chưa đậu tốt nghiệp, các em cũng được chọn địa điểm đến thi và đăng ký dự thi. Tuy nhiên, các em phải thi cùng những học sinh khác đăng ký dự thi tại điểm thi mà mình đã chọn. Chẳng hạn, các em về một trường ở Đồng Nai để đăng ký dự thi thì phải thi cùng các em học sinh đăng ký dự thi ở Đồng Nai.

HS Trần Đình Hưng - Trung tâm GDTX

Kỹ thuật Hướng nghiệp Bến Cát (Bình Dương) đặt vấn đề: "Em đã xác định sẽ thi tổ hợp môn KHTN để xét tốt nghiệp nhưng muốn thi thêm môn Địa lý của tổ hợp môn KHXXH để phục vụ xét tuyển có được không?" TS Trần Văn Nghĩa khẳng định với quy chế đã ban hành, thí sinh chưa tốt nghiệp phải dự thi cả bài tổ hợp để dùng làm kết quả xét tốt nghiệp. Các thí sinh này cũng được chọn thi cả hai bài tổ hợp để lấy kết quả bài cao hơn phục vụ xét tốt nghiệp. Còn thí sinh muốn thi lấy điểm từng môn để xét tuyển thì bắt buộc phải thi cả bài tổ hợp.

Điểm nhấn của ngày hội năm nay là có ba khu vực tư vấn chuyên sâu để giải đáp các thắc mắc của thí sinh về từng nhóm ngành: nhóm ngành kinh tế - ngân hàng - luật, nhóm ngành khoa học xã hội - sư phạm - sức khỏe - nông lâm và nhóm ngành kỹ thuật - công nghệ. Các chuyên gia tư vấn gồm đại diện lãnh đạo các trường ĐH lớn như: 6 trường ĐH thành viên ĐHQG-HCM, Trường ĐH Kinh Tế TP.HCM, Trường ĐH Luật, Trường ĐH Nông Lâm...

HS Tiết Nhu Mỹ (Bà Rịa - Vũng Tàu) chia sẻ: "Là học sinh tỉnh, em ít có dịp tiếp cận thông tin trực tiếp từ Bộ cũng như các trường ĐH, CĐ. Do vậy, em cùng các bạn mong chờ để tham dự ngày hội tư vấn tuyển sinh này. Em thấy ngày Chủ nhật của mình thật hữu ích khi đến đây lắng nghe tư vấn, giải đáp thắc mắc của các thầy cô về quy chế thi, xét tuyển".

Ngày hội tư vấn tuyển sinh - hướng nghiệp năm nay thu hút hơn 100 gian tư vấn của gần 100 trường ĐH, CĐ, TCCN, trường nghề và các đơn vị hoạt động trong lĩnh vực giáo dục ■

Duy trì tâm lý thật thoải mái khi thi

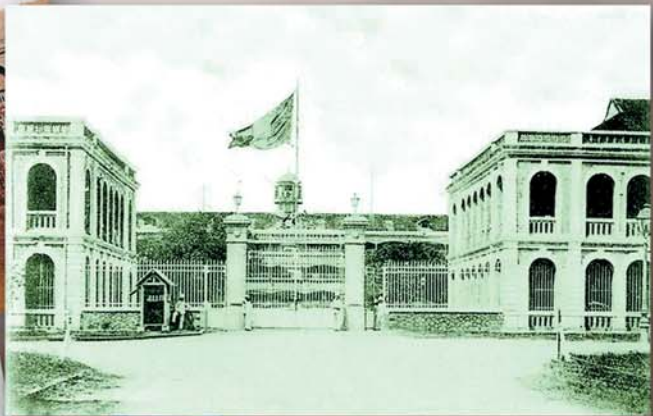
Trong phần giao lưu giúp thí sinh chuẩn bị những kỹ năng tâm lý khi thi, TS Nguyễn Hoàng Khắc Hiếu - Trưởng Bộ môn Tâm lý học ứng dụng, Trường ĐH Sư phạm TP.HCM chia sẻ: "Trước kỳ thi, các bạn cần có sự chuẩn bị tâm lý thật tốt. Thứ nhất, trước ngày thi, các bạn nên dò xem đường đi nước bước đến địa điểm thi để chọn thời điểm khởi hành cho phù hợp, tránh bị kẹt xe cũng như tạo sự thông thạo với không gian của địa điểm thi đó. Thứ hai, khi bước vào phòng thi, các bạn sẽ ngồi chờ khoảng nửa tiếng đồng hồ trước khi được nhận đề và làm bài. Đây là khoảng thời gian dễ khiến bạn căng thẳng. Vì vậy, bạn đừng quá lo lắng về đề thi của mình để tránh áp lực. Hãy hình dung về viễn cảnh bạn thi đậu để tinh thần được thoải mái. Và tự trấn an mình rằng nếu đề thi khó thì khó cho tất cả chứ không riêng mình bạn. Và bạn nên nhớ giám thị không phải là hung thần hay sát thủ mà là những thiên thần hộ mệnh. Họ canh gác cho bạn có sự yên bình để làm bài thi và giúp bạn không bị quấy phá bởi những người xung quanh. Khi đã làm bài thi rồi, bạn có thể đem theo một chai nước suối để ngay cửa phòng thi. Nếu khát bạn có thể xin ra ngay cửa để uống. Vì nước sẽ giúp mát xa cho não, làm mát cơ thể. Đó cũng là một cách để chúng ta giảm bớt sự hồi hộp nữa. Tự trung, duy trì một tinh thần thoải mái sẽ giúp bạn thành công trong kỳ thi quan trọng này".

60 năm
Văn Khoa - Tổng Hợp - Khoa học XH&NV

Văn Khoa ngày tháng cũ

Thi đậu tú tài phần thứ hai, vì học ban C, nên khi bước vào đại học, tôi không có nhiều chọn lựa như bạn bè cùng lứa. Tôi đã chọn Đại học Văn Khoa Sài Gòn chỉ vì đây là ngôi trường thân thiện với tôi từ khi còn là học sinh trung học: qua giới thiệu của các thầy giáo, kệ sách nhà tôi đã có những cuốn sách của các giáo sư nổi tiếng ở trường.

Huỳnh Như Phương

Văn Khoa trong thời chiến

Buổi học đầu tiên, tôi đứng ở hành lang dãy phòng học gần gốc cây me bây giờ, nhìn lên lầu một: thầy Nguyễn Văn Trung và thầy Lý Chánh Trung mặc sơ mi trắng, mang giày xăng-đan đứng tựa vào lan-can hàn huyên với các thầy giáo trẻ. Đó là hai người thầy mà tôi ngưỡng mộ khi trích văn trong một bài báo Xuân hồi học lớp 10 ở Trường Trung học Trần Quốc Tuấn và chỉ hình dung khuôn mặt qua tấm ảnh chụp những giáo sư ngồi tuyệt thực trước hành lang Hạ nghị viện để đòi chính quyền trả tự do cho các sinh viên tranh đấu.

Nhiều năm trôi qua, sau này nhớ lại những ngày tháng cũ, đôi khi những kỷ niệm êm đềm làm ta quên hết những điều chưa tốt đẹp. Thật ra, Văn Khoa hồi ấy, giữa không khí chiến tranh nóng bỏng bao trùm đời sống, còn rất nhiều thiếu thốn và bất tiện để có thể xem là một trường đại học đúng nghĩa. Tòa nhà trên đường Cường Để này vốn là nơi đóng quân của "Lữ đoàn liên binh phòng vệ Phủ Tổng thống", nhường chỗ cho nhà trường chuyển đến từ đường Nguyễn Trung Trực, nhưng vẫn giữ một phần diện tích cho mục đích quân sự, với hàng rào kẽm gai ngăn cách. Trong sân trường xe cộ để ngổn ngang. Dãy phòng học một tầng mái thấp, nóng bức, với những chiếc ghế hàn vôi sắt làm rách quần những sinh viên đàng trí. Muốn đến giảng đường học môn Văn minh Việt Nam,

môn học thường phải đi sớm để giữ chỗ vì quá đông sinh viên nghe giảng, phải bước lên cầu thang cạnh một nhà vệ sinh luôn bốc mùi, đến nỗi có lần thầy Thanh Lăng nói đùa cái mùi đó là đặc trưng của trường Văn Khoa! Cũng vì lớp đông nên sinh viên thường chỉ nghe giảng, ghi chép và đọc cours; vài lần muốn tổ chức séminaire, thầy Nguyễn Văn Trung phải đi dã ngoại với chúng tôi ra La San Mai Thôn hay rừng cao su gần Đường Sơn Quán.

Nhưng Văn Khoa để lại ấn tượng sâu đậm không phải vì cảnh quan mà vì những con người đáng quý trọng. Hồi đó, ngay trong hai năm đầu, lớp chúng tôi đã được học thầy Trần Thái Đĩnh với cách giảng bài khúc chiết, thầy Lê Tôn Nghiêm - sâu sắc, thầy Lê Thành Trị - điềm đạm, thầy Giản Chi - lão thực, thầy Bửu Dưỡng - uyên bác, thầy Nguyễn Duy Cần - nghiêm nghị... Có những lần giờ tan học qua lâu, thầy Kim Định với chiếc áo dài trắng như một đạo sĩ, vẫn còn nán lại trên hành lang giải thích thêm cho chúng tôi về triết lý an vi. Thầy Lê Xuân Khoa lịch thiệp, bận công việc ở Viện Đại học, dành những buổi tối dạy cho chúng tôi môn triết học Ấn Độ.

Có thể nói Văn Khoa Sài Gòn là nơi tập hợp nhiều khuôn mặt trí thức tiêu biểu của miền Nam thời ấy. Văn Khoa cũng là nơi phát khởi những khuynh hướng học thuật mới mẻ, những phong cách độc đáo trong biên khảo, trước tác và dịch thuật. Những bộ sách về lịch sử triết học và văn học, về lý thuyết và phương pháp luận sử học, nhân học, ngữ học, phê bình văn học... của các giáo sư Đại học Văn Khoa chắc chắn sẽ được các thế hệ sau kế thừa.

Năm hòa bình đầu tiên

Mùa hè năm 1975, mọi thứ được sắp xếp lại, các thầy cô giáo dự lớp học chính trị riêng, sinh viên nghe giảng riêng, sau đó mỗi thầy được cử đến một tổ sinh viên để cùng thảo luận về "chuyên chính vô sản" và nhiệm vụ của nhà trường mới. Học chính trị xong, chúng tôi học chuyên môn với các thầy cô đến từ Hà Nội. Hầu hết thầy cô giáo Văn Khoa ở lại đều không lên lớp mà chỉ nghiên cứu thuần túy, một ít người chuyển sang dạy Hán Nôm hay ngoại ngữ. Hoàn cảnh đổi thay nhưng tình thầy trò không thay đổi: những ngày đầu tháng 5 thầy Lê Thành Trị, khoa trưởng, cùng sinh viên chuẩn bị hội trường

GS Nguyễn Văn Trung (người thứ hai, bên trên trái, ngồi phía sau) đi dã ngoại cùng sinh viên Ban Triết học ĐH Văn Khoa. Ảnh: Khoa VH&NN

đón tiếp đoàn giáo sư miền Bắc do ông Phạm Như Cương dẫn đầu; các thầy Lý Chánh Trung, Lê Tôn Nghiêm, Trần Thái Đỉnh lên thăm chúng tôi trồng cây trên Chánh Phú Hòa; thầy Thanh Lăng mặc áo ký giả đến dự Hội Tết Văn Khoa năm hòa bình đầu tiên... Văn Khoa sẽ vui biết mấy nếu không khí hòa hợp đó còn mãi kéo dài.

Còn nhớ một buổi tối trong năm học chuyển tiếp đó, khi đến cư xá Thanh Quan, tôi thấy thầy Phạm Văn Diêu và thầy Nguyễn Lộc, hai người đồng hương Quảng Ngãi, đều là chuyên gia về Nguyễn Du và Truyện Kiều, lần đầu gặp nhau chuyện trò tâm đắc về nghiên cứu văn học cổ điển ở hai miền. Khoa Ngữ Văn của chúng tôi từ đó là nơi quy tụ những thầy giáo muốn tìm một chỗ bình yên để làm khoa học: Nguyễn Văn Trung, Bửu Cầm, Phạm Hữu Lai, Trần Trọng San, Lưu Khôn, Nguyễn Tri Tài, Nguyễn Khuê... Những cuốn sách có thể chịu cảnh im lìm bám bụi trong phòng đọc hạn chế, nhưng người làm khoa học thì phải vượt qua hoàn cảnh, không để mình bám bụi, và rồi những cuốn sách mới lại tiếp tục ra đời.

Từ ngày thành lập Đại học Văn Khoa Sài Gòn (1/3/1957) đến nay đã 60 năm. Những thế hệ xây dựng Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn ngày nay không quên quá khứ, vì

đó là một phần lịch sử của mình. Tôi thầm nghĩ, một may mắn của đời mình là được chứng kiến gần ba phần tư thời gian lịch sử đó của ngôi trường, từ thời sinh viên đến khi sắp về hưu, gắn bó với từng phòng học, từng dãy hành lang, thư viện và những khuôn mặt lúc cởi mở lạc quan, khi đắm chiều sâu não, nhưng luôn ấp ủ những hoài bão khoa học.

Vài năm nữa ngôi trường sẽ chuyển hẳn ra ngoại thành với một cơ ngơi khang trang, bề thế; người đi xa về có thể không tìm ra nơi lưu giữ kỷ niệm học đường. Những người đã qua, những người còn lại và những người sẽ tới đâu thể nào có một lần hội ngộ cho tất cả. Qua trang viết này, chỉ mong gửi gắm một nỗi niềm chung mà từ những góc trời riêng rẽ, chúng ta có thể sẽ chia về những ngày tháng cũ ■

Cán bộ viên chức Khoa Sư trong Ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11/2016. Ảnh: TL

40 NĂM KHOA SỬ: CÁI NÔI SINH RA NHỮNG NGÀNH HỌC MỚI

Cuối tháng 4/1977, Trường ĐH Tổng Hợp TP.HCM được thành lập trên cơ sở hợp nhất ĐH Văn khoa và ĐH Khoa học. Khi đó, trường có 5 ban Khoa học Xã hội (Văn, Sử, Địa lý, Anh văn và Pháp văn) và 5 khoa Khoa học Tự nhiên (Toán, Lý, Hóa, Sinh và Địa chất). Ngày 30/4/1977 trở thành ngày thành lập chung của các ban, khoa thuộc Trường ĐH Tổng Hợp TP.HCM, trong đó có Ban Sử, nay là Khoa Lịch sử Trường ĐHKHXH&NV thuộc ĐHQG-HCM.

Mai Du

Trụ cột chính của Trường ĐHKHXH&NV

Ngay từ khi thành lập, Khoa Sử đã bền bỉ xây dựng, phát triển đội ngũ cán bộ, đáp ứng công tác đào tạo phục vụ xã hội trong tình hình mới. Bộ máy tổ chức của Khoa Sử dần dần hoàn thiện từ cấp bộ môn, bộ phận tư liệu, văn phòng, giáo vụ, quản lý sinh viên, đến các tổ chức chính trị - đoàn thể như chi bộ Đảng, Công đoàn, Đoàn khoa, chi hội Cựu chiến binh. Chương trình đào tạo từng bước được bổ sung, cập nhật.

Năm 1996 Thủ tướng Chính phủ quyết

định thành lập Trường ĐHKHXH&NV trên cơ sở tách ra từ Trường ĐH Tổng Hợp TP.HCM. Mặc dù ở vị thế đơn vị cấp khoa nằm trong ĐHQG-HCM, Khoa Sử của Trường ĐHKHXH&NV có những thay đổi lớn trong công tác đào tạo, nghiên cứu khoa học, tổ chức nhân sự. Khoa trở thành chiếc "máy cái" sinh ra những ngành học mới, đồng thời là nguồn cung cấp cán bộ lãnh đạo cho trường.

Từ năm 2003 trở đi, các bộ môn Dân tộc học, Quan hệ Quốc tế, Lưu trữ và Quản trị Văn phòng thuộc Khoa Sử, lần lượt tách ra, phát triển thành những khoa mới, danh tiếng, thu hút đông đảo sinh viên theo học. Tháng 1/2017,

Năm 2017 Khoa Sử tuyển sinh 120 chỉ tiêu

Sau khi tách bốn bộ môn ra khỏi khoa, hiện nay Khoa Sử còn 4 bộ môn, với các chuyên ngành Lịch sử Việt Nam, Lịch sử Thế giới, Lịch sử Đảng CSVN, Khảo cổ học. Khoa quản lý 12 chương trình đào tạo (CTĐT), gồm 4 CTĐT cử nhân chuyên ngành, 1 CTĐT cử nhân tài năng, 4 CTĐT thạc sĩ và 3 CTĐT tiến sĩ. Khoa đang đào tạo 560 SV đại học hệ chính quy, 140 học viên cao học, 50 NCS.

Năm học 2017-2018, Khoa Sử tuyển sinh 120 chỉ tiêu đại học (các khối C, D1, tổ hợp môn xét tuyển là Ngữ văn, Lịch sử, tiếng Anh), 60 học viên cao học, 10-12 nghiên cứu sinh tiến sĩ.

nhà trường tiếp tục điều chuyển bộ môn Tư tưởng Hồ Chí Minh của Khoa Sử sang Khoa Triết, cùng Bộ môn Chính trị học ở đây làm nòng cốt xây dựng một khoa mới trong tương lai - Khoa Khoa học Chính trị.

Có thể nói, trong suốt chặng đường 40 năm hình thành, phát triển, Khoa Sử luôn là một trong những khoa trụ cột của Trường ĐHKHXH&NV. Đây còn là nơi hội tụ của nhiều nhà giáo ưu tú, tâm huyết với sự nghiệp giáo dục nước nhà, nơi sản sinh ra nhiều cá nhân tài năng trong hầu hết mọi lĩnh vực của đời sống xã hội và trở thành một trong những cơ sở đào tạo nguồn nhân lực đặc biệt cho đội ngũ lãnh đạo các cấp của đất nước, nhất là ở khu vực phía Nam.

Hơn 9.000 sinh viên đã tốt nghiệp

40 năm qua, Khoa Sử đã đào tạo trên 3.000 sinh viên tốt nghiệp cử nhân hệ chính quy, 6.000 sinh viên tốt nghiệp hệ tại chức, vừa làm vừa học; hơn 500 thạc sĩ và 90 tiến sĩ. Đội ngũ nhà giáo trong khoa đã công bố hàng trăm công trình nghiên cứu, hàng nghìn bài báo khoa học trên các tạp chí chuyên ngành trong nước và quốc tế. Nhiều nhà khoa học của những đại học danh tiếng từ Pháp, Nga, Mỹ, Trung Quốc, Ấn Độ, Nhật Bản, Hàn Quốc, Thái Lan... đã đến làm việc và trao đổi tại khoa.

Hiện tại, dù phải đối mặt với nhiều khó khăn thách thức, nhiều đòi hỏi mới của thời cuộc, nhưng Khoa Sử vẫn vững vàng tiến lên phía trước, trở thành một trong những cơ sở đào tạo uy tín hàng đầu của đại học Việt Nam trong lĩnh vực khoa học lịch sử. Với vị trí là một trung tâm đào tạo và nghiên cứu KHXH&NV chất lượng cao ở các tỉnh thành phía Nam, Khoa Sử sẽ phát triển theo hướng "đại học nghiên cứu", từng bước giao lưu hội nhập khu vực và quốc tế; thực hiện nghiên cứu cơ bản và ứng dụng nhằm giải quyết những vấn đề lớn của khoa học lịch sử, đặc biệt là lịch sử Nam bộ, góp phần phục vụ công cuộc phát triển kinh tế - xã hội của các địa phương, nhất là các tỉnh phía Nam của Tổ quốc ■

An Chi

Có phải quốc hiệu ĐẠI CỒ VIỆT chẳng văn hoa tí nào?

*** Tuấn Nhung (TP.HCM).**
Trong quyển Những bài dã sử Việt (NXB Tri Thức - Nhã Nam, 2009), khi nói về quốc hiệu “Đại Cồ Việt”, tác giả Tạ Chí Đại Trường đã viết: “Quốc hiệu Đinh Bộ Lĩnh có chữ ‘cồ’ chẳng văn hoa tí nào” (trang 170). Chưa biết có thật là chẳng văn hoa tí nào hay không, chỉ biết là ngay sau đó, tác giả còn viết tiếp: “Năm bà hoàng hậu thì ba bà như đã nói, có tên rất địa phương, còn hai bà khác tuy tên đọc êm xuôi nhưng vẫn không có nghĩa của người đẹp vương giả. Năm bà hoàng hậu của Lê Hoàn, bà Dương đã có tên oai nghiêm hợp với vị thế của bà, còn bốn bà kia có các tên Hán Việt một cách quê mùa, nguyệt nguyệt - theo cách nhìn của ta bây giờ. Các con đầu của Lê Hoàn có tên lập lờ giữa nôm và Hán: Thau, Ngân Tích (bạc thiết (sic) thiết (sic) trắng?)” (trang 170).

Trả lời: Chúng tôi xin nói ngay rằng, trong những trường hợp đang xét, về nguyên tắc, ta dứt khoát không thể “theo cách nhìn của ta bây giờ” mà đánh giá chữ nghĩa của người xưa quê mùa hay văn hoa, tự nhiên hay nguyệt nguyệt được vì đây là một cách nhìn phản lịch sử.

Chẳng kém gì dòng họ Nguyễn

Đó là còn chưa nói đến chuyện ông Tạ Chí Đại Trường đã chê một cách hoàn toàn vô căn cứ rằng “các con đầu của Lê Hoàn có tên lập lờ giữa nôm và Hán”. Ở chỗ này, ông đã nhầm to. Trong việc đặt tên cho con mình, Lê Hoàn cũng chẳng kém gì dòng họ Nguyễn phát tích từ Gia Miêu sau này cả. Tên các đời chúa (vương) của dòng họ này đều thuộc bộ *thuy* 彗; còn

tên các đời vua (đế), nói chung đều thuộc bộ *nhật* 日. Chẳng thua kém ai, Lê Hoàn có 11 người con trai thì tên của 11 người này đều là chữ Hán chính tông và đều thuộc bộ *kim* 金: 1. Thâu 鏐, 2. (Ngân hoặc Long) Tích 錫 (nếu kể cả chữ Ngân 銀, thì chữ này cũng thuộc bộ *kim* 金), 3. Việt 鉞, 4. Đinh 釘, 5. Đinh 鎚, 6. Ngân 鉞, 7. Tung 縱, 8. Tương 鑿, 9. Kính 鏡, 10. Mang 鋹, 11. Đề 鐸. Một cách đặt tên có nguyên tắc nhất quán và chặt chẽ đến như thế mà ông Tạ Chí Đại Trường lại đánh giá là “lập lờ giữa nôm và Hán” thì quả là thô thiển! Ở đây, có một chi tiết tế nhị cần nói rõ: Trong một vài nguồn thư tịch, chữ *thâu* 鏐, tên người con trai cả, đã bị đọc sai thành “thau” theo kiểu đọc Nôm; chẳng hạn trong *Đại Việt sử ký toàn thư*, tập I, do Cao Huy Giu phiên dịch, Đào Duy Anh hiệu đính, chú giải và khảo chứng (NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội, 1967, trang 173). Rõ ràng là sự khảo chứng ở đây đã không đạt đến mức chu đáo. Một hệ thống chữ Hán chặt chẽ và nhất quán đến như thế mà lại bóc một chữ ra để đọc thành Nôm là Nôm như thế nào? Hẳn là ông Tạ Chí Đại Trường đã lấy từ một cái nguồn “biến Hán thành Nôm” như thế mà viết sử chẳng. Nhưng chính ông cũng phải khảo chứng mới được chứ.

Toàn là chữ nghĩa cả đấy

Ông lại chê bốn bà hoàng hậu còn lại của Lê Hoàn (trừ Đại Thắng Minh Hoàng hậu Dương Vân Nga) “có các tên Hán Việt quê mùa, nguyệt nguyệt”. Đây cũng là một sự chê bai thô thiển và vô căn cứ. Xin bắt đầu phân tích từ tên của bà cuối cùng: Phạm Hoàng hậu, bà

hoàng hậu họ Phạm. Đây là một cách gọi đơn giản và chính xác mà nếu đơn giản và chính xác là quê mùa, nguyệt nguyệt thì hiện nay nữ hoàng của nước Anh cũng bị gọi một cách quê mùa, nguyệt nguyệt không kém: Queen Elizabeth II (Nữ hoàng Elizabeth II). Bà thứ tư là Trịnh quốc Hoàng hậu. Đây cũng là một cách gọi đơn giản; còn chữ *quốc* sau chữ *Trịnh* chỉ có tác dụng nêu rõ bản quán của bà này mà thôi. Chẳng có gì là nguyệt nguyệt, quê mùa. Bà thứ ba là Thuận Thánh Minh Đạo Hoàng hậu. Thuận thánh minh đạo 順聖明道 là nghe theo bậc thánh mà hiểu rõ lẽ đạo; vậy thì quê mùa nguyệt nguyệt ở chỗ nào? Bà thứ nhì là Phụng Càn Chí Lý Hoàng hậu. Càn chỉ trời, khôn chỉ đất. Phụng càn là vâng mệnh trời; *phụng càn chí lý* 奉乾至理 là vâng theo mệnh trời cho đến tận cái lẽ huyền diệu của nó. Nên nhớ là Trung Quốc có *Phụng Càn điện* và đổi lại với nó là *Ngự Khôn điện*. Toàn là chữ nghĩa cả đấy chứ quê mùa, nguyệt nguyệt là quê mùa, nguyệt nguyệt ở chỗ nào? Ta cũng chẳng nên quên rằng bên cạnh Lê Hoàn, còn có Thái sư Hồng Hiến, là người Bắc triều thông hiểu kinh sử, và cũng chính là người đã khuyên vua lên ngôi.

Hàm nghĩa cao sâu

Bây giờ xin nói về hai bà hoàng hậu của Đinh Tiên Hoàng mà ông Tạ Chí Đại Trường chê là “tuy tên đọc êm xuôi nhưng vẫn không có nghĩa của người đẹp vương giả”. Tên của bà thứ nhất là Đan Gia 丹嘉. Sau đây là lời giảng về hai chữ này của *bj.chinaname.cn*: “*Đan*: cao khiết, nhã trí - *Gia*: đức cao vọng trọng, mỹ dự thiên hạ”. Dịch nghĩa: “*Đan* là thanh cao trong sạch, tốt

đẹp ý vị - *Gia* là đức cao vọng trọng, tiếng khen sắc đẹp vang khắp thiên hạ”. Hàm nghĩa cao sâu như thế mà lại bảo “vẫn không có nghĩa của người đẹp vương giả” thì khách quan, chính xác ở chỗ nào? Bà thứ hai là Trinh Minh 貞明. *Trinh minh* là chữ trong *Kinh Dịch*, Hệ từ, hạ, chương 1: “Nhật nguyệt chỉ đạo, trinh minh giả dã”, nghĩa là “đạo của mặt trời mặt trăng vẫn thường hằng, sáng tỏ”. *Trinh minh* đã trở thành một từ tổ cố định và đã được Hồ Nguyên Trừng, tác giả của *Nam Ông mộng lục*, dùng trong nhan đề một câu chuyện của sách này là “Phụ đức trinh minh” 婦德貞明. Câu chuyện kể về bà nguyên phi của vua Trần Duệ Tông. Vua đi đánh giặc rồi chết trận; bà lánh đời đi tu rồi chết và được phong là Gia Từ hoàng hậu. Đức hạnh của bà hoàn toàn xứng đáng với nhan đề “Phụ đức trinh minh”. Chữ nghĩa cao quý, sang cả đến như thế mà lại bảo rằng *Trinh Minh* “vẫn không có nghĩa của người đẹp vương giả” là thế nào?

“Cồ” không phải là một chữ Nôm

Cuối cùng, về quốc hiệu *Đại Cồ Việt*. Ông Tạ Chí Đại Trường chê nó “có chữ ‘cồ’ chẳng văn hoa tí nào”. Ông chê như thế có lẽ vì ông đã theo thói quen của nhiều người mà hiểu rằng, ở đây, *cồ* là một chữ Nôm, có nghĩa là to, lớn. Chúng tôi đã phân tích và chứng minh trên *Kiến thức Ngày nay* số 353 và 599, rồi *Đương thời* số 4/2009 rằng đây không phải là một chữ Nôm. *Đại Cồ Việt* là một kiểu đặt tên *toàn Hán*, mà *Cồ Việt* là một danh ngữ có cấu trúc cú pháp giống như *Ấu Việt*, *Lạc Việt*, *Dương Việt*, *Điền Việt*, *Mân Việt*... trong đó *Cồ*, *Ấu*, *Lạc*, *Dương*, *Điền*, *Mân* là định ngữ của *Việt*. *Cồ* là hình thức nói tắt của *Cồ Đàm*, họ của

Đức Phật. Vậy *Cồ Việt* là nước Việt lấy đạo Phật làm quốc giáo. Ở đây, ta phải thấy sự tinh tế của Đinh Tiên Hoàng về chính trị và ngoại giao. Ta nên nhớ rằng đồng thời với nước *Đại Cồ Việt*, nằm dọc theo bờ biển phía nam *Trung Quốc* thời Ngũ đại Thập quốc (bên *Trung Quốc*), là nước Nam Hán, tồn tại từ năm 917 đến 971. Trong năm đầu tiên, Nam Hán được đặt tên là *Đại Việt*. Đến năm 968, khi quốc hiệu *Đại Cồ Việt* ra đời thì Nam Hán đã tồn tại được 49 năm còn tên cũ của nó là *Đại Việt* thì đã bị bỏ từ 48 năm rồi. Nhưng Đinh Tiên Hoàng là một vị vua nhìn xa trông rộng. Ông đâu có quên chuyện quân Nam Hán sang xâm lược nước ta hồi 937 (mà bị Ngô Quyền đánh cho tơi bời trên sông Bạch Đằng). Dã tâm xâm lược của chúng có bao giờ nguôi tan. Cho nên nếu Đinh Tiên Hoàng đặt tên nước là *Đại Việt* thì chẳng hóa ra ông mời chúng sang “đòi lại đất cũ của Nam Hán” hay sao? Sự gian manh của Tàu thì ta còn lạ gì! Vì thế nên phải có một

định ngữ trước từ *Việt* của ta để phân biệt với *Việt* cũ của Nam Hán. Đó là chữ *Cồ*, họ của Đức Phật Thích Ca. Vậy *Cồ Việt* là nước lấy đạo Phật làm quốc giáo. Đây cũng là một sự thật lịch sử. Và *Đại Cồ Việt* là nước Việt vĩ đại lấy đạo Phật làm quốc giáo. Đến năm 1054, khi Lý Thánh Tông đổi *Đại Cồ Việt* thành *Đại Việt* thì Nam Hán, tức *Đại Việt* cũ, đã bị tiêu diệt được 83 năm. Cái nguy cơ làm cho trước đó Đinh Tiên Hoàng phải dè chừng, từ lâu đã không còn nữa. Cái thế của nước ta đã khác. Ta nên nhớ rằng năm 1075, Lý Thường Kiệt còn đem quân sang đánh Tống nữa kia mà. Huống chi, tuy đạo Phật vẫn được tôn sùng nhưng bây giờ Nho giáo đã bắt rễ khá sâu trong xã hội Việt Nam, nhất là từ khi Lý Thái Tổ dời đô ra Thăng Long (1010).

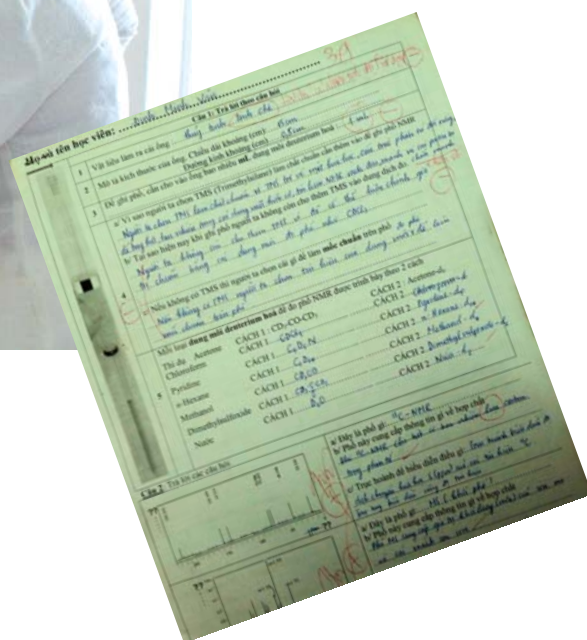
Vậy thì chữ *cồ* là một bằng chứng về chiến lược tinh tế và tài giỏi của Đinh Tiên Hoàng chứ đâu phải là một chữ “chẳng văn hoa tí nào” như ông Tạ Chí Đại Trường đã viết ■

GS Nguyễn Kim Phi Phụng đến từng bàn để hướng dẫn học trò. Ảnh: MC

Một bài tập ngắn với thang điểm 4 được GS Phụng sửa. Ảnh: MC

GS.TS Nguyễn Kim Phi Phụng: 40 NĂM CẦN MÃN VÀ SÁNG TẠO

Gặp bà trong một sáng Chủ nhật, giữa Sài Gòn, sau khi được dự thính - trực tiếp nghe bà giảng, xem bà dạy và được bà chia sẻ về nghề giáo cũng như công việc nghiên cứu, tôi hiểu vì sao bà - GS.TS Nguyễn Kim Phi Phụng, giảng viên Bộ môn Hóa hữu cơ, Khoa Hóa học, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên ĐHQG-HCM được Quỹ Giải thưởng Kovalevskaia trao tặng giải thưởng này.

Khánh Lâm

Năm 2016, Giáo sư Phụng là cá nhân duy nhất được vinh danh.

Sinh ra dành cho nghề giáo

Ra trường năm 1977, GS.TS Nguyễn Kim Phi Phụng được trường giữ lại làm giảng viên nên bà bảo "nghề chọn mình chứ không phải mình chọn nghề". Dù vậy, bà tỏ ra là một người sinh ra để dành cho nghề giáo. Bằng chứng là tròn 40 năm qua - suốt quãng đời lao động cống hiến của

một con người - bà vẫn sáng chiều đi đi về về giữa nhà và trường, gắn bó với học trò, bực giảng và phòng thí nghiệm.

Trong các phân ngành hóa học, Giáo sư Phụng chọn Hóa hữu cơ. Nhờ vậy bà có nhiều năm theo đuổi hướng nghiên cứu khảo sát thành phần hóa học một số loài thực vật hoặc địa y Việt Nam, đặc biệt là những loài chưa được khoa học nghiên cứu hay chỉ nghiên cứu sơ bộ. Bà phát hiện được nhiều hợp chất tự nhiên có hoạt tính ức chế tốt đối với sự phát triển của tế bào ung thư ở người như ung thư cổ tử cung, ung thư vú, ung thư phổi hoặc ức chế các loại enzyme liên quan đến bệnh tiểu đường, nám da, Alzheimer...

Kết quả các công trình nghiên cứu của bà đã làm phong phú thêm kho tàng cây thuốc Việt Nam, đồng thời cung cấp dữ liệu cơ sở cho các nhà khoa học định hướng nghiên cứu tài nguyên, phục vụ cho nền công nghiệp dược Việt Nam và thế giới.

62 tuổi, bà đạt được những thành tựu khoa học đáng nể: chủ trì và tham gia 11 đề tài các cấp, công bố 144 bài báo trên các tạp chí chuyên ngành hóa, xuất bản 7 giáo trình bậc đại học và

sau đại học. Trong lĩnh vực đào tạo, bà hướng dẫn 8 nghiên cứu sinh bảo vệ thành công luận án tiến sĩ, 69 học viên cao học và 150 sinh viên thực hiện khóa luận tốt nghiệp.

"Thò tay mặt đặt tay trái"

Học trò của Giáo sư Phụng không ai không nhớ câu "thò tay mặt, đặt tay trái" - câu nói của miệng của người phụ nữ Nam bộ này. TS Tôn Thất Quang, Phó Bộ môn Hóa hữu cơ cho biết: "Động viên học trò nghiên cứu, không ngại khổ, ngại khổ trong nghiên cứu khoa học, cô Phụng thường nói 'Hóa học mà, phải nghiên cứu, bắt tay vào thí nghiệm mới ra kết quả được, phải thực hành, phải 'thò tay mặt đặt tay trái' vào mà làm".

Anh Đinh Minh Văn - học viên cao học chuyên ngành Hóa Hữu cơ Trường ĐH KHTN, chia sẻ: "Tôi được học với cô từ năm II đại học, lúc nào cũng vậy, dù lớp đại cương với số lượng sinh viên đông hay là lớp nhỏ, cô cũng vừa giảng vừa 'chạy' khắp lớp, quan tâm từng người một. Trong phòng thí nghiệm có đến 50 sinh viên, cô không chỉ nhớ từng người mà còn biết rõ người nào đang thí nghiệm đến đâu, rồi cô hỏi thức, nhắc nhở liên tục".

"Phòng thí nghiệm không phải lúc nào cũng đủ thiết bị và hóa chất nên đôi lúc chúng tôi bỏ dở công việc. Lúc đó cô liền bắt chúng tôi không có chất này thì tìm chất khác, hoặc phải đi mượn, đi xin, tìm cách mà làm. Cô nói 'thiết bị này có thể tự thiết kế vậy nè' rồi cô làm thị phạm. Không chỉ kiến thức, chúng tôi còn học ở cô một lòng nhiệt huyết, sự nỗ lực không mệt mỏi trong nghiên cứu" - Anh Đinh Minh Văn nói thêm.

Mỗi ngày một bài kiểm tra ngắn

Một đặc điểm của "cô giáo Phụng" so với nhiều giảng viên khác là mỗi buổi đến lớp, bà

đều cho sinh viên làm một bài kiểm tra ngắn. Trung bình một môn học 45 tiết, sinh viên phải làm 11 bài kiểm tra với 11 cột điểm để tính điểm chuyên cần. "Các bài này được cô sửa cẩn thận từng chi tiết, chỗ nào sai cô đánh dấu trừ cho chúng tôi nhớ. Lớp rất đông mà ngày nào cũng có bài tập. Nhiều lúc tôi thấy cô giống... siêu nhân vậy" - Anh Đinh Minh Văn cười nói.

Thấy bà thường xuyên ôm việc về nhà rất nhiều, chồng bà xót lòng nên hay trêu bà là "Phụng khùng", nhưng bà vẫn duy trì việc này trong suốt nhiều năm qua. Bởi lẽ, "các bài kiểm tra ngắn trong lớp là một cách giúp sinh viên nhanh nắm vấn đề. Qua cách làm bài của các em, mình biết các em hiểu đến đâu, hay dở chỗ nào. Việc này cũng giúp mình phát hiện những sinh viên giỏi để sớm bồi dưỡng và đào tạo chuyên sâu" - bà giải thích.

Nhờ cách làm này, bà hiểu rõ từng sinh viên. Khi giới thiệu sinh viên mình đến với các chương trình học bổng, bà đều nhận xét rất tỉ mỉ, chi tiết giúp các đối tác tin tưởng và cấp học bổng cho sinh viên dễ dàng hơn.

Không chỉ gần gũi với sinh viên, học viên cao học mà các thầy cô trưởng khoa, phó khoa từng là học trò của bà cũng được bà "theo sát", hễ gặp mặt là bà nhắc việc nghiên cứu, viết bài cho các hội thảo, tạp chí. Bà cho rằng, "mình phải nhắc chừng vậy để các bạn làm công tác quản lý không sao lãng việc nghiên cứu khoa học".

Bà nói: "62 tuổi rồi, chuẩn bị nghỉ hưu, nên giờ mình chỉ tham gia chứ không chủ trì các đề tài nữa. Mình tham gia để đứng bên các em, hỗ trợ các em nghiên cứu". Rồi bà ví mình như cây tre già trong một bụi tre với nhiều cây đang vươn mình và đầy măng non phía dưới. Lúc so sánh như vậy, trong mắt bà đang ánh lên một niềm hạnh phúc ngập tràn, một niềm vững tin vào tương lai của thế hệ trẻ ■

Tối 7/3, Quỹ Giải thưởng Kovalevskaia đã trao tặng và vinh danh 1 tập thể và 1 cá nhân nhận xuất sắc năm 2016.

Giải cá nhân thuộc về GS.TS Nguyễn Kim Phi Phụng, giảng viên Bộ môn Hóa hữu cơ, Khoa Hóa học, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên ĐHQG-HCM. Giải tập thể được trao cho 5 nhà khoa học nữ nghiên cứu cơ bản định hướng về khoa học và công nghệ nano, thuộc Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam.

Giải thưởng Kovalevskaia được thành lập nhằm tôn vinh và động viên các nhà khoa học nữ Việt Nam có đóng góp xuất sắc cho sự phát triển khoa học công nghệ của đất nước. Trong 30 năm qua, Quỹ giải thưởng này đã trao tặng cho 61 cá nhân và tập thể nhà khoa học nữ tiêu biểu trong lĩnh vực khoa học tự nhiên và ứng dụng.

Nhã Uyên

TS Trương Hải Nhung

TS Trương Hải Nhung:

HỌC CÁCH CÂN BẰNG GIỮA CÔNG VIỆC VÀ GIA ĐÌNH

Chung quanh ta không hiếm những người tràn trề năng lượng và niềm tin yêu. Họ như những con cá bơi ngược dòng, biết trước khó khăn nhưng vẫn luôn cố gắng mang lại niềm hy vọng cho cuộc đời. TS Trương Hải Nhung - giảng viên Trường ĐH KHTN ĐHQG-HCM - nhà khoa học trẻ duy nhất nhận giải thưởng Quả cầu Vàng 2016 ở lĩnh vực công nghệ sinh học là một người như thế.

Đức Lộc

32 tuổi, dáng người hơi mảnh khảnh, khuôn mặt tươi trẻ cùng nụ cười luôn nở trên môi, TS Nhung gây ấn tượng mạnh trong học giới bởi hàng chục công trình nghiên cứu hỗ trợ điều trị những căn bệnh hiểm nghèo như xơ gan, đái tháo đường, ung thư...

Duyên nợ với nghiên cứu

Cô cho rằng mình không chọn nghề mà nghề đã chọn mình: "Mình thi hai lần trường y nhưng đều rớt, nên đành học nguyện vọng 2 ngành

công nghệ sinh học, mặc dù lúc ấy mình chưa biết ngành này học như thế nào và ra trường sẽ làm được những gì".

Những bỡ ngỡ, hoang mang của ngày đầu đại học dần bị thế chỗ bởi những điều thú vị của ngành công nghệ sinh học. Càng học cô càng thấy ngành này có nhiều thứ hợp với niềm đam mê của mình. Năm thứ hai, cô và một người bạn viết "tâm thư" xin làm việc ở phòng lab của trường. "Sinh viên năm hai mà làm vậy là liều lắm, nhưng thích quá nên cứ xin. May là thầy cô thấy hai đứa có tinh thần ham học hỏi nên đã nhận vào" - Nhung cười vui khi nhớ lại.

Đó là bước đi đầu tiên trên con đường nghiên cứu mà cô vẫn luôn xem như một cuộc hành trình ngàn dặm. Những tháng ngày chỉ rửa ống nghiệm và đứng nhìn các bậc "tiền bối" làm việc, với cô, không hề đơn điệu chút nào mà nó nung nấu thêm khát vọng trở thành người nghiên cứu chuyên nghiệp sau này.

Nhung tốt nghiệp đại học loại giỏi, được giữ lại trường làm việc, rồi tiếp tục học lên thạc sĩ, tiến sĩ. Mặc dù có nhiều cơ hội du học và việc làm tốt hơn ở những nơi khác nhưng cô vẫn gắn bó với phòng lab như một con ong thợ nhẩn nại và cần mẫn. Sự lựa chọn ấy không hẳn nhẹ nhàng với cô. "Nhìn bạn bè mình ra trường, đi làm lương cao, mình cũng chạnh lòng lắm. Nhưng công việc nghiên cứu chưa bao giờ khiến mình hối tiếc. Ở đây có những đồng nghiệp luôn tận tâm, có những niềm vui mà ngoài kia không dễ kiếm được" - Nhung tâm sự.

Trong cuộc trò chuyện, có những lúc cô dừng lại thật lâu, dành sự kính trọng và thương yêu đặc biệt cho những "ân sư" và đồng nghiệp thành của mình: "Trên con đường nghiên cứu, nếu không có thầy Phan Kim Ngọc, anh Phạm Văn Phúc, có lẽ không có mình hôm nay. Bên cạnh đó, bố mẹ là người mình mang ơn nhiều nhất".

Tuổi thơ của Nhung là một thời khốn khó, bố mẹ phải đi làm thuê kiếm sống ở lò gạch cũ tận quận 9. Hình ảnh bố mẹ bươn chải qua nhiều thất bại là động lực để cô phấn đấu không ngừng trong học tập và hoàn thiện bản thân. Sau này, mỗi lần bắt tay vào công việc nghiên cứu, cô lại nhớ đến những ngày tháng đó: "Chính bố mẹ cho mình kinh nghiệm và nghị lực sống".

Những câu chuyện cô kể dường như có chút can thiệp của số phận, nhưng đọng lại trong đó là hình ảnh một phụ nữ luôn tin vào chính mình, không chùng chí trước thất bại.

Chưa bao giờ đủ thời gian cho con

Vừa bước qua tuổi 30 nhưng TS Trương Hải Nhung có sau lưng mình một bảng thành tích khoa học rất đáng ngưỡng vọng: 16 công trình nghiên cứu đăng trên tạp chí quốc tế, 10 công trình đăng trên tạp chí trong nước, 8 báo cáo tại hội nghị quốc tế, đồng tác giả 3 cuốn sách quốc tế và 1 cuốn sách trong nước. Hẳn cô là một người bận rộn và chịu nhiều áp lực? Cô nhẹ nhàng rằng đó chỉ là trách nhiệm của một nhà

khoa học và là thiên chức của một phụ nữ bình thường.

Theo cô, điều khó khăn nhất ở một người phụ nữ nghiên cứu khoa học khi đã có gia đình chính là quỹ thời gian trở nên vô cùng hạn hẹp. Không còn những đêm ngủ lại phòng thí nghiệm, không còn nhiều khoảnh khắc vô tư như thời còn độc thân: "Mình cũng đấu tranh nội tâm dữ lắm, luôn tự hỏi bản thân đã làm tròn trách nhiệm chưa? Trách nhiệm của một người nghiên cứu, một giảng viên và trách nhiệm với gia đình. Và mình học cách chia sẻ thời gian, sao cho mỗi bên có thể tròn trịa nhất, mặc dù chưa bao giờ là đủ cả, nhất là đối với cậu con trai bé nhỏ của mình".

Cô so sánh hình ảnh mình 10 năm trước và hiện tại: nếu thời độc thân cô một mình một ngựa cứ thẳng đường mà đi, thì lúc có gia đình cô phải "bận tâm" thêm nhiều thứ khác. Thành ra, những công trình nghiên cứu khoa học cũng đến đích nhưng mọi thứ đành chậm lại hơn trước một chút. "Nhiều lúc mình nghĩ, có gia đình thiệt là... mệt. Nhưng thực ra đó là trách nhiệm và niềm vui chứ không phải áp lực gì cả. Đã tự lựa chọn con đường này thì khó khăn hay không là ở mình".

Khoảng thời gian nghỉ ngơi hiếm hoi trong lịch trình nghiên cứu dày đặc cô dành hết cho gia đình, ngôi nhà nhỏ ngoại thành là nơi để cô cân bằng những cảm xúc trong cuộc sống. Ở đó có bố mẹ, người chồng và cậu con trai 5 tuổi. Với cô, về bên gia đình là giải phóng hết mọi việc để toàn tâm toàn ý trong những niềm vui bình dị: "Phụ nữ hiện đại có nhiều lựa chọn hơn. Có người thích sống độc thân nhưng phần đông đều muốn có một gia đình nhỏ để trở về. Mình thuộc nhóm thứ hai nên phải học cách cân bằng giữa công việc và gia đình, kiểu như cố gắng 'vừa giải việc nước vừa đảm việc nhà' ấy".

Bây giờ, một ngày mới của Nhung bắt đầu với cậu con trai, lo cho con ăn uống, đèn trường rồi sau đó tiếp tục công việc nghiên cứu. Cô bật bạch: "Mình phải lo cho khéo thì mới yên tâm làm việc được, không thì áy náy lắm".

Có những phụ nữ sống với niềm đam mê cháy bỏng trong lòng, không cho phép mình dừng lại khi thất bại. Họ đi ngược chiều gió, chịu đựng mọi khó khăn nhưng vẫn cố gắng chu toàn thiên chức của mình. Những phụ nữ ấy là những mầm xanh mang đến hy vọng cho cuộc đời này ■

GS Yoshinori Ohsumi đạt giải Nobel Y học 2016. Ảnh: Reuters

NHÀ KHOA HỌC CHÂU Á DUY NHẤT ĐƯỢC GIẢI NOBEL 2016

Theo thông tin từ Viện Hàn lâm Khoa học Hoàng gia Thụy Điển, giải Nobel Y học thứ 106 được trao cho ông Yoshinori Ohsumi, nhà khoa học người Nhật, nhờ khám phá về các cơ chế phân tách và tái tạo tế bào.

Hồng Diễm lược dịch

Ông là nhà khoa học người Nhật thứ 25 giành được giải thưởng Nobel và là người Nhật thứ 6 được trao giải thưởng này về lĩnh vực Y học.

Giải Nobel từng là giấc mơ

Kể về con đường nghiên cứu khoa học của mình, ông Ohsumi cho biết: "Giải Nobel từng là giấc mơ của tôi khi tôi còn nhỏ, nhưng đến khi trở thành nhà nghiên cứu thì tôi không còn nghĩ về nó nữa".

Ông Ohsumi chia sẻ rằng, trước khi giải Nobel Y học 2016 học được công bố, nếu được trao giải thưởng này, có thể ông sẽ chia sẻ giải thưởng cùng với GS Noboru Mizushima (Trường ĐH Tokyo) và GS Tamotsu Yoshimori (Trường ĐH Osaka), vì cả hai người đều có những công trình nghiên cứu quan trọng về tự thực (autophagy).

Nói về việc trao giải thưởng danh giá này cho ông Ohsumi, ban chấm giải nhấn mạnh: Các khám phá của ông Ohsumi đã đưa đến những hình mẫu mới trong việc hiểu về cách các tế bào tái tạo các thành phần của mình. Những khám phá của ông đã mở đường cho sự hiểu biết của nhiều quá trình sinh lý, chẳng hạn việc tế bào thích ứng với cái đói hoặc phản ứng với sự viêm nhiễm.

Ông Ohsumi sinh năm 1945 tại Fukuoka, công tác tại Viện Công nghệ Tokyo từ năm 2009. Trả lời phỏng vấn trên tạp chí *Journal of Cell Biology*, ông cho biết, ông là con trai út trong gia đình có bốn người con trai và được định hướng theo con đường khoa học công nghiệp

của cha nhưng ông lại thích con đường khoa học tự nhiên hơn. Đến năm 1964, ông nhận bằng tiến sĩ của Trường ĐH Tokyo. Sau một thời gian dài nghiên cứu về quá trình tự nhân đôi của ADN, khi trở thành giáo sư, ông bắt đầu quan tâm đến cơ chế tự thực của tế bào. Năm 1988, ông mở một phòng thí nghiệm tại phân khoa khoa học Trường ĐH Tokyo.

Người truyền cảm hứng nghiên cứu cơ chế tự thực

Từ những năm 1990, ông nghiên cứu về cơ chế tự thực (tự ăn chính mình) của tế bào, một quá trình sửa chữa tế bào gọi là autophagy.

Tự thực là một cơ chế cơ bản của việc thoái hóa và tái chế các thành phần của tế bào, hiểu đơn giản là cách các tế bào tái chế các thành phần của chính mình.

Khi thiếu chất dinh dưỡng, các tế bào phá vỡ protein và các thành phần không cần thiết để tái sử dụng chúng thành năng lượng. Cơ chế tự thực giúp tiêu diệt virus và vi khuẩn xâm nhập, loại bỏ các cấu trúc hư hỏng. Nó được cho là có khả năng đánh bại ung thư, các bệnh truyền nhiễm, bệnh về miễn dịch và sự rối loạn thoái hóa thần kinh.

Nghiên cứu của ông Ohsumi đã truyền cảm hứng cho nhiều nhà khoa học trên thế giới tham gia nghiên cứu về cơ chế này.

Thế giới đang hy vọng rằng, nghiên cứu của ông sẽ mở ra con đường mới cho các công trình nghiên cứu việc chống lão hóa, chống bệnh Parkinson, Alzheimer và thậm chí có thể làm giảm nguy cơ ung thư... ■

Điểm lại các giải Nobel 2016

Nobel Y học: Khám phá các cơ chế phân tách và tái tạo tế bào.

Người được trao: Nhà khoa học người Nhật Yoshinori Ohsumi.

Nobel Vật lý: Những phát hiện lý thuyết về sự chuyển pha tô pô học và các pha tô pô của vật chất.

Người được trao: Ba nhà khoa học người Anh David Thouless, Duncan Haldane và Michael Kosterlitz.

Nobel Hóa học: Nói các phân tử lại với nhau để thiết kế nên mọi thứ từ những động cơ và cơ bắp tí hon.

Người được trao: Ba nhà khoa học Jean-Pierre Sauvage (Pháp), Sir J. Fraser Stoddart (Anh) và Bernard L. Feringa (Hà Lan).

Nobel Hòa bình: Nỗ lực kiên định kết thúc cuộc nội chiến kéo dài hơn 50 năm ở đất nước mình.

Người được trao: Tổng thống Colombia Juan Manuel Santos.

Nobel Kinh tế: Những đóng góp quan trọng cho lý thuyết hợp đồng.

Người được trao: Ông Oliver Hart (ĐH Harvard) và ông Bengt Holmstrom (Viện Công nghệ Massachusetts - MIT, Mỹ)

Nobel Văn học: Sáng tạo ra những biểu thức mới trong truyền thống ca khúc vĩ đại của nước Mỹ.
Người được trao: Nhạc sĩ, ca sĩ Bob Dylan.

Rùa đỏ có nhiều khung hình đẹp, rộng lớn, gợi lên sự bé nhỏ và hữu hạn của con người.
Ảnh: Cắt từ phim

The Red Turtle và câu chuyện điện ảnh hậu Ghibli

The Red Turtle (tựa tiếng Việt: Rùa đỏ) là bộ phim đánh dấu sự trở lại đầy ấn tượng của hãng Ghibli trong năm 2016, đồng thời đây cũng là phim đầu tiên của hãng hợp tác với hãng phim hoạt hình Wild Bunch của châu Âu. *Rùa Đỏ* do đạo diễn người Hà Lan Michael Dudok de Wit sản xuất. Tên tuổi của ông gắn liền với công chúng từ phim ngắn lừng danh *Father and Daughter* (2001).

Thế Sang

Khi ánh hào quang trở lại

Kể từ khi đạo diễn Hayao Miyazaki, một trong những nhà sáng lập hãng Ghibli (hãng sản xuất hoạt hình truyền thống lớn nhất tại Nhật) tuyên bố nghỉ hưu từ siêu phẩm cuối cùng là *The Wind Rises* (Gió nổi) (2012) cùng nhiều thông tin Ghibli sẽ đóng cửa vào tháng 9 năm ngoái đã khiến công chúng tin rằng Ghibli sẽ đóng cửa vĩnh viễn! Song, sự trở lại của *Rùa đỏ* không chỉ vực dậy hoạt động của hãng mà còn nhắc chúng ta nhớ về ánh hào quang trong quá khứ của hãng này - *Spirited Away* (Vùng đất linh hồn) (2001) siêu phẩm điện ảnh đã vinh dự mang tượng vàng Oscar ở hạng mục Phim hoạt hình xuất sắc nhất.

Rùa đỏ ra đời trong sự đón nhận nồng nhiệt của giới chuyên môn tại Liên hoan phim Cannes, thậm chí sau khi xem xong, họ đã đứng lên vỗ tay tán thưởng trong 5 phút liền. Không chỉ thế, tại các rạp Nhật Bản, phim cũng nhận được những phản hồi rất tích cực từ phía khán giả. Nội dung

Rùa đỏ xoay quanh một người đàn ông bị đắm tàu và trôi dạt vào hòn đảo nhiệt đới hoang vắng. Tại đó, anh học cách sinh tồn bên cạnh nhiều loài động vật như rùa, cua và chim. Khi người đàn ông tìm cách đóng bè để thoát khỏi hoang đảo, anh liên tục bị một con rùa đỏ bí ẩn ngăn cản. Phần đầu của phim khiến công chúng không khỏi nhớ đến *Cast Away* (2001), một bộ phim mà phần lớn nội dung không lời thoại do Tom Hanks thủ vai chính. Với việc lấy bối cảnh ngoài hoang đảo nên *Rùa đỏ* sẽ có rất ít lời thoại như nhiều tác phẩm trước đây của Michael Dudok de Wit.

Rùa đỏ được biết đến là tác phẩm điện ảnh đầu tiên của hãng Ghibli không do người Nhật đạo diễn mà do một đạo diễn người châu Âu thực hiện. Isao Takahata, người từng đạo diễn và cho ra mắt công chúng tác phẩm *The Tale of Princess Kaguya* (Nàng tiên trong ống tre) (2013), nay lui về vị trí chỉ đạo sản xuất. Nhưng *Rùa đỏ* không vì thế mà “lép vế” trước các tác phẩm khác của Ghibli. Sự đón chào nồng nhiệt từ phía khán giả Nhật và giới chuyên môn đã cho thấy tiếng

tấm và sự cuốn hút của phim. Trên chuyên trang điện ảnh *Rotten Tomatoes* (chuyên trang của giới phê bình điện ảnh chuyên nghiệp thế giới), phim được chấm với số điểm là 8,1/10 với 94% sự đồng thuận của các nhà phê bình và nhận được vô số lời khen thưởng. *Rùa đỏ* không chỉ ăn điểm giới chuyên môn ở việc sở hữu một ê-kíp tài năng mà bộ phim còn chứa đựng nhiều khung hình đẹp, rộng lớn, gợi lên sự bé nhỏ và hữu hạn của con người.

Mặc dù được ra mắt không lâu ở một số nước châu Âu, châu Á, và nay là ở khu vực Bắc Mỹ, *Rùa đỏ* đã nhận được những thành công vang dội về mặt nghệ thuật. Phim hoàn toàn được sản xuất bằng các bức tranh vẽ tay truyền thống của Nhật kết hợp nhạc nền và giản lược phần lớn lời thoại. Do đó, đây là một tác phẩm điện ảnh thuần biểu tượng buộc người xem phải kiên nhẫn theo dõi từng thước phim. Tông màu được sử dụng trong *Rùa đỏ* chủ yếu là màu nóng. Sự đối lập cũng như hòa quyện yếu tố Đông - Tây, gam màu nóng - lạnh góp phần làm nên sự đặc sắc cho bộ phim này. Giải mã các biểu tượng trong phim đồng nghĩa với việc bóc từng lớp ý nghĩa của phim và sáng tỏ được ý đồ của đạo diễn.

Điện ảnh thời “hậu Ghibli”

Trong mắt các nhà phê bình phương Tây, hãng Ghibli thật sự không “chết”, nhưng họ lại mập mờ về sự trở lại của hãng này. Hai gã khổng lồ của Ghibli Studio, đạo diễn Hayao Miyazaki và đạo diễn Isao Takahata không cho ra đời thêm tác phẩm nào nữa trong hai năm gần đây và họ cho biết cũng không có ý định làm thêm phim trong những năm sau. Do đó, sự trở lại của *Rùa đỏ* bên cạnh những thành công về nghệ thuật đã gây nên nhiều tranh cãi trong giới công chúng

trung thành với Ghibli. Nhiều quan điểm tỏ ra nghi ngờ *Rùa đỏ* có thực là phim của Ghibli? Vì người xem không tìm thấy cái “chất” của hãng này, cái “chất” mà chỉ thực sự có khi được Hayao Miyazaki hay Isao Takahata làm đạo diễn.

Bên cạnh đó, các thông tin về hậu trường phim cũng tạo nên những dư chấn nhất định. Kịch bản *Rùa đỏ* do chính đạo diễn Micha#l Dudok de Wit cùng biên kịch Pascale Feeren chấp bút. Ngoài ra, toàn bộ khung cảnh trong phim đều do các họa sĩ châu Âu thực hiện. Do đó, vai trò của hãng Ghibli trong việc sản xuất phim một lần nữa được đưa ra bàn luận như minh chứng hùng hồn củng cố cho quan điểm siêu phẩm điện ảnh này không thuộc Ghibli.

Phát biểu trên tờ *The New York Times*, Eric Beckman - đạo diễn nghệ thuật của Liên hoan phim quốc tế dành cho trẻ em New York cùng Jintin Leach - nhà sản xuất và làm phim hoạt hình độc lập (từng làm việc trong cả ngành công nghiệp Nhật Bản và Mỹ) cho rằng: “Tương lai của hoạt hình Nhật Bản nằm ngoài Nhật Bản” và “Ghibli là một ví dụ điển hình cho trường hợp này”. Jintin Leach nói: “Điều cần thiết bây giờ là phát triển những mối hợp tác kiểu này với những người đến từ các quốc gia khác nhau để chạm tới khán giả toàn cầu”.

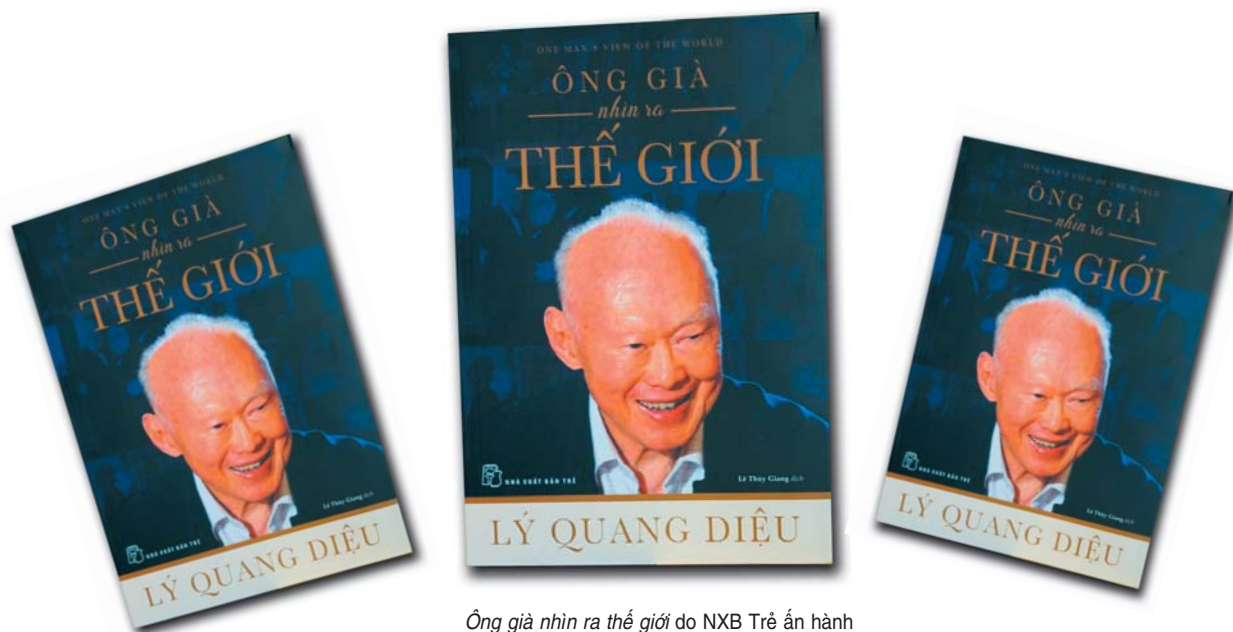
Tạm gác qua những tranh cãi về việc *Rùa đỏ* có mang “huyết thống” của Ghibli hay không, có thể thấy rằng với *Rùa đỏ*, điện ảnh thời “hậu Ghibli” đã có những bước tiến đáng kể. Kỹ thuật vẽ tay cũng như cách phối màu trong *Rùa đỏ* rất phức tạp. Hầu hết chi tiết trong phim được xây dựng rất tự nhiên, chất liệu tạo màu không còn dấu ấn của than chì như các tác phẩm trước của Micha#l Dudok de Wit. Nghệ thuật kể chuyện của đạo diễn người Hà Lan này luôn khiến công chúng phải chăm chú theo dõi từng thước phim một dù phim không hề có lời thoại. Hẳn các nhân vật trong phim của Michael Dudok de Wit không kiệm lời, nhưng việc lược bỏ lời thoại đã giúp hệ thống hình ảnh và âm nhạc trong phim được đẩy lên vai trò chính. Một khi nhân vật không nói tức họ phải hành động nhiều. Trước khi *Rùa đỏ* được trình làng, Michael Dudok de Wit đã cho ra mắt 4 phim chỉ toàn nhân vật hành động thay cho nhân vật đối thoại, đó là *Tom Sweep* (1992), *The Monk and the Fish* (1994), *Father and Daughter* (2000) và *The Aroma of Tea* (2006).

(Xem tiếp trang 41)

Tông màu được sử dụng trong *Rùa đỏ* chủ yếu là màu nóng, góp phần làm nên nét đặc sắc cho bộ phim.

Ảnh: Cắt từ phim

Ông già nhìn ra thế giới do NXB Trẻ ấn hành vào tháng 3/2017. Ảnh: NXB Trẻ

Khi ông già Lý nhìn ra thế giới

"Triều Tiên - trò lừa thế kỷ; Nhật Bản - thái độ hẹp hòi, cực đoan; tướng lĩnh Myanmar - rất cứng đầu và San Suu Kyi khó thành công trên con đường lãnh đạo Myanmar; phổ thông đầu phiếu sẽ thất bại ở Trung Đông và nền dân chủ không phải thứ thuốc trị bách bệnh...". Đây là những nhận định của cố Thủ tướng đảo quốc Singapore Lý Quang Diệu trong quyển sách mới nhất về ông: *Ông già nhìn ra thế giới* do NXB Trẻ ấn hành vào trung tuần tháng 3/2017.

Thùy Giang

Những nhận định trên tưởng chừng bạt mạng nhưng thực ra, đó là các đúc kết từ quá trình phân tích, đánh giá và cả những trải nghiệm sâu sắc của ông già họ Lý trên chính trường quốc tế. Việt Nam trong mắt ông là một quốc gia như thế nào? Vì sao công chức, bộ trưởng ở Singapore được ông trả lương rất cao? Cán cân quyền lực giữa Trung Quốc và Mỹ trong 20, 30 năm tới được ông đánh giá ra sao? Sự trỗi dậy của Trung Quốc sẽ gồm những yếu tố gì? Châu Âu có đang lâm nguy? Trọng tâm

của nền kinh tế thế giới đã thay đổi hẳn từ Đại Tây Dương sang Thái Bình Dương như thế nào? Một nước Thái Lan sau Thaksin sẽ đi về đâu?... Tất cả đều có trong 11 chương sách với những nhận định táo bạo của Lý Quang Diệu.

Ông già họ Lý sẽ khiến bạn đọc không ngừng lần dò những trang viết vì những quan điểm lạ lẫm đến chói tai của mình. Ông không lặp lại bất kỳ những phân tích khuôn sáo vốn nhàm chán trên các tạp chí hay giới truyền thông về chính trị quốc tế. Chẳng hạn, khi bàn về Ấn Độ, ông cho rằng không thể đem so sánh Ấn Độ và Trung Quốc dù đây đều là hai quốc gia rộng lớn với dân số hơn một tỷ người. Vì

Trung Quốc là một thể thống nhất và họ dám mạnh tay khi làm luật, "chỉ có người Trung Quốc mới có thể ép một phụ nữ phá thai bảy tháng vì chưa được phép của chính quyền", còn một bên là Ấn Độ "đến luật lệ còn không đề ra, hướng chỉ là thi hành chúng". Hay khi ông dùng di truyền học để phân tích vì sao hệ thống đẳng cấp là một trở ngại của Ấn Độ: vì hệ thống đẳng cấp "khóa chặt nguồn gene trong từng đẳng cấp khiến theo thời gian, trí tuệ người dân sẽ bị thu hẹp". Hay về Nhật Bản, ông khẳng định họ khó có thể giải quyết vấn đề dân số của mình do sự cực đoan trong thái độ hẹp hòi phải giữ cho dòng máu thuần nhất của họ. Những quan điểm này, dù gây tranh cãi nhưng chúng cho thấy sự hiểu biết sâu rộng của một chính trị gia lão luyện.

Lý Quang Diệu luôn được đánh giá cao về tư tưởng đề cao phụ nữ và giáo dục phụ nữ. Một lần nữa, tư tưởng đó lại được thể hiện rõ trong *Ông già nhìn ra thế giới*. Để giải quyết vấn đề dân số thế giới tăng nhanh, ông khẳng định: "Làm sao chúng ta có thể chấm dứt sự gia tăng dân số không ngừng này? Chìa khóa nằm ở việc giáo dục phụ nữ, khiến họ muốn có ít con hơn. Chúng ta càng sớm làm được điều này, chúng ta sẽ càng sớm có được một thế giới ít đông đúc". Và ông lý giải cho sự chậm phát triển của khu vực Trung Đông: "Đơn giản vì họ luôn luôn tìm hãm phụ nữ... những phụ nữ ít học sẽ nuôi dạy nên những đứa con ít học. Trái lại, một thế hệ những người mẹ có học thức chắc chắn sẽ nuôi dạy nên một thế hệ trẻ có nhân sinh quan và thế giới quan khác biệt".

Và Singapore trong mắt cụ Lý: "Trong 100 năm nữa, liệu Singapore còn tồn tại? Tôi không chắc lắm". Với Lý Quang Diệu, đất nước ông đang đứng giữa ngã ba đường: những đòi hỏi của người trẻ đối với nền chính trị, tỷ lệ sinh thấp và cái khó trong việc nhận người nhập cư, kinh tế phụ thuộc vào thế giới. Con người đó, nhân cách đó, đến tuổi cử thập rồi vẫn luôn ám ảnh về sự tồn tại của đất nước nhỏ bé. Nhưng ông có còn muốn can thiệp? Không, dù vẫn còn nhiều lo âu cho đất nước nhưng ông cũng quyết định buông bỏ. "Tôi đã 89 tuổi. Liệu tôi còn phải lo thế giới sẽ diệt vong?". Ông đặt đất nước vào tay thế hệ trẻ và tin tưởng để họ có quyền tự quyết.

Ông già nhìn ra thế giới là một tác phẩm mà mỗi chương mở đầu bằng một cụm từ gây tò mò hay đầy tranh cãi. Ông già Lý không ngại "kể

xấu" bất kỳ quốc gia nào nhưng cách ông kể luôn hấp dẫn, lôi cuốn và thấu tình đạt lý. Cuối mỗi chương là một phần phỏng vấn ngắn, cho thấy ông là người không e ngại tranh luận. Lord Charles Powell - thư ký riêng cho thủ tướng Anh Margaret Thatcher, từng nhận xét: "Lý Quang Diệu không bao giờ né tránh các vấn đề mà luôn đối đầu trực diện với chúng, không ngại gọi đích danh chúng".

Bên cạnh những khảo luận hết sức nghiêm túc, Lý Quang Diệu còn có cách làm cho độc giả vui thích với những chi tiết nhỏ như việc ông chuẩn bị một cái ống nhỏ cho Đặng Tiểu Bình, hay khi ông so sánh tình hình dân số của Singapore với nguy cơ tuyệt chủng của loài gấu trúc, hay cái tính tằn tiện của người châu Á "nghèo khổ quá lâu tới mức giờ để dành được ít tiền là lo gửi ngay vào ngân hàng hay giấu dưới gối". Và những ai yêu mến Lý Quang Diệu chắc hẳn sẽ rất vui khi biết tác phẩm còn hé mở đôi chút về đời sống riêng của ông cũng như cách ông chuẩn bị để già biệt thế giới trong chương "Đời sống riêng" cùng rất nhiều hình ảnh ông chụp cùng vợ con và một Lý Quang Diệu đang yêu say đắm năm 1946.

Dù yêu hay ghét Lý Quang Diệu, bạn cũng khó mà phớt lờ ông được. Joseph S. Nye, tác giả cuốn sách nổi tiếng *Tương lai quyền lực*, kết luận: "Người Mỹ, người Trung Quốc và mọi dân tộc khác đều được lợi khi lưu tâm đến quan điểm của Lý Quang Diệu về thế giới" ■

The Red Turtle... (Tiếp theo trang 39)

Rùa đỏ là một "tiếng kêu mới", tựa như vô thanh nhưng lại mãnh liệt của loài người. Đồng thời, câu chuyện mà Michael Dudok de Wit gửi gắm đến mỗi công chúng là một câu chuyện kỳ diệu, phi thường ca ngợi sự sống, sự hiến dâng và tình yêu bất diệt. Chuyện phim mang dáng vấp của một câu chuyện về thủy tổ loài người, đậm chất hiện sinh nhưng là một câu chuyện chạm đến trái tim của hàng triệu khán giả. Người đàn ông, tưởng đâu cuối cùng có thể trở về đất liền một ngày nào đó, nhưng không, chính hòn đảo hoang nơi ông mắc kẹt lại đã cho ông tất cả: tình yêu, gia đình và sự chung thủy rất mực. Để rồi cuối cùng, câu chuyện về người thủy thủ và loài rùa đỏ sẽ trở thành một trong những tiếng vọng vang mãi của điện ảnh thế kỷ XXI này ■

Miu Lê hát *Còn tuổi nào cho em*. Ảnh: Cát từ phim

Đó là những bài hát sinh ra không phải để làm nhạc phim nhưng duyên cơ đã giúp hai bên gặp gỡ và trở thành một sự kết hợp hoàn hảo không ngờ. Đó còn là những bài hát một thời xa vắng hoặc những bài tưởng như rất “thị trường” nhưng khi lên phim lại gây nên những bất ngờ thú vị.

Những câu chuyện về nhạc phim dưới đây sẽ khiến bạn không quá ngạc nhiên và tin vào chuyện cái gì sinh ra cũng cần đúng việc đúng thời điểm.

Những bài cũ “nghìn năm”

Khán giả từng ứa nước mắt với đoạn MV xúc động trong phim *Chạy đi rồi tính* (2017), một phim hài nhưng lại liều lĩnh chọn bài *Đêm tâm sự* của nhạc sĩ Trúc Phương - ông hoàng dòng nhạc Bolero làm điểm thắt cho bộ phim. *Đêm tâm sự* được sáng tác từ những năm 1950 được hát nhiều nhất vào những năm 1960. Bất ngờ hơn, nó được hát lên trong một bộ phim ra đời sau hơn nửa thế kỷ.

Ngay sau khi công chiếu, cụm từ “Đêm tâm

sự - OST chạy đi rồi tính” được săn lùng và chia sẻ trên mạng với hơn bốn triệu lượt xem ở tất cả các kênh. Nhờ *Chạy đi rồi tính*, *Đêm tâm sự* như được sống lại thêm một lần nữa. Với cách phối nhạc mới của đạo diễn Namcito và giọng ca Bảo Yến, câu chuyện xúc động của *Chạy đi rồi tính* như được nhân lên nhiều lần. Có thể nói, đây là một bộ phim táo bạo khi kết hợp giữa hài và bolero.

Vẫn là dòng nhạc xưa cũ, *Còn tuổi nào cho em* của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn vốn quen thuộc với khán giả qua giọng ca Khánh Ly từ trước năm 1975. Tuy nhiên, khán giả sững sốt, nổi da gà và đầy bất ngờ với *Còn tuổi nào cho em* của Miu Lê hát trong phim *Em là bà nội của anh* (2015). Tiếng hát hồn nhiên của Miu Lê và câu chuyện trong phim thực sự làm chết đứng bao nhiêu khán giả trẻ. Từ một bản nhạc xưa cũ và quá quen thuộc, *Còn tuổi nào cho em* được thổi hồn bằng tất cả sự mới mẻ từ giọng ca, phối nhạc, giai điệu... cho đến những hình ảnh không thể đắt hơn trong phim.

Không thuộc dòng nhạc “già” và kén người nghe, bài *Thằng cuội* của nhạc sĩ Ngọc Hiến trong phim *Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh* (2015) được coi như là một sự trở lại xuất sắc nhất. Ký ức tuổi thơ đẹp đẽ trong mỗi người thường sống lại qua bài hát “dữ dội” này khi mỗi mùa trung

thu đến. Qua *Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh*, *Thằng cuội* được dịp trở lại đầy mới mẻ, êm đềm và xúc động. Suốt mùa trung thu năm đó, *Thằng cuội* trở thành “hit” và được hát như một mặc định của tuổi thơ.

Khi đúng câu chuyện, đúng thời điểm những bài hát xưa cũ sẽ làm bạn thăng hoa.

Những bài không thể mới hơn

Lạc trôi của Sơn Tùng đạt kỷ lục MV có hơn 100 triệu lượt xem. *Lạc trôi* được chọn làm nhạc phim cho *Lục Vân Tiên: Tuyệt đỉnh Kungfu* (2017) với sự hào hứng của người trẻ khi đón nhận giai điệu *Lạc trôi* đầy ma mị trong phim. Từ khóa “*Lạc trôi*” bản thân nó đã “sốt” không cần tới bất cứ thêm chiêu trò nào, tuy nhiên khi vào phim, câu chuyện lại trở nên đáng nhớ hơn hết.

Với bộ phim bom tấn *Chàng trai năm ấy* (2014) bài *Nụ cười còn mãi* của Wanbi Tuấn Anh để lại nhiều dấu ấn trong lòng người trẻ. Bộ phim làm về cuộc đời ca sĩ Wanbi Tuấn Anh qua đời ở tuổi 26 vì căn bệnh ung thư. “Di sản” của Wanbi để lại cho người trẻ là *Nụ cười còn mãi*. Câu chuyện thật của Tuấn Anh được làm thành phim và bài hát trong phim lại chính là của Tuấn Anh. Ngay sau đó, đã có một bản MV *Nụ cười còn mãi* quy tụ nhiều văn nghệ sĩ để truyền tải thông điệp sống mạnh mẽ lạc quan tới công chúng. Như sau bao năm tháng, *Nụ cười còn mãi* lại được cười thêm nhiều lần nữa qua *Chàng trai năm ấy*.

Đã có rất nhiều bài hát trở lại thời vàng son. Công thức chung của những nhạc phim này là những bài hát đã được sáng tác từ lâu, nó có thể trở thành cảm hứng để đạo diễn đưa vào phim như *Yêu không hối hận* (phim *49 ngày 2* - 2017), *Tình thôi xót xa* (phim *Cô gái đến từ hôm qua* - 2017), *Mùa yêu* (phim *Bao giờ có yêu nhau* - 2016), *Bóng mây qua thềm* (phim *Những nụ hôn rực rỡ* - 2010)...

Những bài hát trước khi trở thành nhạc phim, nó đã từng là một “hit” ngoài thị trường và đương nhiên không còn yếu tố mới mẻ. Giờ đây khi ra rạp, bạn sẽ đôi lần được nhắm theo một vài giai điệu quen quen bất ngờ vang lên, được phối mới lại nghe hay hay, mà rơi đúng đoạn hợp lý, đắt giá. Bản thân âm nhạc cũng là một phương thức kể chuyện quan trọng, nếu biết kết hợp đúng cách và xử lý tinh tế thì những thước phim sẽ trở nên có giá trị rất lớn, hoặc ngược lại ■

Viết ngắn

Thương tháng ba

Phạm Đài Trang

Một sáng, bạn gọi điện bảo rằng: “Cây hoa gạo đầu làng đã bắt đầu nở rồi”. Tôi chợt giật mình tự hỏi: Hoa gạo đã nở rồi ư? Tháng ba đã về rồi ư? Thời gian ơi, sao trôi nhanh quá đổi.

Thương tháng ba có dáng mẹ hao gầy trong nắng, sớm hôm tất tả ngược xuôi cho đàn con ăn học, mẹ bảo mẹ không mệt, mẹ bảo mẹ không đói, mẹ bảo mẹ vẫn khỏe. Tháng ba về, vai mẹ trĩu nặng đôi quang gánh.

Thương tháng ba có giọt mồ hôi mặn chát của ba. Ba ít nói, trầm ngâm, chăm bẵm cho từng nhát cuốc, luống cày. Đôi bàn tay chai sạn bởi nắng gió cuộc đời, ngày nhập học, đôi bàn tay ấy vỗ lên vai tôi, ba khẽ nói “cố lên con”. Thương tháng ba, ba cần mẫn trên mảnh vườn, thửa ruộng.

Thương tháng ba, chị tất bật cho những buổi chạy chợ, cái mẹt con con với mấy thứ quả trong vườn. Chị hay cười, chịu thương, chịu khó, chẳng mơ áo quần là lượt, chỉ hy vọng đồ đàn được gia đình chỗ này, chỗ kia. Thương tháng ba, chị đạp xe liêu xiêu trong nắng chiều đã nhạt.

Thương tháng ba, em mệt nhoài bởi học hành, thi cử. Năm nay thi đại học, em băng khuông trước ngưỡng cửa cuộc đời. Thế giới trong em đẹp tươi mà bao la rộng lớn quá đổi, đầy những háo hức mà cũng lắm chần chừ ngại ngại. Thương tháng ba, có những đêm em ngủ gục bên bàn học với giấc mơ ngoài kia bầu trời.

Thương tháng ba, thương cho tôi, thương cho những phút giây rực rỡ mặt trời. Tháng ba về, tôi đã kịp thấp cho mình ngọn lửa trong tim, tôi đã kịp giữ cho mình những giấc mơ tuổi trẻ, tôi đã kịp rải cánh để chao liệng giữa bầu trời xanh?

Có ai gọi tháng ba là tháng xuân tàn hạ đến, có ai gọi tháng ba là tháng thanh niên. Còn tôi gọi tháng ba là tháng của nắng, là tháng của hoài bão ước mơ, là tháng để thức dậy và bước đi.

Để mai kia nhìn lại, ta thôi thảng thốt sao tháng ba đi nhanh quá đổi, thôi tiếc nuối sao ta chưa làm được gì, thôi ngậm ngùi chỉ biết thương tháng ba đã trôi qua... ■

Đ i q u a n h ữ n g m ù a n ă n

Nguyệt Nhi

Năm nay tôi cùng nhỏ Yên về quê mình ăn tết. Nó quê ở Đăk Lăk, về miền Tây lần này, tôi cũng dự định đãi nó những món ăn đặc trưng của quê mình. Đương ngồi trên nhà thì thoảng nghe tiếng của cô bán xuống hàng, bằng một lời mời gọi đậm chất miền Tây: "Năn... hôn...?". Bạn phương xa của tôi lấy làm lạ, tôi vừa cười vừa bè theo cô bán hàng: "Năn... hôn? Ai mua năn hông?" Lòng tôi chùng lại những kỷ niệm vui buồn của thuở ấu thơ. Hồi nào mới cùng chị cùng em đi hái một thức quà của đồng nội. Những cánh đồng năn xanh rì in vào đó những kỷ niệm vẫn còn chưa xa...

Tôi không biết cây năn có từ khi nào, chỉ biết rằng khi mình lớn lên đã thấy bà và mẹ ngồi trước hiên nhà lật từng thớ vỏ. Một thức quà hào hạng vùng sông nước âm thầm đi vào tiềm thức của chị em tôi. Lớn lên một chút tôi cứ đòi chị dắt đi nhỏ năn. Hồi đó năn cũng không được trồng nhiều thành mô hình kinh tế như bây giờ. Chỉ duy nhất một năm mới thấy mặt chúng mọc chỗ

trúng nước phèn. Nhỏ năn là mất cả ngày, vì phải đi xa ruộng nhà mới có được chột năn to và non óng.

Lâu lâu ngồi với bà tôi hay hỏi mấy chuyện tầm phào của con nít. Nhưng chỉ có đúng một câu hỏi mà bà trả lời đến giờ tôi không làm sao quên được. Tôi hỏi bà cây năn có từ khi nào, bà cười hà hà nói với tôi, cây năn có từ lúc người ta biết ăn chúng. Bà bảo công đầu thuộc về những đứa trẻ chăn trâu sau đó là những người nông dân đi làm đồng dùng chúng để ăn chống đói. Bà kể hồi bà còn đi kháng chiến, cây năn làm ra được biết bao món ăn, nào là xào, ăn sống, nấu canh, trộn gỏi, làm dưa...

Cây năn sinh trưởng chủ yếu ở vùng đất phèn như Sóc Trăng, Bạc Liêu, Cà Mau. Cây năn có hai loại, một là năn kim hay còn gọi là "cỏ năn" cọng nhỏ dài, xanh mướt và nhọn hoắt thường dùng để làm thức ăn cho trâu. Loại còn lại là năn bộp, chột to hơn năn kim, đọt năn là phần mọc từ dưới đất lên, bỏ hết lớp vỏ óng phèn, lấy phần non màu trắng xấp khoảng một gang tay là có

Rau năn bên tô mắm kho mặn mòi. Ảnh: Nguyệt Nhi

ngay một thức rau vừa ngon vừa sạch. Từ độ tháng tư âm lịch, mưa xuống, phèn đã lắng làm nước trong thấy tận đáy. Từ đáy mọc lên những bụi cây nhỏ thân phát phờ dưới nước, người dân hay gọi là "tóc tiên". Ban đầu "tóc tiên" có trước như thế đến khi nó trôi lên khỏi mặt nước thì lúc này đích thị gọi là năn.

Năn nhỏ về có thể làm được rất nhiều món. Nhà tôi khoái nhất là ăn năn sống với mắm kho. Cái vị năn ngọt lạnh mà đem chấm với mắm kho thanh thanh mặn mòi "hương đồng cỏ nội" mới hao cơm làm sao. Ngoài việc dùng năn ăn sống, thì người ta còn rất nhiều cách để chế biến năn. Người sành ăn năn là có ngay một thực đơn xoay quanh chúng. Dùng năn để nấu canh, xào, trộn gỏi... Đặc biệt lấy năn làm rau trong nhân bánh xèo thì ngon hết sảy.

Người dân nhổ năn ăn dần tới tầm tháng bảy tháng tám thì dùng phang để phát bỏ năn rồi cây lúa. Có những bụi năn không chết, ham sống vẫn chen "ở" chung với lúa, chột năn lúc này to và ngon hơn lúc nó sống chung với một ruộng năn rộng lớn. Ruộng bỏ hoang thì năn vẫn mọc đến già cỗi thì có củ. Lúc này ruộng đã khô đồng, chiều chiều chị em tôi với mấy đứa trẻ trong xóm hay rủ nhau đi đào củ năn. Củ lớn bằng ngón tay cái, đem về lột rễ rồi luộc chín. Chạng vạng là nhà

tôi lại ngồi quây quần bên nhau, cùng trò chuyện rồi ăn củ năn. Cái vị ngọt bùi của chúng mới ngon làm sao. Thế rồi một mùa năn cũng qua, ai cũng tiếc hùi hụi. Chị em tôi lại càng tiếc hơn, vì phải đợi đến năm sau mới được đi nhổ năn tiếp.

Thời gian vội vã, cây năn của ấu thơ cũng dần đi vào kỷ niệm. Cuộc sống ngày càng thay đổi, bản thân tôi cảm nhận được những nỗi mất mát không gì khóa lấp được. Do người ta dùng phân bón, thuốc hóa học quá nhiều đã làm cho những cây năn tự nhiên không thể nào mọc lại. Bây giờ mà muốn ăn năn thì cũng không khó, vì nó đã trở thành một loại thực phẩm có giá trị kinh tế. Ngã Năm (Sóc Trăng) quê tôi cũng như các huyện lân cận như Hồng Dân, Vĩnh Phú (Bạc Liêu) đi đâu cũng dễ bắt gặp những ruộng năn được người dân trồng để bán. Tuy rằng vị năn trồng sẽ không được thơm ngọt như năn thiên nhiên hồi trước nhưng vẫn còn rất ngon, vẫn là một thức rau hàng đầu của đồng nội.

Nhỏ Yến bây giờ nhìn tôi cười điệu vợ như hiểu ra điều gì, nó dụ giọng bảo: "Dắt em đi mua năn nhe chị?". Ủ thì bây giờ có được đi nhổ chúng nữa đâu thôi thì chị dắt Yến đi mua năn vậy. Nồi mắm kho thơm lừng của mẹ chỉ chục chò "một thức quà của đồng nội" em ơi! ■

R ơ m r ạ đ ạ i k h ờ

Phương Nam

Làng tôi ở trên một ngọn đồi bé xíu xiu, ngược lên thấy mây trời phủ lồng lộng, nhìn xuống thấy đồng ruộng, sông suối mênh mang. Vì nó bé xíu như bàn tay, nên đi một vòng là hết bém. Tôi lớn lên cùng với Mon và lũ trẻ nghèo chân lấm tay bùn nhưng được cái đứa nào cũng học giỏi. À, còn cậu bạn chí cốt của tôi, da ngăm ngăm khỏe mạnh, mái tóc ngô ngố dễ thương quá chừng, Mon hiền như cục đất, cậu đứng thua tôi cả một cái đầu, trông mắc cười lắm.

Mỗi trưa hè gió nồm nam thổi mặn chát môi, hoa gạo nở bung trắng muốt cả góc trời cũng là lúc làng xóm vào mùa cắt lúa về phơi. Cái mùi lúa chín phơi khô rang giữa nắng vàng rực tháng năm tháng sáu như đã thành máu mủ chảy đi khắp cơ thể tôi, Mon và lũ trẻ. Đi đâu xa về để gì mà không nhớ. Chúng tôi khác xa với bọn trẻ thành phố, chúng được bảo bọc y chang "gà công nghiệp", còn tụi tôi là gà nhà, cha mẹ suốt ngày tíu tít với đồng ruộng, thả đám trẻ đi tùm lum, kiếm được gì ăn nấy, chơi với nhau, bảo bọc nhau và lâu lâu điên lên là... đánh nhau luôn.

Chúng tôi chả bao giờ thích ngủ trưa và đi dép mặc cho phụ huynh có quát tháo, hù dọa cỡ nào. Đứa nào đứa nấy, chân đất, lấm lem trưa nào cũng trốn nhà đi chơi bắn bi, đánh tạt giấy, chơi u, chơi keo, ô ăn quan, ú tim và lung tung beng trò khác sau đồng rơm nhà Mon mới dựng. Nhưng chả có lần nào thế giới được hòa bình yên ổn, chơi với nhau mười buổi thì y như rằng chín buổi đánh nhau, gây gỗ tùm lum, rồi giải tán ai về nhà nấy, may mà chưa có đứa nào sút đầu mẻ trán. Có lần, tôi sinh chuyện với vài đứa trong đám, chúng nó đòi đánh tôi và tẩy chay ra khỏi "hội Bàn Đào". Tôi về mách mẹ và ôm mặt khóc rưng rức, tưởng được bênh ai dè bị quát thêm vài bạn nữa, lỗ mắt tiêu rồi.

Từ khi tôi bị tẩy chay, Mon cũng không còn chơi nhiều với lũ bạn nữa, chỉ quấn quýt bên tôi như cặp bài trùng. Nhà hai đứa ở sát vách nhau, chỉ cần vén cánh cửa sổ (hội đó cửa sổ làm bằng lá tranh khô) cũng có thể chui qua nhà nhau được. Vậy nên, tối nào ngoài hiên lách tách tiếng mưa rơi là hai đứa cùng mở cửa, hít hà hương của đất bốc lên đầu mùa, nhìn nhau cười rồi nghịch

nước mưa thích oi là thích. Có hôm còn rủ nhau đi tắm ao suýt chút nữa là chết đuối. Sau bữa hôm đó, tôi bị ăn một trận đòn no vì mấy đứa trong xóm về mách với mẹ cho bố ghét cái mặt. Mon từ bên nhà nhảy sang đỡ đòn cho tôi rồi cũng bị mẹ đánh đòn luôn, tội nghiệp. Thế là hai đứa ôm nhau khóc nằm ăn vạ mà phụ huynh biết mách nên chả ai thèm dòm ngó.

Cứ mỗi chiều chiều lộng gió, hai đứa nằm vệt vĩa bên đồng rom nhà Mon, nhà tôi cũng có đồng rom nhưng chả hiểu sao thích mỗi đồng rom nhà nó. Tôi thường bắt cậu đọc thơ, kể chuyện hay hát cho mình nghe. Giọng nó ồm ồm như vệt đực, nghe xong cười như nắc nẻ, ấy vậy mà cứ bắt cậu hát, không hát thì nghỉ chơi. Một lần kia, hai đứa còn chơi nấu ăn bên đồng rom đó nữa, xong cũng làm bộ nhóm lửa, khói bay nghi ngút, lửa cháy lập lòe, trông vui mắt thiệt. Cháy một hồi rồi cháy luôn... đồng rom nhà Mon, nó vung tay, vung chân đập lia lịa, rồi lấy xô nước để dập mà vẫn không kịp, may mà chưa cháy nhà.

Trước khi đồng rom chưa cháy, có lần, không có chuyện gì làm, Mon còn lấy mấy cọng rom tết thành vòng tay, vòng cổ, cái vương miện đội đầu cho tôi nữa, đáng yêu lắm kìa, có mấy cái giờ tôi vẫn còn giữ. Tôi thắc mắc:

- Mon, tại sao cậu không làm nhẫn cho tớ?
Mon gõ đầu tôi một phát đau điếng:

- Cậu đàn à, người ta yêu nhau mới làm nhẫn tặng nhau, tớ với cậu còn con nít mà làm nhẫn làm gì?

- Cơ mà tớ thích cậu lắm lắm luôn ý.

- Đồ nít ranh, chờ đi, mai mốt lớn lên tớ làm nhẫn vàng tặng cho.

- Nhớ nha, nói là phải giữ lời đấy, ngoắt ngoéo đi.

Mon chả chơi ngoắt ngoéo, tôi tự lấy tay cậu rồi móc vào tay mình, vậy đi cho lành, không chơi thì tớ chơi.

Tháng tám, gió tung bay mớ tóc rối bời, tôi vẫn luôn hỏi Mon: Nếu có cánh lúc đó chắc bay cao lắm nhỉ? Mon không nói gì, chỉ hì hục vào con điều đang làm dở. Tôi lúc nào cũng tranh giành lấy con điều, còn Mon lúc nào cũng là người nhường cả. Triền đê trong làng mênh mang gió và mùi rom rạ, âm ập tiếng cười của lũ trẻ chần trâu. Mon dắt tôi chạy theo con điều khoái chí vì nó bay cao tít tận mây xanh. Thả điều xong trời cũng sập tối, hai đứa đã mệt lả, nằm thả mình xuống triền đê ngắm trời đất cỏ mây, lúc ấy, bầu trời huyền bí như một thăm

nhưng không lồ điểm vài vệt sáng của những ngôi sao lấp lánh từ hành tinh khác. Tôi gối đầu lên tay Mon làm nhảm mấy bài hát lạ chẳng bao giờ thuộc hết lời.

Thế rồi hai đứa lớn lên, Mon đã đẹp trai hơn, và cao hơn tôi cả một cái đầu lặn đó, tính tình cả hai đều thay đổi, quay cuồng trong đồng bài vở để thi vào cấp ba, ít nói chuyện, đi chơi với nhau hơn, rồi tình bạn tự dưng cũng bị nhạt đi nhiều. Tôi đã không còn được hú hét rồi khoác tay cậu một cách tự nhiên gọi "Mon ơi! Mon à!". Có một khoảng cách nào đó bé xíu xiu vừa bằng một gang tay ngăn tôi và cậu ấy làm tôi rất bức bối. Mọi thứ đối với tôi đều rất gượng gạo. Ngày hai đứa chuẩn bị đi thi đại học, Mon hẹn ra đồng rom ngồi nói chuyện mà tôi không chịu, bắt ra triền đê cho bằng được. Mon khế nắm tay tôi và nói: "Cho tớ xin lỗi", thế là cái khoảng cách bằng gang tay cũng mất tích không một dấu vết. Gió lại lồng lộng, mùi hoa gạo lan khắp góc trời, tôi nhận ra hương mùa hè vừa khe khẽ lướt qua môi của mình. Mon đứng dậy, chạy rất nhanh và ngoảnh đầu nói với lại: "Thi tốt nha đồ ngố, cậu làm được mà. Tớ cũng thích cậu, thích nhiều lắm".

Ngày tôi nhập học cũng là lúc Mon rời làng khăn gói ra Hà Nội học. Cũng là đi học nhưng hai đứa cách nhau hai đầu đất nước. Thỉnh thoảng, Mon vẫn hay gửi từ Hà Nội vào Sài Gòn cho tôi vài món quà của xứ bốn mùa, còn tôi chỉ gửi cho Mon cái nắng phương Nam cháy da cháy thịt qua những tấm hình da đen nhem đi của mình. Vài bận, tôi về thăm nhà, lặng lẽ ra đồng rom nhà Mon ngồi thủ thỉ một mình rồi lại chạy một mạch lên đê xem tụi nhỏ thả điều, cười tíu tít. Mon nhắn: "Đồ ngốc, về nhà rồi phải không? Cậu đã qua thăm đồng rom của tớ với cậu chưa?". Tôi nhoen cười: "Chúng ta ai rồi cũng lớn Mon nhỉ? Chỉ có đồng nội xanh rì, triền đê ngập gió, rom rạ đại khờ là vẫn vậy, vẫn đủ thương mến để bao dung những đứa trẻ ngây ngô phải không? Tớ vừa ngồi ở đồng rom và thấy năm nào nó bị chúng ta đốt cháy ha ha, tớ lên con đê nhìn lũ trẻ thả điều cười rôm rả lắm. Tớ thấy cậu dặt tay tớ chạy theo cánh điều mùa hè năm ấy, tớ thấy những khờ dại của tuổi trẻ tụi mình."

Đi qua thương nhớ là điều không dễ chút nào. Không phải tại ai trong chúng ta mà là tại vết bụi thời gian dần phủ lên dòng ký làm chúng ta bỏ lại những bình yên ngây dại một thời... ■

Hoài niệm thanh xuân

Tú Ruby

Tôi đã sống trong những ngày yêu thương và cô đơn cùng nhau trò chuyện. Thanh xuân chỉ vừa bắt đầu và vẫn chưa hề đi qua nhưng ngay lúc này vẫn muốn hoài niệm những tháng ngày thiếu niên hoa mộng đang cùng người bạn thời gian dần trở thành quá khứ.

Những bước chân non nớt đầu tiên chạy nhảy trên thảm cỏ xanh mướt, đứa trẻ đã dùng ánh mắt trong trẻo để tò mò và cảm nhận thế giới xung quanh đầy lạ lẫm. Đứa bé chủ động rời khỏi vòng tay yêu thương của cha mẹ để sống trọn những ngày ấu thơ với tất cả hồn nhiên và khờ dại. Đôi tay nhỏ nhắn huơ lên cao để ngắm ánh mặt trời rực rỡ, đôi mắt trong veo nhìn những làn mây trôi hững hờ và cả những nụ cười bất chợt không thể nào lý giải.

Những năm tháng thần tiên của tuổi thơ hết như những sợi rơm vàng sau một ngày nắng đủ và tự nhiên như mây trời. Sau ngày cất tiếng khóc chào đời với bao bỡ ngỡ tôi đã sống những tháng ngày tuyệt đẹp và an bình như thế mà chính mình trong thời gian ấy tuy không thể cảm nhận tất thấy nhưng vẫn khắc sâu trong lòng. Cuộc đời tựa một trang giấy trắng tinh khôi không có sự nhiễm ô phức tạp mà chỉ đơn thuần tỏa ra hương thơm thanh khiết của cỏ cây, hoa lá. Có lẽ vì thế mà mỗi người khi lớn lên đều có ước mong được bé lại để sống trong những ngày ý nghĩa giản đơn đến thế.

Giống như hạt ủ lâu ngày trong đất sẽ nảy mầm và lớn lên, theo quy luật của tự nhiên, tôi cũng lớn lên nhanh chóng cùng với cỏ cây và

những đứa trẻ đồng trang lứa. Tôi bắt đầu những tháng năm cắp sách đến trường nhằm tìm kiếm tri thức và tìm thấy những người thầy, người bạn đồng hành khi không có bố mẹ cạnh bên. Rồi sau đó tự mình vẽ nên bức tranh giản đơn đầu tiên về cuộc đời của bản thân bằng những đường nét nguệch ngoạc và tinh nghịch. Tôi bắt đầu ham vui và khám phá mọi thứ xung quanh với tất cả sự tò mò cùng bè bạn.

Khi ấy tôi cảm thấy ham thích biết bao khi có bạn cùng nhau chơi đùa và vui sướng biết bao khi nhận được lời khen hay những con điểm tốt. Tuổi thơ hồn nhiên không đố kỵ âu lo, đôi khi chỉ có sự giận dỗi vu vơ giữa những đứa bạn cùng bàn hay nỗi buồn trẻ con làm núng khi ước ao một món quà nho nhỏ không được bố mẹ đáp ứng.

Vào thời gian đó được cầm tay nhau tíu tít trên đường về hay chạy sà vào lòng mẹ sau một ngày học cảm thấy tình thương gia đình quả thật rất dịu ngọt tựa như viên kẹo, que kem hay như một loại trái cây chín lịm.

Thuở ấy, rong chơi cả ngày cùng tụi bạn và chạy khắp các triền đê hay những cánh đồng bát tậ, tôi mỉm cười nhìn cánh diều no gió chuyên chở những ước mơ tâm tình tuổi nhỏ hoặc là đứng trú mưa dưới những tàu lá môn to bản và xanh mát mà đưa đôi tay bé nhỏ nghịch những giọt nước trong veo từ trên trời rơi xuống.

Vào thời điểm ấy của cuộc đời tôi còn được nếm cả những trận đòn roi của bố mẹ lẫn lời trách mắng của thầy cô khi không vâng lời và bướng bỉnh. Thuở thiếu thời như thế thật đáng nhớ tuy không đến độ khắc cốt ghi tâm nhưng lại thật tự nhiên trôi nhẹ vào tiềm thức và in dấu ấn khó phai.

Dù luyến tiếc tôi vẫn phải chia tay với những

tháng ngày tự do và vui tươi để tiếp tục bước đi, tiếp tục những bức vẽ mới để hoàn thiện bức tranh vĩ đại kia. Sau một thời gian dài bị quán tính tuổi thơ níu kéo tôi nhận ra mọi thứ ít nhiều đã đổi thay.

Khoảng cách giữa những người bạn bỗng trở nên xa xôi đến lạ, không còn là những phút hồn dỗi mà là cái nhau thực sự. Thoáng chốc mong bản thân có thể nép mình vào vỏ ốc tránh xa mọi sự đổi thay đang từng ngày gặm nhấm này. Mọi áp lực giống như một cơn mưa nặng hạt trút xuống không ngừng khiến tôi không thể phản kháng, vì dù có chạy trốn thì mưa vẫn làm ướt cơ thể thậm chí lúc ấy tôi không có lấy một chiếc ô an toàn.

Cả thế giới bỗng chốc bé lại hay vì chính tôi đã co mình lại?

...

Và rồi tôi đắm mình vào văn chương, tha thiết cùng ngôn từ và thi thoảng rơi lệ vì một câu thơ quá cảm động. Viết lách không ngừng nghỉ và sáng tạo trong đau buồn. Rồi tâm hồn tôi bỗng trở nên tinh tế và bao dung hơn với cuộc đời. Nụ cười ít dần đi và nỗi buồn trở nên sâu sắc hơn. Đôi mắt mất dần sự ngây thơ, vui vẻ mà thay vào đó là sự an tĩnh tựa hồ nước khi vào thu.

Tôi đã thay đổi. Nhưng bằng cách nào và như thế nào tôi không rõ. Chỉ biết cơ duyên với văn chương đến vào ngày buồn thương và nảy nở ngòi bút trong lúc tâm hồn lạnh giá. Vào thời gian ấy, ý nghĩ về cái chết từng khởi lên trong đầu và ước muốn thoát ly cũng rất mãnh liệt. Nhưng thay vì lựa chọn con đường tối tăm, tôi sống cùng nỗi buồn bất biến và trò chuyện cùng cô đơn trong căn phòng nhỏ nơi góc tim của mình.

Không từ chối hạnh phúc, tôi cũng không khước từ đau thương. Cuộc sống đơn giản là thế. Đôi khi tìm phút bình yên trong tĩnh lặng. Và vào một ngày bình yên, tôi và cuộc đời đã tha thứ

cho nhau. Bức tranh cuộc đời vì thế lại có thêm những gam màu mới không hẳn là tươi sáng nhưng cũng không quá ảm đạm. Đến khi nhớ lại, tôi chẳng nghĩ sẽ hối tiếc hay dặn mình sẽ sống khác đi mà chỉ đơn giản là nhìn lại tôi của quá khứ và mỉm cười thật nhẹ nhõm.

Năm tôi 18, chính thức bước vào tuổi thanh xuân và đánh dấu bản thân đã là người trưởng thành để có thể vẽ nên bức tranh hoàn mỹ đầu tiên cho cuộc đời. Tuổi 18 đối với tôi là mùa hoa đầu tiên đang đến kỳ nở rộ, là cầu vồng rực rỡ sau cơn mưa dài, là ánh ban mai đầu tiên của ngày nắng mới. Và tuổi trẻ bỗng chốc trở thành sự lựa chọn trông có vẻ ngoài giản đơn nhưng bản thân phải thập phần tính toán.

Thanh xuân cho mỗi người sống thành thật với chính mình.

Ngồi an tĩnh đọc một cuốn sách và thơ thần nhìn mây trời hay tụ tập đi chơi cùng bạn bè rồi quấy tung bùng với sức trẻ hoặc thậm chí là vùi mình vào việc làm thêm bất chấp bị mắng chửi để kiếm tiền. Cả ngày vất vả, đêm đến lại thức khuya vì bài tập chất đầy, rồi chìm vào giấc ngủ khi bầu trời chỉ còn lại những vì sao thưa thớt. Thanh xuân có những tháng ngày bận rộn, những tháng ngày vất vả và những tháng ngày hạnh phúc. Thanh xuân có cả những ngày trái tim rung động và thổn thức vì một người và chợt nhận ra bản thân không còn cô đơn nữa.

Hoài niệm thanh xuân chính là hoài niệm quá khứ mà quá khứ ấy là nơi cất giữ tuổi thơ, tuổi thiếu niên và một phần tuổi trẻ của mỗi người. Đi qua những tháng ngày kia nếu không hối tiếc và lưu luyến thì chẳng hề thành thật nhưng nếu được thêm một lần chọn lựa nữa, tôi nghĩ mình sẽ không thay đổi. Mang theo tất cả cảm xúc non nớt để xây dựng cuộc đời của riêng mình, vì lẽ tôi vẫn tin những điều đã trải qua thật quý giá và hữu ích vô ngần ■

Những người đàn bà thợ xây

Những người đàn bà thợ xây
Vai tươm tả nắng
Lòng bàn tay chằng chịt vết chai

Những người đàn bà thợ xây
Giấu mình trong lớp áo dày
Tóc ủ vào khăn và những giọt mồ hôi ủ trong làn da sạm nắng
khét mùi mưu sinh

Những người đàn bà thức dậy trước bình minh
Giặt giũ và phơi phóng
Trên dây phơi không có một chiếc váy mềm
được dệt bằng voan và ren đỏ
Cho một người đàn ông được cời ra trong đêm

Bàn tay của người đàn bà vò thật nhẹ, thật êm
Những chiếc áo lót không rõ màu sắc
Rời nghiêng rãng vò những chiếc găng tay dày vừa vôi và những
bộ áo quần bảo hộ màu xanh
Hình như là xanh hy vọng
Màu xanh của biển và trời
Màu xanh đã bạc phéch lâu rồi

Những người đàn bà thợ xây theo chồng đi khắp nơi
Những người chồng theo những công trình đi khắp nơi
Chiếc giường tầng trong lán trại chung cũng là nơi ái ân của họ
Không một tiếng rên
Không một hơi thở mạnh
Sợ sỏi đá ngoài kia biết họ làm gì
Sợ những người đàn ông nằm bên trở mình khao khát
Tuồng nhớ một thân hình mềm mại ở quê xa

Những người đàn bà không thơm mùi nước hoa
Những thân hình chưa từng phủ lụa là
Chẳng dám khóc cho nỗi nhớ con thơ và nỗi nhớ nhà
Trong những chiều khói bếp thành thị cay xè

Cay xè con mắt
Cứ ngóng phía quê mà ánh nhìn hiu hắt
Những thợ xây đàn bà
Những người mẹ đi xa ■

Phương Nam

Màu của thanh xuân

Có lần anh đã hỏi em
Có sao tuổi trẻ gây thương nhớ nhiều?
Em cười khúc khích bảo anh
Đoán xem tuổi trẻ hẳn là màu chi!

Màu vàng rợp nắng bên chiều
Gió đưa mái tóc tung bay rối bời
Môi người chạm khẽ môi ta
Hóa ra tuổi trẻ là màu tình yêu.

Em tìm màu tím cho anh
Cho phai màu áo qua mùa hoa sim
Cho đầy một cái nắm tay
Ồ hay! Tuổi trẻ là màu thủy chung.

Màu hồng một thuở nhớ nhung
Bao giờ cho đến mình chung một nhà
Ta về ta ở bên ta
Cho màu tuổi trẻ xuân xanh mãi mãi ■

Cắt tóc

Hỷ Vận

Tôi đã định cuối tuần a, ngày b, tháng c, năm d để được làm một việc đơn giản như bao người là đi cắt tóc. Một ngày nọ không nằm trong suy nghĩ đã an bài trước đó, trời có mưa rơi lác rác, đường đông, đèn điện xanh, đỏ, tím, vàng rực rỡ. Mắt tôi khi ấy xoay tầm 90 độ sang bên trái khi đang đi về phía trước, bảng hớt tóc văng chữ vô mắt. Tình cờ quá. Duyên nợ quá. Tôi băng qua đường tấp vò và nói nhỏ nhẹ chứ chẳng kêu gào để át đi tiếng mưa - "chị ơi cắt tóc cho em!"

Chị xoay cái ghế, kêu khách đến trước đang đội một đầu dưỡng chất để làm gì gì ấy ra ngồi chỗ khác nhường chiếc ghế chính gương lại cho tôi. Vị khách đó nhìn tôi như bao đôi mắt quen thuộc khi gặp người lạ, không hơn không kém, dừng dừng, len lén. Tôi được khoác tấm áo choàng để tóc không rơi vào người. Tôi nhìn vào gương lẳng lẳng ngắm nhan sắc 22 năm trời có được. Tạm. Tôi thôi không chăm chú đến điều đó nữa. Như một thói quen mỗi lần có ai chạm vào đầu, tôi nhắm mắt, ngay lúc này một vài lần

cắt tóc trước đó được tôi nhớ lua thưa, chậm chạp hiện về.

Tôi đã từng có một mái tóc dài xém chấm ngang eo. Sau khi cắt đi đưa bạn trong lớp cấp ba tỏ vẻ tiếc nuối. Nhưng tóc tôi không phải tóc nó nên thôi tôi với nó cùng kệ. Nó quên, tôi quên. Theo năm tháng tóc tôi lại dài ra.

Năm đầu đại học tôi lại đi cắt tóc. Đó là cái lần đầu tiên tôi phải đi mất mấy trăm cây số, ngàn giờ đồng hồ để có ở Sài Gòn và ngồi cho người ta cắt tóc mình. Một chị gái tôi chẳng cần biết sơ yếu lý lịch cầm lược vừa chải, vừa cắt, trong phút chốc biến mớ tóc hơi hơi dài của tôi thành ngắn cùn cốn. Một lần nữa, tôi lại làm cho nhiều người quen thấy lạ lùng. Không sao. Tôi vẫn ổn.

Lần này tôi đi cắt tóc mới cảm thấy những lần trước đó chẳng đáng nhớ bằng. Có ai biết úp tô lên trán tạo vành rồi theo vành ấy cắt là như thế nào không? Tôi chỉ hình dung ra vậy sau khi chiêm ngưỡng tóc tôi phiên bản mới chứ chẳng có thợ hớt tóc dở hơi nào làm vậy. Chị cắt tóc cho tôi thật ra rất chăm chút, tỉ mỉ nhưng chắc chị xem tóc mái tôi như trái cây, như tóc sau gáy của bọn con trai hay sao mà dùng tong-đơ gọt gọt, dọn một hồi lên chân mày cả đốt ngón tay. Hoặc đó là nghề chảnh, tôi thì chỉ biết một tẹo về nghề cắt tóc?

Bây giờ tôi cứ thấy ngay chỗ trán man mát, trổng trải làm sao?! Tôi nhắm mắt mà có thấy gì đâu để bảo họ dùng thế, nhưng mà không sao phủ nhận được việc tôi rất ngu ngơ trong các lần đi cắt tóc.

Tôi cũng chẳng trách gì chị cắt tóc cho mình, Nhất là khi chị gieo cho tôi một suy nghĩ mình còn trẻ chán, tha hồ cắt tóc. Tôi 22, cầm tinh con chó, còn chị, sao lại xưng "em" ta?! Đấy, tôi thấy mình trẻ ngay chỗ này. Về nhà ngắm lại tóc mái thôi! Dù sao bây giờ từ phần cổ trở lên đã cảm thấy thoải mái, nhẹ tênh, mỗi lần đưa tay vốc một bên tóc là buồn qua.

Có bao giờ bạn tự hỏi sao mình phải nhớ chuyện cắt tóc vặt vãnh này không? Có bao giờ bạn thấy nó làm mình vướng bận nghĩ suy như tôi không? Thanh xuân nếu được ví là mái tóc tôi cũng muốn được trở lại dù sở hữu những mái đầu gàn dở đến vài lần. Tôi nghĩ rằng cắt tóc đâu chỉ để cho đẹp thôi đâu ■

Đoàn Thanh niên ĐHQG-HCM:

6 CÔNG TRÌNH ĐẠT GIẢI THƯỞNG HỒ HẢO HƠN

Năm 2017, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh ĐHQG-HCM bước sang tuổi 20 (3/1/1997 - 3/1/2017). Trong 20 năm xây dựng và phát triển, Đoàn ĐHQG-HCM kiến thiết nhiều công trình sáng tạo, mang ý nghĩa thiết thực, lan tỏa khắp TP.HCM và cả nước. Trong đó, nổi bật là 6 mô hình, giải pháp đã được Thành Đoàn TP.HCM trao tặng Giải thưởng Hồ Hảo Hơn.

Nguyễn Nhật Thông

Chiến dịch Xuân tình nguyện (2006)

Chiến dịch này ra đời năm 2005 do Hội Sinh viên Trường ĐH KHXH&NV khởi xướng và nhanh chóng trở thành cái tên quen thuộc trong đoàn viên - thanh niên thành phố mang tên Bác. Chiến dịch là nơi để những sinh viên xa nhà không về quê ăn Tết có môi trường sinh hoạt, cùng nhau thực hiện các hoạt động xã hội như thu gom lịch cũ làm sách cho người khiếm thị, về thăm các mái ấm nhà mở, trung tâm bảo trợ xã hội, trường cai nghiện... Sau 4 mùa Xuân tình nguyện, năm 2009, chiến dịch đã được nhân rộng ở quy mô cấp thành phố nhằm chăm lo tốt hơn cho người nghèo, sinh viên có hoàn cảnh khó khăn trên địa bàn TP.HCM trong dịp Tết cổ truyền.

Sinh viên Trường ĐH KHXH&NV tham gia "Xuân tình nguyện".
Ảnh: Tư liệu

Phần mềm quản lý hành chính (2006)

Bắt đầu với hoạt động thiết thực là viết phần mềm quản lý hành chính cho các đơn vị phường,

xã; phần mềm quản lý học viên cho các trung tâm cai nghiện và phần mềm trắc nghiệm phục vụ cuộc thi Olympic các môn Khoa học Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Đoàn Trường ĐH KHTN đã "khơi nguồn" cho công cuộc tin học hóa trong công tác Đoàn nói riêng và quản lý hành chính nhà nước nói chung tại TP.HCM.

ThS Văn Chí Nam, Trưởng Phòng CTSV, nguyên Bí thư Đoàn trường cho biết, chỉ riêng năm 2005, Đoàn trường đã bàn giao 4 phần mềm ứng dụng cho các đơn vị ở quận 5, Thủ Đức, quận 2 và các trung tâm thuộc Sở Lao động - Thương binh - Xã hội TP.HCM...

Liên hoan Cán bộ trẻ tiêu biểu ĐHQG-HCM (2013)

Liên hoan Cán bộ trẻ tiêu biểu ĐHQG-HCM năm 2015.
Ảnh: Tư liệu

"Liên hoan Cán bộ trẻ tiêu biểu ĐHQG-HCM" được Ban Cán sự Đoàn ĐHQG-HCM tổ chức từ năm 2007 với mục đích tuyên dương những cán bộ trẻ tiêu biểu, có năng lực công tác, gắn bó với nghề, không ngừng nỗ lực học tập, nghiên cứu khoa học, có nhiều đóng góp thiết

Giải thưởng Hồ Hảo Hớn

Giải thưởng Hồ Hảo Hớn của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh TP.HCM do Ban Thường vụ Thành Đoàn TP.HCM quyết định thành lập nhằm tặng thưởng cá nhân và tập thể cán bộ đoàn viên có sáng kiến, dự án áp dụng thành công vào thực tiễn hoặc có đề tài nghiên cứu về công tác thanh niên đóng góp cho sự phát triển của tổ chức Đoàn. Giải thưởng được trao định kỳ hằng năm vào dịp kỷ niệm ngày thành lập Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh. Lần thứ nhất Giải thưởng được trao vào dịp 26/3/2002.

thực trong quá trình xây dựng, phát triển ĐHQG-HCM. Sau đó, mô hình này được Thành đoàn TP.HCM nhân rộng toàn thành phố với tên gọi "Giải thưởng Nhà giáo trẻ tiêu biểu" (năm 2010) nhằm tuyên dương các giảng viên, giáo viên từ 35 tuổi trở xuống đang trực tiếp giảng dạy tại các cơ sở giáo dục và đào tạo trên địa bàn thành phố. Qua 4 lần tổ chức (2007, 2011, 2013, 2015) đã có 250 gương điển hình cán bộ trẻ ĐHQG-HCM được tuyên dương.

Sàn hoạt động ngoại khóa sinh viên Bách Khoa (2013)

Tháng 7/2009, Trường ĐH Bách Khoa ban hành quy định thực hiện chương trình công tác xã hội cho sinh viên hệ chính quy từ khóa tuyển sinh 2007. Theo đó, mỗi sinh viên phải tích lũy ít nhất 15 ngày công tác xã hội trong suốt khóa học 4 năm thì mới được xét tốt nghiệp. Xuất phát từ thực tiễn trên, công tác quản lý, đánh giá việc tham gia công tác xã hội của hơn 17.000 sinh viên đã trở thành nhu cầu bức thiết, mà tổ chức Đoàn - Hội không thể đứng ngoài cuộc. Tháng 10/2012, Đoàn trường đã thành lập Tổ công tác thực hiện Công trình thanh niên cấp trường "Số hóa dữ liệu hoạt động sinh viên và xây dựng cổng thông tin hoạt động ngoại khóa Bách Khoa". Trong năm đầu tiên triển khai, chiến dịch số hóa hoạt động ngoại khóa sinh viên đã thu thập được 71.282 hoạt động của sinh viên, thu hút 10.467 sinh viên tham gia (chiếm 64,04%), giúp công tác quản lý, hỗ trợ hoạt động xã hội của sinh viên trở nên chính xác, khoa học và hiệu quả hơn rất nhiều so với trước.

Chương trình "Máy tính cũ - Tri thức mới" (2014)

Chương trình "Máy tính cũ - Tri thức mới" là hoạt động tiêu biểu trong chiến dịch Mùa hè xanh của sinh viên Trường ĐH CNTT và đã trở thành "bộ nhận diện thương hiệu" của trường trên bản đồ phong trào thanh niên thành phố. Bằng cách quyên góp những linh kiện máy tính cũ và lắp ráp thành máy tính hoàn chỉnh, tới nay, sau 8 năm tổ chức, chương trình đã lắp ráp, trao

tặng được 269 bộ máy tính, 20 phòng máy cho 7 địa phương, giúp người dân và học sinh nghèo vùng sâu, vùng xa có máy tính để học, tiếp cận nguồn tri thức mới. Từ quy mô cấp trường bắt đầu từ năm 2008, chương trình được nâng cấp thành dự án cấp thành phố và được các trường ĐH khác nhân rộng ra khu vực miền Trung.

Đường chạy nghị lực VNU Will Run (2017)

"Đường chạy nghị lực VNU Will run" là cái tên trẻ nhất "gia nhập" vào "bộ sưu tập" các công trình đạt giải thưởng Hồ Hảo Hớn của Đoàn ĐHQG-HCM. Chương trình lấy ý tưởng từ hình thức gây quỹ cộng đồng crowdfunding với mục đích gây quỹ học bổng nghị lực "Will Foundation" hỗ trợ những tấm gương học sinh, sinh viên giàu nghị lực, vươn lên trong cuộc sống. Qua hai lần tổ chức, chương trình đã vận động hơn 600 triệu đồng cho quỹ học bổng, trao 80 suất học bổng cho sinh viên. Mỗi tấm gương nghị lực được vinh danh là một minh chứng sống động cho slogan "Ở đâu có nghị lực, ở đó có lối đi" của chương trình.

"Đường chạy nghị lực VNU Will run" đã góp phần giúp các bạn sinh viên vượt qua chính mình, vươn lên để trở thành những người có ích cho cộng đồng, gia đình và xã hội. Chương trình không chỉ gây quỹ học bổng mà còn nhằm phát động phong trào rèn luyện thể lực cho toàn thể học sinh, sinh viên, cán bộ giảng viên trong ĐHQG-HCM ■

Chương trình "Đường chạy nghị lực VNU Will run". Ảnh: Tư liệu

CHÀNG TRAI CÔNG NGHỆ

Với "bộ sưu tập" giải thưởng đáng nể về lập trình, cùng nhiều sản phẩm công nghệ có tính ứng dụng cao, Phạm Việt Khôi (sinh viên Khoa Công nghệ Thông tin Trường ĐHKHTN ĐHQG-HCM) được mọi người gọi thân mật là "chàng trai công nghệ".

Nguyệt Nhi - Yến Yến

Phạm Việt Khôi thời gian thực tập tại Google. Ảnh: NVCC

Năm 2016, Khôi tiếp tục gặt hái được nhiều thành công khi giành được suất thực tập tại Google và là thành viên trẻ nhất trong 10 người nhận giải thưởng Quả cầu vàng.

Đam mê từ những ngày... chơi game

Game online không quá xa lạ với những cậu học sinh thời Internet. Game online không chỉ là trò chơi giải trí mà còn là ngọn nguồn kích thích sự tò mò, phát triển trí tuệ cũng như khơi gợi cho những đam mê về tin học. Phạm Việt Khôi là một ví dụ điển hình cho câu chuyện này.

Khôi cho biết từ bé đã được làm quen với máy tính và lúc đó Khôi chủ yếu... chơi game. Nhưng không chỉ chơi "cho vui", giải trí mà càng chơi game Khôi càng tò mò và tự hỏi rằng "làm sao có thể sáng tạo những trò chơi tương tự như thế?".

Sau này, khi vào trung học được học và hiểu rõ hơn về lập trình, Khôi đã tự mày mò và có những sáng tạo đầu tiên. Niềm đam mê khám

phá tin học thôi thúc, Khôi tìm đến nhiều cuộc thi và giành một loạt giải thưởng. Từ những thành tích nhỏ ban đầu cùng với sự ủng hộ của gia đình, bạn bè và thầy cô, Khôi càng có động lực phấn đấu cho niềm đam mê tin học của mình.

Năm 2009, Khôi thi đậu vào Trường Phổ thông Năng khiếu ĐHQG-HCM và tiếp tục lựa chọn con đường tin học. Năm 2012, Khôi trở thành sinh viên của Khoa Công nghệ Thông tin Trường ĐHKHTN, nơi đã mang đến rất nhiều cơ hội, mở ra bước ngoặt mới trong hành trình chinh phục những giải thưởng tin học sau này.

Tính đến thời điểm hiện tại, Khôi sở hữu nhiều giải thưởng đáng ngưỡng vọng; trong đó phải kể đến Giải Nhì kỳ thi *Học sinh giỏi Quốc gia năm 2012*, Giải Nhì cuộc thi *Nhân tài đất Việt năm 2015*, Giải Nhất cuộc thi *Lập trình ACM/ICPC khu vực châu Á 2015*, Lọt vào chung kết cuộc thi *ACM/ICPC* thế giới năm 2016, cùng nhóm nghiên cứu đạt kết quả xuất sắc tại cuộc thi quốc tế *SHREC* năm 2016. Bên cạnh đó Khôi còn có 3 bài báo khoa học đăng trong kỷ yếu các hội nghị quốc tế...

Giải thưởng trở thành... trách nhiệm

Khôi đồng thời còn là tác giả của những ứng dụng hữu ích như *Hệ thống nhận biết chơi bản nhạc một cách tự động từ hình ảnh bản nhạc đơn giản cho trước*, *Hệ thống bảo tàng tương tác thông minh*. Khôi cũng là tác giả công trình mở rộng và phát triển ứng dụng *BusMap* - xe buýt TP.HCM trên website nhằm giúp tiết kiệm thời gian bằng cách chọn ra quãng đường ngắn và thuận lợi nhất, lộ trình rõ ràng để tránh xuống sai điểm dừng.

Khi nhắc đến những sản phẩm của mình, Khôi cho biết mình tâm đắc nhất với hệ thống

"SOÁI CA" xe ôm 4K

Với giá 4.000 đồng/km, dịch vụ "xe ôm sinh viên" do trưởng nhóm Nguyễn Văn Hiếu (22 tuổi, Khoa Công nghệ Phần mềm Trường ĐH CNTT ĐHQG-HCM) thành lập đã giúp nhiều sinh viên đi phỏng vấn, đi thi, đi làm về khuya đến nơi an toàn và nhanh chóng.

Bài, ảnh: Hoàng Quyên

Để có chuyện kể... với con cháu

Trẻ trung, năng động cùng phong cách "phượt thủ" rất chuyên nghiệp là những điều dễ nhận thấy ở "soái ca" Văn Hiếu. Nhưng điều ấn tượng nhất đối với tôi và những người từng là khách của nhóm "xe ôm sinh viên" có lẽ ở những câu chuyện đầy sự tử tế.

Hiếu kể: "Mình nhớ nhất lần chở một bạn sinh viên năm I từ bến xe Miền Đông. Bạn đó từ quê lên bến xe lúc 1g30 nhưng tới 4g mới đặt xe. Hỏi vì sao thì bạn ấy nói sợ nhiều thứ, nên không dám đi xe ôm nữa. Và gần như suốt đêm đó bạn ấy ngủ ở bến xe chờ. Sau một hồi dù đã giới thiệu là sinh viên ĐHQG-HCM nhưng bạn ấy vẫn không... tin tưởng. Mình phải chụp CMND,

thẻ sinh viên, cho thông tin số điện thoại của bố mẹ thì bạn ấy mới chịu đi. Sau này, bạn ấy trở thành 'mối ruột' của nhóm mình, mỗi lần đi nhắc lại chuyện cũ anh em lại cười lăn lộn".

Tất nhiên, những chật vật, khó khăn của nghề xe ôm sinh viên không dừng lại ở đó. Hiếu cho biết, những ngày lễ, tết mới nhiều người đặt xe, còn ngày thường thì sinh viên chọn đi xe buýt cho rẻ. Và cả những ngày đầu vào nghề bị bố mẹ ngăn cản vì sợ con làm thêm ảnh hưởng đến việc học, Hiếu phải thuyết phục mãi, biết việc làm của con có thể giúp bạn, lại kiếm thêm thu nhập bố mẹ Hiếu mới đồng ý. "Bây giờ, lâu lâu bố mẹ gọi điện hỏi thăm về nghề tay trái này" - Hiếu tâm sự.

(Xem tiếp trang 66)

Hiếu trong một lần chở bạn sinh viên về KTX.
Ảnh: Hoàng Quyên

Truy vấn vật thể ba chiều từ hình ảnh một phần của mẫu vật. Đây là hệ thống hỗ trợ trong việc thiết kế và chế tạo sản phẩm, góp phần phân tích ngữ cảnh dựa trên hình ảnh để xây dựng hệ thống tự động hóa như xe tự lái, robot...

Dù có trong tay một loạt thành tích xuất sắc nhưng Khôi chưa bao giờ cảm thấy thỏa mãn. Với Khôi học tập là việc cần làm mỗi ngày: "Càng học và tham gia những công việc mới, mình càng nhận ra những điểm yếu của bản thân để cố gắng khắc phục. Các thành tích về mặt học thuật mà mình đạt được là niềm vui và niềm tự

hào dành cho mình, cho gia đình. Nhưng nó cũng trở thành một trách nhiệm buộc mình phải phấn đấu nhiều hơn nữa. Thành công không chỉ nằm ở những giải thưởng mà cần có những đóng góp thực tế cho cuộc sống".

Khi được hỏi về tương lai, Khôi chia sẻ: "Sắp tới mình sẽ đi du học để học lên tiến sĩ. Mình rất ngưỡng mộ những du học sinh trở về Việt Nam để khởi nghiệp trên chính quê hương mình. Chắc chắn đó cũng là ước mơ của mình trong tương lai. Còn hiện tại, mình vẫn cố gắng hoàn hành thật tốt việc học" ■

THỜI HOA NIÊN

và thế giới văn chương

E. L. Doctorow từng nói: “Viết văn là một hành trình khám phá mà bạn đi từ con số không và học được mọi thứ trên quãng đường mà bạn đã đi được”. Đây cũng là điều mà nhiều bạn trẻ mê viết lách của Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM tâm niệm. Với họ, niềm hạnh phúc thật sự không nằm ở việc có bao nhiêu cuốn sách được xuất bản mà là những kinh nghiệm và niềm vui khi cháy hết mình với đam mê.

Hoàng Quyên

Tác giả
Vĩnh
Thông.
Ảnh: NVCC

* **Nguyễn Vĩnh Thông** - SV năm III Khoa Văn hóa học. Tác phẩm chính: *Và quá khứ thấy ta* (Thơ, 2012), *Trạng thái yêu* (Thơ, 2015), *An Giang núi rộng sông dài* (Du khảo, 2015),

Trở về và chào nhau (Truyện ngắn, 2015)

Viết như một cách trải lòng

Viết từ lâu đã là một thói quen ngấm vào máu thịt. Nó giúp tôi giải tỏa nỗi niềm và chia sẻ với nhiều người. Với tôi, sáng tác nghệ thuật thì không ai dạy ai được, do tổ chất, sự quan sát, trải nghiệm của mỗi người. Không thể so sánh người bán điểm tâm sáng là bánh canh ngon hay dở hơn người bán phở. Trong sáng tác cũng vậy, mỗi người có một quan điểm, góc nhìn, một đối tượng riêng. Quan trọng nhất tôi vẫn là chính tôi. Tính nghệ thuật luôn được đặt lên hàng đầu và tôi không hề chấp nhận những tác phẩm để dãi, nhợt nhạt.

Con kinh của tôi - tác phẩm thơ đầu tiên được đăng trên báo *Văn nghệ TP.HCM* khi tôi học lớp 8. Nhưng niềm vui ấy không trọn vẹn vì có nhiều người hoài nghi khả năng của tôi, nhưng rồi thời gian đã chứng minh tất cả.

Kỷ niệm vui nhất của tôi trong những lần xuất bản sách là Tết 2015. Như một sự trùng hợp của số phận, 3 ấn phẩm thơ *Trạng thái yêu*, *An Giang núi rộng sông dài*, *Trở về và chào nhau* của tôi gần như cùng lúc ra mắt bạn đọc.

Để những ý tưởng luôn được chấp cánh, tôi đọc nhiều sách để học hỏi kinh nghiệm, biết

được dòng chảy văn học trong và ngoài nước, giúp bản thân không bị tụt hậu. Bên cạnh đó, tôi cũng đi nhiều để tìm hiểu, trải nghiệm về đời sống thực tế, tìm những chất liệu “sống” để làm tác phẩm sinh động. Hiện tại tôi đã hoàn thành một vài bản thảo nhưng để in thành sách thì chưa dám nói trước khi nào vì chuyện tương lai khó đoán và bí mật thì mới hấp dẫn.

* **Huỳnh Trọng Khang** - cựu SV Khoa Văn học và Ngôn ngữ. Tác phẩm chính: *Một phần tuổi trẻ* (Tiểu thuyết, 2016)

Điều quan tâm đầu tiên là độc giả

Mong ước trở thành nhà văn được nhen nhóm từ lần đầu tôi bước vào thế giới diệu kỳ trong những trang sách. Tôi nghĩ, niềm đam mê viết lách mãnh liệt đã giúp tôi hiện thực hóa ước mơ. Mỗi khi đặt bút viết, điều quan tâm đầu tiên của tôi là độc giả. Viết không chỉ để thỏa cảm xúc của bản thân mà còn để khơi gợi lòng tin nơi họ. Viết ít hay nhiều không quan trọng mà đừng để ý tưởng trùng lặp, lời văn phải sâu sắc, không hơi hợt, nông cạn.

Khó khăn trong việc xuất bản sách khó mà kể hết, có những khi thót tim đến phút 89. Tôi viết

Tác giả Trọng Khang. Ảnh: NVCC

cuốn *Một phần tuổi trẻ* chỉ trong mười mấy ngày, gửi đến Công ty Truyền thông - Văn hóa Nhã Nam lần thứ hai mới được duyệt, lại thêm phải thuyết phục người biên tập.

Vào tháng 1/2017, Trường ĐH KHXXH&NV ĐHQG Hà Nội đã tổ chức hội thảo về cuốn sách này và tôi được mời làm diễn giả.

Một phần tuổi trẻ ban đầu có tên là *Con trai tương quân*, là sự suy tư, chiêm nghiệm của bản thân tôi, được gửi gắm qua nhân vật sống trong giai đoạn lịch sử của Sài Gòn cuối những năm 1960. Khi viết quyển sách này, tôi cảm thấy khá mạo hiểm vì không đi theo lối mòn của văn học thị trường. Từ lâu tôi đã ấp ủ viết về đề tài chiến tranh. Thêm vào đó, Sài Gòn là nơi lưu giữ một phần ký ức con người tôi nên tôi phải thực hiện được.

Khi sách được phát hành, tôi thấy lạ trước những lời khen vì đó là tâm huyết của bản thân, làm điều gì thì cố hết sức mình. Tôi cũng nhận được những lời chê rất thẳng thắn và chân thành, nhờ đó mà tôi rút kinh nghiệm và giúp tác phẩm chín chu hơn.

“Bí quyết” của tôi chỉ xuất phát từ sở thích, đam mê như đọc sách, đi du lịch rồi tự mình rút ra bài học, sự chiêm nghiệm. Tương lai, tôi vẫn gắn bó hơn với nghiệp viết lách, nhưng cụ thể thế nào thì khó nói trước được, chỉ biết cố gắng viết những tác phẩm thật hay (*Cười*).

* **Nguyễn Thị Ánh Mai** - Cựu SV Khoa Báo chí - Truyền thông. Tác phẩm chính: *Bố chưa khóc bao giờ* (Truyện ngắn, 2015)

Nơi nhận bản thảo, tôi đều thuộc nằm lòng

Từ cộng tác viên báo chí, cái duyên đã đưa tôi trở thành một cây bút sáng tác trẻ của báo *21*. Việc sáng tác được tôi định hướng từ cấp 3 nên những nơi có thể nhận bản thảo, tôi đều thuộc nằm lòng. Không biết bao nhiêu lần bị trả bản thảo, nhưng “độ lì” lại thôi thúc tôi tiếp tục gửi bản thảo, lần này là đến *21*!

Tác giả Ánh Mai. Ảnh: NVCC

Kỷ niệm đáng nhớ nhất của tôi cũng từ những lần gửi bản thảo cho *21*. Tôi “mạnh dạn” gửi hai lần cùng một bản thảo với nội dung mail khá vui: “Xin hãy đọc bản thảo gấp vì tôi đang là sinh viên và trong giai đoạn ăn mì liên tục” (*Cười*). Tuy nhiên, mọi hy vọng lần nữa lại tắt ngúm khi không có thư phản hồi. Tận nửa năm sau, ban biên tập đã gửi mail thông báo truyện của tôi được chọn đăng vào hè 2015.

Tuyển tập truyện ngắn *Bố chưa khóc bao giờ* cũng được tòa soạn báo *Sinh viên Việt Nam - Hoa Học Trò* ấn hành và là tuyển tập đầu tay của tôi. Ban đầu, tôi không có ý định xuất bản, nhưng do số lượng bản thảo có thể in được ba tập truyện ngắn khác, cộng với sự gợi ý của ban biên tập báo *21* nên cuốn sách cứ thế “ra lò”.

Khi ấn hành, sau nhiều tháng trời, bạn đọc nhận tin rất thích *Bố chưa khóc bao giờ*, với tôi đó là niềm khích lệ rất lớn. Có những niềm vui tưởng chừng nhỏ nhỏ nhưng lại là động lực rất lớn giúp tôi và cả những người theo nghiệp văn, nghiệp báo cảm thấy hạnh phúc, an lòng.

Tôi chưa hề nghĩ đến chuyện làm sao để xuất bản được nhiều hay có thêm độc giả. Quan trọng nhất là việc viết ra được tác phẩm chất lượng và người đọc đồng cảm với nó. Có lẽ, việc khó nhất khi viết là giữ được đam mê vì thật sự kinh tế luôn là vấn đề lớn của những người thích viết.

Sắp tới, tôi sẽ viết đều tay hơn nữa và mong được độc giả đón nhận rộng rãi ■

Trường ĐH KHXXH&NV ĐHQG-HCM là nơi sản sinh nhiều cây bút nổi bật cho làng văn Sài Gòn. Bên cạnh các tác giả kỳ cựu là giảng viên của trường như GS Huỳnh Như Phương, NNC Phan Nhật Chiêu, TS Hà Thiên Sơn... có thể kể đến lớp nhà văn, nhà thơ cựu sinh viên như Lê Minh Quốc, Trương Nam Hương, Phan Hoàng... và nay có thêm một thế hệ cầm bút mới đang định hình như Nguyễn Vĩnh Thông, Huỳnh Trọng Khang, Nguyễn Thị Ánh Mai, Ngọc Hoài Nhân... Chia sẻ với *Bản tin ĐHQG-HCM*, Ngọc Hoài Nhân cho biết cuốn *Sài Gòn cứ vội* (đồng tác giả - NXB Dân Trí, 2015) của Nhân được lọt vào top 20 truyện ngắn, tản văn bán chạy nhất tháng trên *tiki.vn*. Nhân cho biết thêm, cuối tháng 4/2017, Nhân sẽ phát hành cuốn sách thứ 3: *Đại lộ không đèn* kèm phim ngắn chuyển thể từ nội dung sách. Đầu tháng 5, Nhân sẽ phối hợp cùng CLB Cây bút Trẻ của Khoa VH&NN và đơn vị phát hành tổ chức buổi giao lưu ra mắt sách với độc giả ở TP.HCM. Ngoài viết sách, Nhân còn viết báo, cộng tác về mặt ý tưởng cho một website phục vụ cộng đồng cười.

Diễn đàn thanh niên:

CƠ HỘI LỚN CHO SINH VIÊN

Những người trẻ ngồi lại với nhau, cùng thảo luận, đề xuất dự án, tìm hướng giải quyết cho các vấn đề "nóng" trong xã hội hiện nay như kinh tế, văn hóa, môi trường, phát triển bền vững, bình đẳng giới... Đó là mô hình diễn đàn dành cho thanh niên Việt Nam mà nhiều sinh viên Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM đã tham gia trong thời gian qua.

Bài, ảnh: Anh Thy

Đến diễn đàn, thay đổi bản thân

Phạm Hồng Thiên Trang (sinh viên năm II, Khoa Báo chí và Truyền thông) tham gia Diễn đàn *Thanh niên và Phát triển bền vững* (VYS) chia sẻ: "Mình viết đơn cho VYS với hy vọng được đi Hội An, bỏ lại những ngày mệt mỏi của kỳ thi đại học. Và may mắn đã mỉm cười khi mình được chọn cùng ăn, ở, học tập với 45 bạn từ ba miền đất nước. Thời gian đó đã thay đổi mình rất nhiều".

Thiên Trang cho biết VYS mang lại nhiều kiến thức bổ ích, và đặc biệt chính diễn đàn này đã "tươi mát tâm hồn", giúp Trang và các bạn tham gia bớt hoài nghi về những điều tốt đẹp trong cuộc sống. "Giữa một xã hội mà ngày nào cũng thấy những tin tức cướp, giết, hiếp khiến mình nhiều khi đánh mất niềm tin. Nhưng ở

VYS mình cảm nhận được sự ấm áp và chân thành. Điều này giúp mình tin rằng cuộc sống vẫn luôn có những con người tuyệt vời sẵn sàng đồng hành cùng bạn với trái tim nồng ấm nhất" - Trang tâm sự.

Với Thiên Trang, tham gia diễn đàn thanh niên còn là dịp để thay đổi cách nhìn nhận trước một vấn đề. Trước khi tham gia VYS, Trang không quan tâm lắm đến môi trường. Nhưng khi vào VYS, Trang được học cách để sống xanh, để giảm bớt áp lực lên môi trường... Những điều mà mỗi chúng ta vẫn thường thờ ơ, hoặc đang loay hoay tìm hướng đi.

Chàng trai người dân tộc Ê Đê Võ Tiến Tuấn Niê (sinh viên năm IV, Khoa Quan hệ Quốc tế) lại chọn cho mình *Diễn đàn Tuổi trẻ Tây nguyên* (TNYS) và mang những màu sắc văn hóa dân tộc đến với diễn đàn này.

Tuấn Niê chia sẻ: "Là một người con Tây

Sinh viên tham gia Diễn đàn Tuổi trẻ Tây nguyên

nguyên, mình mong muốn có thêm những thông tin về quê hương và tiếp xúc với các bạn trẻ khác để có thêm góc nhìn mới về thế hệ sau. Tham gia diễn đàn, mình có cơ hội giới thiệu dự án Finding Niê để kể mọi người nghe về văn hóa của đồng bào mình".

Tuấn Niê cho biết thêm, việc tham gia diễn đàn thanh niên mang lại nhiều bài học qua các hoạt động quan sát thực tế và thảo luận. Ví dụ Tuấn Niê học được phương pháp trồng rau hữu cơ, rau thủy canh... và sẽ áp dụng những phương pháp này trên chính quê hương mình.

Làm những điều chưa từng làm

Nguyễn Vĩnh Công (sinh viên năm IV, Khoa

Xã hội học) - người vừa tham gia diễn đàn *Thu hẹp khoảng cách* (diễn đàn hướng đến mục tiêu đấu tranh rút ngắn khoảng cách giàu nghèo, loại bỏ bất bình đẳng, cải thiện đời sống xã hội) có những chia sẻ về kinh nghiệm tổ chức các diễn đàn thanh niên: "Về phía ban tổ chức, việc đầu tiên mình và những cộng sự khác là chuyên nghiệp hóa các chương trình diễn đàn để nó đồng đều về chất lượng qua các năm".

Vĩnh Công cho biết, những người tổ chức diễn đàn phải là những người không ngừng học hỏi và kết nối tốt với các nguồn lực để phát triển chương trình cũng như thúc đẩy được thành viên sau đó. "Những người tổ chức phải thay phiên nhau đi học hỏi các diễn đàn trong và ngoài nước, thậm chí du học để tìm cái mới, phương pháp mới mang về phát triển diễn đàn của mình. Về phía các thành viên phải luôn trong tâm thế đi học hỏi hơn là trải nghiệm. Chúng ta phải làm những điều mình chưa từng làm để nhận những điều chưa từng nhận" - Vĩnh Công nhấn mạnh.

Nói về tiềm năng phát triển của diễn đàn trong tương lai, Vĩnh Công cho biết: "Sau nhiều năm hoạt động, mô hình diễn đàn thanh niên ở Việt Nam đang có những thay đổi về thời gian, đối tượng, quy mô và chất lượng. Nếu như trước đây, các diễn đàn thanh niên chỉ mang tính cục bộ, theo phong trào và dường như chỉ tập trung vào hình thức hơn là chất lượng thì bây giờ các diễn đàn đã mang tính thực tế nhiều hơn, thành viên được trải nghiệm nhiều hơn là ngồi trong phòng và học kỹ năng đơn thuần nào đó" ■

Diễn đàn Thu hẹp khoảng cách

Những thành viên của nhóm Svent. Ảnh: NVCC

Những người trẻ MÊ LÀM PHIM NGẮN

Ngày nay, giới trẻ có nhiều cách khác nhau để lưu giữ lại những kỷ niệm đẹp về thời thanh xuân của mình. Riêng những sinh viên trong nhóm Svent ở Ký túc xá ĐHQG-HCM lại chọn cách làm những phim ngắn.

Yến Thi - Hồng Thủy

Những bộ phim đã mang lại nhiều giải thưởng cho nhóm, nhưng điều quan trọng hơn, phía sau những câu chuyện được kể là những thông điệp ý nghĩa của những người trẻ luôn tin yêu cuộc sống.

Tình cờ rồi trở thành đam mê

Câu chuyện về nhóm Svent bắt đầu từ CLB Phát thanh - Truyền hình Ký túc xá, vốn

là những sinh viên xa lạ, họ gặp nhau và tìm thấy điểm chung đam mê làm phim ngắn. Như cơ duyên kết hợp, những thành viên của Svent bắt tay nhau tập tành sản xuất những bộ phim đầu đời.

"Lúc đó, nhóm mình chỉ nghĩ thử sức làm một phim ngắn cho vui. Bắt đầu bằng một clip hài hước, phim quảng cáo nhưng không ngờ sản phẩm đầu tay lại nhận được sự ủng hộ nồng nhiệt từ nhiều người. Vì thế chúng mình có thêm động lực để đi đến quyết định lập nên Svent" - Thu Ngân, một thành viên chia sẻ.

Svent chính thức hoạt động từ tháng 11/2015 đến nay. Từ những ngày đầu làm "cho vui" đến hiện tại nhóm đã hoạt động nghiêm túc với những dự định cụ thể trong tương lai. Mỗi thành viên đều đảm trách một công việc khác nhau, người làm đạo diễn, người quay phim, người dựng phim và cả đội ngũ biên kịch, hậu cần, thiết kế... như một đoàn làm phim chuyên nghiệp. Như chính Thu Ngân chia sẻ: "Mỗi người trong nhóm đều cố gắng hết mình, tất cả hướng đến những 'đứa con tinh thần' với chất lượng tốt nhất để dành cho khán giả".

Tình cờ gặp nhau và sản xuất những phim ngắn, đến nay làm phim đã trở thành đam mê của những thành viên trong nhóm Svent. Yên Nhi, diễn viên chính của nhóm chia sẻ: "Khi đến với Svent, mình chỉ muốn thử sức diễn xuất. Chưa bao giờ mình nghĩ bản thân đã diễn một cách tròn trịa nhất nhưng ở đây có cả một ê-kíp luôn tin tưởng và giúp đỡ nhau, nên mình tiến bộ hơn mỗi ngày, yêu thích công việc này hơn".

Gần hai năm phát triển, đó không hẳn là một hành trình dài nếu so với rất nhiều nhóm làm phim ngắn khác. Các thành viên trong nhóm Svent nhiều lần thất bại, nhiều lần nếm "trái đắng" vì những khó khăn về thời gian, trang thiết bị, kinh phí... Nhưng, với những người trẻ này, mỗi thước phim ra đời chính là những kỷ niệm đẹp của một thời thanh xuân không bao giờ trở lại.

Lưu giữ một thời thanh xuân

Không được đào tạo bài bản về làm phim, những thành viên của Svent luôn nhận mình là dân "tay ngang" bước vào con đường sản xuất phim ngắn. Đề tài xuyên suốt trong những sản phẩm của nhóm phần lớn về tuổi học trò, thời thanh xuân. Trong đó có nhiều phim ngắn

Trong gần 2 năm thành lập, Svent có nhiều phim ngắn giành được nhiều giải thưởng:

- Giải Ba cuộc thi *Việt Nam trong mắt tôi* do Thành đoàn TP.HCM tổ chức.

- Giải Ba cuộc thi sáng tạo phim quảng cáo TVC Carmudi 2016.

- Giải Nhất tháng cuộc thi *Tiếng cười sinh viên* trên HTV7.

- Giải Khuyến khích tại cuộc thi *Dàn dựng hình ảnh đẹp nhất của S-Short film* - Hãng phim Trẻ tổ chức.

được đón nhận nồng nhiệt với hơn 800.000 lượt view trên Youtube như *Chúng ta rồi sẽ gặp lại nhau*.

Để có được những thành quả đáng tự hào đó, nhóm đã phải trải qua những ngày tháng mà như Thu Ngân cho biết là "cực kỳ khó khăn": "Các thành viên mỗi người học mỗi ngành nên việc xếp lịch quay rất khó. Rồi những ngày đầu không có tiền để mua máy móc, đạo cụ nên đành đi mượn, đến diễn viên cũng 'tự thân vận động' nốt".

"Mình nhớ có hôm cả nhóm chạy đường ngày mượn một tí, đường kia mượn một ít. Và diễn viên thì không có 'quyền lợi' gì nhé, toàn tự xoay xở, tự trang điểm, sắm sửa quần áo hết" - Ngân cười chia sẻ.

Khi được hỏi về bí quyết làm thế nào để những thước phim thu hút người xem, Hà Chiến - nhóm trưởng chia sẻ: "Khi dựng phim mình luôn đặt hết cái tâm vào trong sản phẩm của mình cộng với sự tinh tế cần phải có. Tinh tế ở đây là chọn, cắt cảnh đúng lúc, chuyển cảnh sao cho 'mượt', khi nào cần 'slow motion' khi nào không cần. Hay chọn nhạc phim và ghép vào khúc nào để nâng cao trào phim".

"Thật ra tất cả điều đó, nhóm mình đều tự tìm tòi học hỏi trên mạng, xem nhiều phim thôi" - Chiến khiêm tốn cho biết.

Sau tất cả, với những người trẻ này những phim ngắn chính là nơi lưu giữ một thời thanh xuân nồng nhiệt. Bởi "Thanh xuân của ai cũng chất chứa những nỗi tiếc, những ước mơ, tình cảm dang dở. Thanh xuân của chúng mình nuôi tiếc điều gì, ước mơ gì thì chúng mình sẽ gửi gắm hết vào phim. Và qua mỗi thước phim, chúng mình muốn gửi đến mọi người một thông điệp, rằng dù thế nào đi chăng nữa, mọi người sẽ luôn tin yêu vào cuộc sống" ■

Phía sau

NHỮNG BỨC TRANH

Cứ mỗi sáng là người ta thấy ông Minh mang giá vẽ ra bờ kè gần nhà để vẽ. Ảnh: Xuân Hạ

Tại con hẻm nhỏ ở đường Nguyễn Khoái quận 4 TP.HCM, một họa sĩ già đã âm thầm biến các bức tường rêu phong cũ kỹ, đơn điệu thành những bức tranh phong cảnh làm cho con hẻm trở nên sinh động, sạch sẽ hơn. "Cứ ở đâu dơ là tôi sẽ vẽ. Tôi làm cho đến khi không vẽ nổi nữa mới thôi". Đó là khẳng quyết của ông Nguyễn Văn Minh (75 tuổi), người đã "thay hơn 40 chiếc áo mới" cho nhiều con hẻm ở Sài Gòn khoảng 2 năm nay.

Xuân Hạ

Người ta ví von rằng, những con hẻm Sài Gòn như những con rạch nhỏ chảy ra sông, như sông chảy ra biển. Đó không chỉ là nơi sinh sống của cư dân nơi đây, mà còn là nét đặc trưng của văn hóa Sài Gòn. Mỗi con hẻm ấy gợi một cảm xúc rất riêng, Nhưng có lẽ, đi khắp Sài Gòn, cũng không thể tìm đâu ra một con hẻm, được trang trí cầu kỳ và bắt mắt như con hẻm 64 này.

Đam mê vượt thời gian

Men theo con hẻm nhỏ vào trong xóm, căn nhà màu hồng cuối đường là nơi ông Minh sống cùng vợ con. Ai gặp ông chắc sẽ thấy vui vẻ, bởi ông hay mặc áo có hoa, cỏ cây và đầu luôn đội cái mũ tai bèo đã cũ. Ông Minh, "chàng trai" hào hoa của đất Đà Lạt sau một trận mất ngủ suốt 7 năm liền và căn bệnh suyễn kéo dài đã làm

ông không thể tiếp tục công việc đi dạy các em nhỏ ở trường khuyết tật. Thay vào đó ông bắt đầu vẽ, những nét cọ đầu tiên ra đời và rồi những con hẻm được lấp đầy bằng những bức tranh của ông cùng niềm đam mê được vẽ phớ xá chỉ để "cho nó đẹp tươi hơn".

Những bức tranh ông Minh vẽ chủ yếu cảnh đồng quê. Ảnh: Xuân Hạ

Một trong số hơn bốn mươi bức tranh mà ông Minh đã vẽ hơn 2 năm nay.
Ảnh: Xuân Hạ

Theo lời ông Minh, ý tưởng vẽ tranh tường xuất phát từ một lần ông nhìn thấy căn nhà cũ ngay đầu xóm bị bỏ không: "Xung quanh nhà nào cũng khang trang, sạch sẽ, tôi mới nghĩ hay là mình vẽ trang trí tường cho tất cả ngôi nhà đều đẹp như nhau". Ông Minh vốn là người con của núi rừng Đà Lạt, những tưởng ông sẽ theo học nông nghiệp để về phụ giúp công việc cho gia đình, nhưng tâm hồn nghệ sĩ đã hướng ông đến với những màu sắc, nét vẽ. Học vẽ được hai năm rồi sau đó ông trở thành thầy giáo dạy vẽ và dạy vẽ thuật cho trường trung cấp khuyết tật ở Sài Gòn.

Đó hoàn toàn là quyết định táo bạo của một người đàn ông đã quá tuổi thất thập cổ lai hy. Ban đầu, ông Minh tự bỏ tiền túi mua sơn và cọ để vẽ một vài bức tường ở gần nhà. Ông tâm sự: "Lúc tôi mới đi vẽ, nhiều người không hiểu, nói sao ông đó khùng hay rảnh quá vậy. Nhưng rồi dần dần người ta lại quay sang ủng hộ. Có người còn nhờ tôi đến vẽ trang trí cửa hàng nữa. Vui lắm".

Đối với ông Minh, việc ngày xưa theo học mỹ thuật không thành là một niềm tiếc nuối. Và bây giờ ông đang tiếp tục thực hiện cái đam mê hội họa của mình bằng những bức vẽ miễn phí trên các con hẻm ở Sài Gòn. Với ông: "Vẽ cũng giống như chơi nhạc, một khi đã bắt đầu thì sẽ ghiền, mà ghiền thì không dừng lại được". Đó cũng chính là lý do tại sao ông Minh luôn cần mẫn với những bức tranh của mình mặc dù chẳng ai trả cho ông một đồng thù lao. Tranh của ông Minh không đơn thuần là những hình ảnh, nó còn là những câu thơ, bài nhạc được lồng ghép một cách tinh tế. Đó là cách mà người nghệ sĩ ấy lồng ghép âm nhạc và hội họa - hai niềm đam mê của ông, thành một tác phẩm tròn trịa.

Người đàn ông tử tế của khu phố

Trong cái xóm nhỏ này, từ cái quán cơm bình dân đến cái vách tường trường mẫu giáo đều được ông Minh vẽ. Ai kêu gì ông vẽ nấy, mà

vẽ cái gì đẹp đẽ và hạnh phúc thì ông mới vẽ. Ông bảo, nghệ sĩ chân chính người ta tự trọng lắm! Trong chiếc giỏ xe đạp của ông thường chứa đầy đủ dụng cụ để vẽ tranh, từ các hộp sơn nhiều màu sắc cho đến các loại cọ lớn, nhỏ. Ông nói: "Ngày nào còn khỏe là tui còn vẽ, mai một có tiền mua thêm sơn tôi đi vẽ qua mấy phường khác cho khắp nơi đều đẹp". Tôi thắc mắc sao vợ chồng ông không mở một tiệm tranh nho nhỏ để kiếm thêm thu nhập, ông Minh cười khè khà nói: "Tôi đâu phải họa sĩ. Tôi vẽ vì sở thích, vì niềm vui. Hơn nữa, tôi chỉ muốn làm cho những con hẻm nhìn sạch hơn, đẹp hơn thôi".

Người đàn ông hiền lành này còn chơi được 3 loại nhạc cụ và có giọng hát rất truyền cảm. Theo ông, chơi văn nghệ, chơi thể thao thì mới sống vui sống khỏe được. Cho nên mỗi chiều ông đi dạy võ cho lũ trẻ trong xóm, còn hôm nào thấy vui lại ôm đàn ra sân để hát vu vơ. Chị Nguyễn Thị Bảo Ngọc, sống trong hẻm 64 cho biết: "Từ khi ông vẽ tranh lên các bức tường, mọi người đã có ý thức hơn, không vứt rác bừa bãi như trước. Người dân mến ông Minh không chỉ vì ông hiền lành, tài năng mà hơn hết là vì ông làm cho con hẻm này trở nên sạch đẹp một cách thành tâm, không vụ lợi".

Bà Nga vợ ông cũng là người có cùng chí hướng và đam mê với ông. Họ là mối tình đầu của nhau. 10 năm ông Minh phải đạp xích lô để lo cho gia đình nhỏ. Còn bà Nga sáng đi dạy trẻ khuyết tật, chiều gánh bánh bèo bán khắp nơi.

Mối lo cơm áo gạo tiền phủ kín tâm hồn ông và đè nặng lên đôi vai của người vợ tảo tần. Nhưng không vì thế tình yêu của cả hai người dành cho nhau ít đi. Khi hỏi bà có ủng hộ việc đi vẽ của ông không, ông cười: "Giờ già rồi, thấy tôi đi vẽ thể này bà ấy vui lắm và động viên tôi cố vẽ sao cho mọi người trong hẻm không chê tranh tôi xấu là được" ■

Ông Minh và bà Nga có chung một niềm đam mê nghệ thuật.
Ảnh: Xuân Hạ

Cô bật dậy choáng váng ngập ngụa mùi rượu nồng và nước hoa ngọt ngào trong căn phòng treo đầy hình một hotgirl nổi tiếng ở ngôi trường cô đang học. Không khó nhọc để tìm thấy nhà vệ sinh trong phòng, cô nôn hết thức ăn ra khỏi cổ và cảm thấy đầu óc tỉnh táo đôi chút. Chiếc gương thiết kế theo kiểu đáng Hello Kitty trong phòng như một gáo nước lạnh dội vào mặt giúp cô tỉnh táo hơn khi soi thấy hình dáng bề ngoài mà cô mong ước bấy lâu giờ đây đã được sở hữu. Cô mỉm cười, lộ ra hàm răng khểnh ngọt ngào và mê hoặc nhưng nụ cười không chỉ thể hiện sự toại nguyện mà như chứa chất sự khinh khỉnh.

- Cháu có chắc về quyết định của mình không? - cô nhớ lại đêm hôm qua, trong phòng thí nghiệm của chú Tư Éch - Sống trong thân xác một con người mà cháu cho là hoàn hảo, cháu chắc chứ?

- Dù cuộc sống đó chỉ diễn ra trong một phút và rồi cháu vĩnh viễn rời xa cuộc đời này, cháu vẫn không có gì hối tiếc.

- Được rồi. Nhưng không phải một phút đâu, cháu có đến bảy ngày được sống trong thân xác cháu mong muốn. Cháu đã có tóc và một ít móng tay của cô bé đó chưa?

Cô gật đầu và nhanh nhẩu chìa bàn tay nắm chặt bịch ni-lon.

- Tốt lắm, đổ nó vào trong chiếc hộp này đi. Uống thứ này rồi về nhà và ngủ thật sâu, ngày mai thiên đường là nơi dành cho cháu.

"Lily à", tiếng gõ cửa phòng làm cô giật mình. À, đúng rồi, từ nay mình không còn là Ngân Hà nữa, mình là Lily. Đầu bù tóc rối, cô mở cửa phòng, và người phụ nữ

cô nhìn thấy là... mẹ. Không phải mẹ của Lily mà là mẹ của Ngân Hà. Trong phút chốc cô muốn tìm thứ gì đó để che đậy chính mình, nhưng cô nhớ ra, khuôn mặt Lily là một tấm màn che chắn an toàn tâm hồn cô.

- Ông bà chủ vừa đi khỏi, dì dọn bữa sáng cho con ở dưới nhà, con đánh răng rửa mặt rồi xuống ăn nghen.

- Dạ, con biết rồi dì Năm - Cô áp úng - cảm ơn dì.

Chưa kịp hoàn hồn với những gì đang diễn ra, cô nghe tiếng điện thoại báo có tin nhắn, nhưng không phải âm thanh quen thuộc của chiếc smartphone cũ kỹ với màn hình trầy xước mà người hàng xóm vứt bỏ, đưa cô với giá rẻ như

cho. Chiếc Iphone 7plus quuyến rũ trên bàn trang điểm như muốn cuộn lấy, nuốt chửng bàn tay cô gái. Trong một giây, cô cảm thấy bản thân thật tội tệ khi xâm phạm đời tư của Lily. Nhưng Lily cũng chẳng tha thứ cho cô khi thứ cô đã xâm chiếm còn cao hơn giá trị của chiếc điện thoại này.

Tin nhắn báo tài khoản của Lily vừa nhận được hai triệu đồng chuyển từ mẹ và số tiền trong tài khoản của Lily hiện hơn một trăm triệu đồng. Cô nhớ, tuần trước, đọc một bài báo trên mạng phỏng vấn Lily có tựa đề: "Hotgirl 9X với hành trang du lịch trên 10 nước". Có thể đây là số tiền Lily đang để dành chuẩn bị cho chuyến đi Bhutan trong tháng tới như cô ấy

chia sẻ trên Facebook và báo chí.

Trong khi cô chỉ thui thủi ở nhà và trường thì đầu chân Lily đã đặt trên không biết bao nhiêu con đường. Trong khi cô chỉ có đăm ba bộ đồ và đôi giày cũ kỹ để mặc đến lớp thì mỗi ngày Lily đều xúng xính quần áo mới kết hợp những trang sức, phụ kiện độc đáo tạo nên xu hướng thời trang cho nhiều bạn nữ theo đuổi. Trong khi cô và nhiều bạn trong lớp chưa đủ tiền hoặc trầy trật lắm mới mua được chiếc laptop hạng xoàng thì Lily đã có Ipad Apple rồi Macbook sành điệu. Trong khi cô chỉ có vài bạn chí cốt thì xung quanh Lily không biết bao nhiêu người ngưỡng mộ và mong muốn kết bạn, không chỉ ngoài đời mà còn trên Facebook. Cuộc sống của Lily quả là thiên đường, nhưng tại sao cô lại thức dậy trong thân thể một Lily say xin...

Tiếng chuông cửa đánh thức cô khỏi những suy nghĩ so sánh giữa Lily và cô. Cô ra khỏi phòng và bước đi trong căn nhà của mình như một kẻ trộm, và thứ cô đánh cắp chính là cô chủ xinh đẹp của ngôi nhà này. Ở ngoài cánh cổng kia, cô chủ ấy đang tìm cô để đòi lại thân xác.

- Dì Năm, con là Lily, đây là nhà của con mà.

- Lily đang ở trong phòng mà con. Con làm mẹ không hiểu chuyện gì cả, con về nhà chăm sóc ba và học bài đi, mẹ còn phải làm việc nữa.

- Con không biết tại sao sau một giấc ngủ, cơ thể con lại biến thành Ngân Hà. Hay dì gọi Lily ra cho con gặp đi, dì Năm.

Từ trong nhà, cô đã nghe toàn bộ cuộc nói chuyện của mẹ và Lily thật.

- Dì Năm ơi, con và Ngân Hà cần làm bài tập nhóm, nên hôm qua con nói bạn sáng nay đến nhà con.

- Vậy hai đứa làm bài nha, dì vô trong lo việc nhà. Ngân Hà, tranh thủ học xong, con về nhà trông ba nghen con.

Cả hai đã bước vào phòng riêng của Lily.

- Chuyện gì xảy ra vậy Ngân Hà, sao cậu lại ở trong tớ và tớ thì lại ở trong cậu vậy?

- Sao cậu lại uống rượu vậy, Lily?

- Đi bar thì phải uống rượu thôi.

- Bố mẹ cậu không biết sao?

- Họ không có thời gian để biết. Mà nè, sao cậu không trả lời câu hỏi của tớ?

- Chỉ bảy ngày thôi Lily à. Sau bảy ngày, tớ và cậu, ai về nhà nấy.

- Gì chứ? Vậy chuyện này là cậu bày ra à? Hãy trả tớ lại đây!

- Lily! Chẳng phải cậu thích đi du lịch lắm ư? Sao cậu không xem việc hoán đổi với thân xác tớ là một chuyến trải nghiệm của cậu?

Ngẫm nghĩ một lát, Lily gật đầu:

- Được rồi, đầu sao bảy ngày cũng không quá dài và mọi người chẳng ai chịu tin tớ. Nhưng cậu phải hứa với tớ một điều.

- Được, cậu nói đi.

- Trong thời gian là tớ, cậu không được đăng bất kỳ status hay hình ảnh nào trên Facebook và cũng không trả lời với báo chí những thông tin về chuyện riêng tư và gia đình tớ.

- Đồng ý.

...

Những trang nhật ký của Lily không chỉ là màu vàng tươi sáng mang nắng ban mai mà có những vết thương lòng được che giấu dưới lớp hào quang bong bóng. "Nếu gia đình thật sự là chốn để quay về như bao người ca ngợi thì với tôi, đó lại là vạch xuất phát để ra đi. Nếu gia đình thật sự là chốn để quay về như bao người ca ngợi thì tôi vốn dĩ sẽ chẳng muốn rời

xa" - nhật ký của Lily mà Ngân Hà đọc được. Cô cũng tham gia nhóm bạn của Lily, mỗi lần gặp nhau, ai cũng dúi đầu vào điện thoại, nhưng ở trên mạng, họ lại tỏ ra vô cùng thân thiết. Cô cảm thấy lạc lõng và nhớ những người bạn chân chất của mình.

Mẹ của Lily nhập viện lúc nửa đêm vì cơn đau quặn thắt ở bụng. Cô đã gặp người phụ nữ ấy cách nay gần mười năm khi theo mẹ đến nhà Lily dọn dẹp. Lần đầu nhìn bà, cô định ninh bà là người phụ nữ xinh đẹp nhất trên đời. Theo thời gian, quầng mắt bà đã xuất hiện những nếp nhăn, làn da trắng đã điểm những đốm đồi mồi, tàn nhang. Ánh mắt của bà chứa chan vẻ mệt mỏi nhưng cứng cỏi và nghị lực. Nhờ đêm qua, cô ngủ với bà mới phát hiện cơn đau và kịp đưa bà đến bệnh viện. Cô không ngờ trò chuyện với con gái là niềm hạnh phúc mà rất lâu rồi bà không có được. Dù sống trong một nhà nhưng Lily luôn tránh mặt bà kể từ khi bà tái hôn.

Cô chạy về nhà tìm Lily.

- Chúng ta phải đi gặp chú Tư Éch để xin hoán đổi trở lại.

- Tại sao? Còn một ngày để cậu trải nghiệm và khám phá cuộc sống của tớ mà.

- Lily à, mẹ cậu đang nằm ở phòng cấp cứu.

Trên đường đến nhà chú Tư Éch, Lily nói rất ngưỡng mộ Ngân Hà. Cô tưởng chừng mình đang nghe nhầm.

- Tớ nói là, tớ ngưỡng mộ cậu. Vì cậu có một người bố tuyệt vời.

- Cậu đang trêu tớ à? Cậu biết bố tớ tàn phế, không đi lại được mà.

- Chứ cậu không biết vì sao bố cậu lại như vậy sao?

- Vì một tai nạn bất ngờ khi tớ ba tuổi.

- Để che chắn cho cậu thoát chết từ giàn giáo trên cao rớt xuống.

- Tớ không nghe mẹ nói về điều đó.

- Là do bố bảo mẹ cậu giấu cậu đó.

- Vậy mà tớ đã từng xem thường bố, coi bố như người tàn phế, là gánh nặng của gia đình.

Cả hai bước vào nhà chú Tư Ếch nhưng không có chú trong nhà. Ngân Hà đoán chú đang ở trong phòng thí nghiệm và quả đúng như vậy.

- Chú ơi, giúp cho chúng cháu về lại với thân thể chính chủ và gia đình sớm hơn một ngày được không ạ?

Chú Tư Ếch thở dài, lắc đầu: Chú cũng đang định tìm gặp cháu. Sau khi việc hoán đổi hoàn tất thì sự cố xảy ra với máy móc của chú. Chú đang nghiên cứu để nó hoạt động trở lại. Ngày mai là không thể và hôm nay lại càng không được.

- Chẳng lẽ không còn cách nào sao chú?

- Có một cách, nhưng các cháu phải đợi đến đêm rằm tháng bảy. Khi ấy năng lượng của vũ trụ sẽ giúp các cháu chuyển đổi. Nhưng từ nay đến ngày đó, các cháu phải sửa soạn lại tâm của mình.

- Bằng cách nào vậy chú?

- Cháu phải xem bản thân là Lily, và gia đình Lily là gia đình cháu. Khi tâm của cả hai không còn phân biệt giữa mình và đối tượng hoán đổi nữa thì cơ hội chuyển đổi mới thành công.

Ngân Hà nói trong nước mắt:

- Con đã làm một việc ngu ngốc khi nghĩ sống trong thân thể Lily sẽ có được hạnh phúc phải không? Tớ xin lỗi cậu, Lily.

- Không phải vậy đâu, vì nhờ cậu, tớ nhận ra giá trị của hạnh phúc không nằm ở những gì bên ngoài ta nhìn thấy. Trong cơ thể của cậu, tớ mới đủ dũng cảm để nhìn lại nội tâm mình, bao lâu nay tớ luôn sợ sệt và không dám đối

mặt với chính mình. Cảm ơn cậu đã cho tớ chuyến du lịch, đây là chuyến đi duy nhất từ trước đến nay mang cho tớ niềm khát khao được trở về với gia đình. Bố mẹ cậu đã cho tớ sự ấm áp mà bấy lâu tớ

tìm kiếm.

Cả hai trở về nhà, trong im lặng, không ai thốt nên lời nào. Họ đã tìm thấy chính mình, còn cơ thể sẽ nhận ra chủ nhân của chúng, chỉ là chuyện thời gian... ■

"Soái ca"...

(Tiếp theo trang 55)

Rồi những lần chở khách về sau 23g, Hiếu phải làm đơn xin lấy xe ra, trình báo đi đâu, làm gì thì để ra KTX, cùng nhiều lần bị hớt khách. Cứ như thế, "soái ca" này đã quen và không còn thấy vương bận gì, đôi lúc những niềm vui nho nhỏ lại là động lực giúp Hiếu duy trì công việc.

Nhưng điều khó khăn nhất và "ngại" nhất với Hiếu và cả nhóm chính là lúc... nhận tiền từ những bạn sinh viên. Hiếu chia sẻ: "Sinh viên mà, ai cũng nghèo cả. Nhiều khi mình bớt tiền nhưng các bạn không chịu, lại có bạn cho thêm nhưng mình không dám nhận. Với nhóm mình thì phương châm giúp đỡ nhau là hàng đầu. Nhiều khi tiện đường đi đâu trong khu đại học tụi mình đều cho các bạn khác đi nhờ".

Những câu chuyện nghề tay trái như thế với Hiếu luôn mang đến nhiều cảm xúc trộn lẫn. Nhưng sau tất cả, đó là niềm vui, niềm hạnh phúc nhỏ bé bởi giúp được những người bạn đồng trang lứa đi lại một cách an toàn. Và những ngày tháng đó với Hiếu chính là khoảng thời gian rục rịch, với nhiều kỷ niệm đẹp, mà như chính Hiếu nói vui rằng "sau này còn có chuyện để kể với con cháu".

Tấm lòng thảo thơm giữa dòng đời

Tận dụng những lúc rảnh rỗi chạy xe ôm kiếm thêm thu nhập, ít ai biết rằng ý tưởng này bắt đầu từ một chuyện rất tình cờ. "Lần đó mình thấy một bạn nữ đăng trong nhóm Facebook KTX nhờ chở về dùm vì khuya hết xe buýt. Mình nhận chở bạn ấy. Sau này, thấy nhiều sinh viên có nhu cầu nên mình thành lập nhóm xe ôm chuyên đưa đón sinh viên trong khu ĐHQG-HCM" - Hiếu cho biết.

Đội ngũ "xe ôm soái ca" của Hiếu hiện có hơn 10 thành viên hoạt động thường xuyên. Là trưởng nhóm, mỗi khi tuyển thành viên mới Hiếu đều tìm hiểu rất kỹ. Ai tham gia cũng phải đảm bảo các tiêu chí như: có bằng lái xe, ý thức chấp hành giao thông và sức khỏe tốt.

Đang học năm cuối nên Hiếu khá bận rộn, tuy vậy cậu vẫn tranh thủ chạy xe ôm. Hiếu và các thành viên phải luôn cân bằng việc học và làm thêm, trong nhóm, ai rảnh giờ nào thì đi giờ ấy.

Theo Hiếu, trung bình một ngày chở được khoảng 5 - 6 khách, thu nhập khoảng 100.000 đồng. Tiền dù không nhiều nhưng với Hiếu giúp đỡ được những người bạn chính là niềm vui.

Ngoài biệt danh "soái ca xe ôm", Hiếu còn được biết đến là một cán bộ Đoàn Hội năng nổ, tham gia nhiều hoạt động trong trường cùng những chương trình tình nguyện của các tổ chức ngoài xã hội. Chàng trai đa tài này còn là thành viên nhóm trượt ván Hades KTX, nhóm Áo thuật gia đường phố (thuộc CLB Áo thuật Sinh viên Thủ Đức MYS).

Câu chuyện chân phương của Hiếu, với riêng tôi đó là bông hoa đang ngày đêm tỏa hương, tô điểm cho đời. Đôi khi cuộc sống hối hả, bắt gặp những hình ảnh dung dị, gần gũi như thế, tôi lại thấy lòng mình dịu nhẹ biết bao! ■